

Leawa tarangüw miapóstoles Teat Jesucristo

Los HECHOS de los apóstoles

Apmüüch miün Nangaj Espíritu

1 Teat Teófilo, tiül aaga nawiig tarangas ninguinüt tasajas ic meáwan leaw tarang Teat Jesús, at leaw tapots maquiaach. ²Ndójuwüx tasajas ic nguineay tamb andüy cawüx tiül cielo. Naleaing wüx nganaw mamb andüy tiül cielo tarriiüd miapóstoles nej. Condom tasaj nejiw nguineay netam marangüw, atnej tasaj nej Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. ³Condom tandeow, pero naleaing wüx tapac alinomb tejüiquichay majawüw nej minipilan nej tiül ic miow (40) nüt. Atquiaj tarang majaraw naleaing nej almapac. At tasaj nejiw nguineay ajlüy tiül micambaj Teat Dios.

⁴Wüx Teat Jesús aliün maquiüüb nejiw, tasaj nejiw nde mawüw tiül Jerusalén, tapiüng:

—Icüliün aag leaw lamapiüng Teat Dios aliüc miün apmajlüy. Aag ayaj landoj lanasaj icon ninguinüt.

⁵Naleaing Juan tüüch yow nipilan, pero aag ayaj náagan yow. Nganüy icona alningüy alacas nüt apmeyariün Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios —aw.

Wüx Teat Jesús tamb andüy tiül cielo

⁶Condom alinoic nüt wüx aliün maquiüjpüw Teat Jesús, tatüniw manguiayiw:

—Teat, ¿nganüy nüt cam apmeaach majlüyiiüts wüx micambajaats Israel alinomba?

—ajüw.

⁷Teat Jesús tasaj nejiw:

—Icona ngo metam mejawan ngow, ngün nüt apmajlüy aag ayaj. Cos néjan quiaj Teat Dios ajaw ngow apmüüch majlüy aag ayaj. ⁸Icona apmeajndiün Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios majlüy wüx imbasan, quiaj alndom merangan cuajantanej. Apmemelichan mendeacan wüx xique naw ningüy tiül cambaj Jerusalén. At apmeamban tiül meáwan cambaj tiül Judea, at meáwan tiül Samaria. At apmeamban meáwan tiül palpálwüx cambaj wüx iüt —aj nejiw.

⁹Condom wüx Teat Jesús landoj mapiüng aag ayaj, tanaámb amb andüy cawüx tiül cielo, teamajawüw nej. Ndoj tajngot noic oic taxot nej, lango maxomüw

majawüw. ¹⁰Nejiw tealeámban majawüw andüy cawüx niüng amb Teat Jesús, quiaj tajawüw ijpüw teat monxey alebemoj niüng ajlüyiw nejiw, xowüy larraw apixaw nejiw.

¹¹Condom tendeacüw masajüw nejiw, tapiüngüw:

—Teat monxey monaw Galilea ñeol teleámban lembemeron ningüy mejawan andüy cawüxe? Cos aaga Teat Jesús les ndot mejawan aw niüng ijlüyiün amb andüy cawüx tiül oic quiaj, atquiaj aliüc alinomb wüx aliüc imiün tiül cielo —awüw.

**Tarriüjtüch Matías
marang ingow Judas**

¹²Condom quiaj tandilileaw andüyiw Jerusalén imiünüw wüx tiüc nasoic mitiüc Olivos. Aaga tiüc quiaj ngome miünquiaj ajlüy naw Jerusalén; ajiür atonej alndom majüyiw wüx noic nüt axoodaran.

¹³Nejiw wüx tapeayiw tiül cambaj Jerusalén, quiaj tajtepiw andüyiw cawüx tiül amb ijpüw iüm niüng axojtüw Pedro, Jacobo, Juan, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Jacobo micual Alfeo, Simón nasoic Zelote, at a Judas michiig Jacobo. ¹⁴Meáwan nejiw noic nej omeajtsüw tanaámb canchiüjow quiaj matajciw orar, aquíüjpüw michiig Teat Jesús, at a María mimüm nej, aton alacas montaj.

¹⁵Noic nüt wüx tajlüyiw quiaj, atüch maseyme acoic miow nimow (120) nipilan, quiaj witiüt a teat Pedro masaj nejiw, tapiüng:

¹⁶—Xecojow xechijquiaw, naleaing tajlüy meáwan atnej apiüng tiül Mipoch Teat Dios tarang

teat David, wüx Nangaj Espiritu tambeol nej mapiüng nguineay apmarang a Judas, aaga nequiüüb monsap Teat Jesús. ¹⁷Cos Judas tateoraw tiül naquiüjpan, at tajlüy tiül marang aaga najiüt sarangan. ¹⁸Aaga Judas quiaj, tamb mangal noic iüt naag mitomiün nej, aag tangüyeran wüx tarang aaga xeyay ngo majneaj quiaj. Condom tamb terrondüy onic, tandeow. Ndoj tajmiüc mojcoj tiüt, tajpoet otüeng nej, taw meáwan mixiüt aonts nej. ¹⁹Meáwan nipilan moncül Jerusalén tanguiayiw nguineay tajlüy. Áag tujchiw manüt aaga iüt quiaj Acéldama. Aaga poch Acéldama quiaj, apiüng Mífiüt Quiej.

²⁰Cos larangüch tiül Mipoch Teat Dios tiül Salmo, apiüng:

Ich majlúyan aaga iüt niüng acül nej,

nde macül quiaj nejinguind, aw.
At aton tiül alinoic Salmo apiüng:

Ich majmel alinop marang ingow nej, aw.

²¹Nganüy netam mayacaats nop naxey leaw almaquiüüb icoots meáwan nüt wüx Teat Jesús almaquiüüb icoots, ²²ajan wüx a nüt Juan tüüch yow Teat Jesús, ndójuwüx quiaj Teat Jesús tamb andüy tiül cielo. Cos netam maquiüjpaats alinop leaw naleaing tajaw Teat Jesús nguineay tapac alinomb —aw a Pedro.

²³Quiaj tayacüw ijpüw monxey náwan tiül nejiw, nop José nasoic Barsabás, at ajiür alinoic minüt nej nasoic Justo. At tayacüw alinop nenüt Matías. ²⁴Ndoj, quiaj tatajciw orar, tapiüngüw: —Xeteatiün Dios, ique ijaw tiül omeaats meáwan nipilan,

nganüy iich majüic najawan ngün lamerriiüd tiül ajcüwa ijpüw cam.

²⁵Netam alinop majmel marang apóstol, cos aaga Judas tacueat aaga najiüt quiaj wüx tarang aaga nadam nisoet, ndoj tamb tiül aaga xeyay ngo majneaj niüng atüch nej mamb —awüw.

²⁶Ndoj, quiaj tasüetiw jane nop tiül nejiw, quiaj tajawüw Matías netam marang. Quiaj tateoraw tiül ajcüwa gajpanop (11) apóstoles.

Wüx tapeay Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios

2 Wüx tatüch a nüt, nangos nüt nasoic Pentecostés, meáwan minipilan Teat Jesús alxenenguemoj nóiquian. ²Camüm manguaiyiw aliüc noic neterriür napac imiün tiül cielo, atnej aterriür napac iünd. Aaga neterriür quiaj tajmel tiül iüm niüng alchetemoj. Meáwan monlüy quiaj tanguaiyiw. ³Quiaj tajawüw atnej xeyay oniw biümb, ajcüw ayaj tajmiüc wüx ombasüw anopnopo. ⁴Meáwan monlüy quiaj tajlüy wüx ombasüw nejiw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. Ndoj tapots andeacüw pálwüx ombeayaran leaw tüüch nejiw Nangaj Espíritu mandeacüw.

⁵Tiül aaga nüt quiaj, aliw tiül Jerusalén xeyay nipilan judío, monyamb Teat Dios monaw tiül palpálwüx cambaj wüx iüt. ⁶Wüx tanguiayaran aaga neterriür quiaj, quiaj sonongotoj quiaj xeyay nipilan. Mbayatoj xeyay wüx tanguaiyiw andeacüw ombeayiw nejiw meáwan anopnop minipilan Teat Cristo. ⁷Xeyay mbayatoj majawüw aag ayaj, quiaj tesajayej, tapiüngüw:

—¿Neol, ngome monaw Galilea nejiw ajcüwa teandeacüw quiaja? ⁸¿Neol, nguineay andeacüw ombeayiiütsa, leaw andeacaats nde ajngotoots miüna? ⁹Cos alningüy palpálwüx nipilan, altiül monaw Partia, monaw Media, monaw Elam, monaw Mesopotamia, monaw Judea, monaw Capadocia, monaw Ponto, monaw Asia, ¹⁰monaw Frigia, monaw Panfilia, monaw Egipto, at monaw tiül Africa niüng ajlüy cambaj Cirene. Alningüy monjüy miün nipilan naw Roma. Altiül nejiw wijquian ningüy judíos nejiw; altiül aton nipilan ngome judío leaw lamayambüw Teat Dios aton. ¹¹At alningüy monaw Creta, at monaw Arabia. Pero nganüy meáwan icoots ranüy manguaiyiüts teamandeacüw ombeayiiüts, nguineay Teat Dios lamarang xeyay najneaj leaw ngome áag ajaraw —awüw.

¹²Cos xeyay mbayajow, ngo majawüw cuane najlüy, áag tesajayej nejeyéjan quiaj, apiüngüw: —¿Cuane aag ayaja? —awüw.

¹³Nganüy altiül itsojayéjan, tapiüngüw: —Nangüniw, amongochiw wüx anganeowüw vin —awüw.

Pedro tandec tiül xeyay nipilan

¹⁴Ndoj Pedro, quiaj tamong maquiüb ajcüwa gajpanop (11) minipilan Teat Jesús, lembemoj niüng ajlüy nipilan. Condom tendeac napac manguaiyiw, tasaj nejiw: —Teat cambaj Israel, at meáwan leawa jayats mapeay tiül Jerusalén, nganüy inguiayiün leaw

sanasaj icon: ¹⁵Ajciwa monxey teamenguiayiün andeaciw cam ngome nangüniw atnej icona ipiügan. Cos nganüy les tatüch pinawan ajüy nüt. ¹⁶Aaga leaw tengual mejawan quiaj, aag ayaj lamapiüng tiül Mipoch Teat Dios, tiül nawiig tarang Joel, aaga nendeac andeac Teat Dios, cos apiüng:

¹⁷ Teat Dios apiüng: Alningüy alinoic nüt, sanüjchiw mayariw Nangaj Xeespíritu meáwan nipilan; quiaj micualan monench at monüx apmandeaciw sandeac, monguich sanüüch maxomüw omeajtsüw leaw ajawüw atnej aümiw, y montangtang ombas nipilan sanüjchiw maxomüw omeajtsüw wüx aümiw.

¹⁸ Wüx aaga nüt quiaj, sanüüch mayariw Nangaj Xeespíritu meáwan monrang xenajiüt, monxey at montaj; condom nejiw aton apmandeaciw sandeac.

¹⁹ Sanarang ateócan cawüx tiül cielo majaraw, tiüt wüx iüt sanarang cuajantanej leaw ngomeaag ajaraw.

Apmajlüy xeyay quiej, apmajlüy xeyay biümb, at apmajlüy xeyay nasop.

²⁰ Quiaj a nüt lango merraj, apmajlüy pojniün, at a caaw apmacants atnej quiej. Aag ayaj apmajlüy wüx laliüc matüch a najneajay nüt wüx apmandilil Teat Naxey.

²¹ Meáwan nipilan leaw apmayambüw Teat Dios, matüniw Teat Dios mawün nejiw wüx asoetiw, apmawüw wüx, aw.

²² Teat cambaj Israel, inguiayiün leaw sanasaj icon: Icona tejawan aaga Teat Jesús naw Nazaret tarang xeyay ateócan wüx tajlüy ningüy maquiüpaats. Tajiüc naleaing Teat Dios neech nej miün, cos tambeol nej marang xeyay cuajantanej, leaw icona tejawan aton. ²³ Condom tayacüch tiül iwixan merangan wüx leaw tendiüman. Atquiaj netam majlüy, para majlüy atnej lamapiüng Teat Dios. Icona teyacan teowixaw nipilan monrang ngo majneaj, tesajanüw mayaciw wüx cruz mandeow. ²⁴ Naleaing Teat Dios tapaciüch nej alinomb, tawün nej tiül mondeow, cos nej ngondom macül niüng acül mondeow. ²⁵ Teat David tanomb tandeac wüx nej tiül minawiig nej, tapiüng:

Xique tajawas Teat Dios tanaám almaquiüüb xic; cos nej alwüx xeác, ngo nimbol nandüy nicuajind.

²⁶ Xeyay apac ximeaats, ngo paxiüm nandeac wüx aag ayaj.

At ngo napiüng wüx masey nandeow, cos sanapac alinomb.

²⁷ Ique ngome apmecueat xic tiül niüng acüliw mondeow, apmepaciüch xic alinomb. Ngome apmeaach majmboc xecuerpo, cos nangaj micual xic.

²⁸ Ique Teat, teaach xic najaw ngün a tiüüd amb andüy niüng apacaran meáwan nüt.

Apmeaach mapac ximeaats cos
sanajlüy niüng ijlüy, aw.

²⁹Teat monxey micual iüt,
inguiayiün. Aaga miteatiiüts David
naleaing tandeow tamiüraad;
mioxiüt nej alningüy ajawaats
nganüy nüt cam aliün majlüy.
³⁰Naleaing cos nej nop nej nendeac
andeac Teat Dios tajaw naleaing
apmajlüy leaw tasaj nej Teat
Dios, nguineay Teat Cristo aliüc
miün apmajlüy naw tiül micual
micual nej. Aag ayaj apchetem
niüng chetej nej, apmarang natang
nenajiüt. ³¹Teat David, cos tajaw
aag ayaj, áag tandeac wüx nguineay
apmapac alinomb Teat Cristo, ngo
macül tiül niüng acüliw mondeow,
at micuerpo nej ngome apmajmboc.
³²Nej aaga Jesús quiaj, Teat Dios
tapacüüch nej alinomb. Meáwan
xicona tajawasan naleaing aag ayaj.
³³Teat Dios taquiiüb nej mamb
andüy tiül cielo marang natang
quiaj. Nej lamüünd aaga Nangaj
Espíritu ocueaj Teat Dios leawa
tasoic apmüünd. Nganüy lamüüch
miün. Meáwan aaga leaw ijawan
quiaj, leaw inguiayiün nganüy cam,
aag ayaj Nangaj Espíritu ocueaj
Teat Dios nerang. ³⁴Teat David ngo
mapac alinomb mamb tiül cielo,
pero nej tapiüng:

Teat Dios tasaj a Teat Naxey:

“Cheter ningüy amb wüx xeác,

³⁵leaw ndoj nayac moncüy majaw
ic,
melembech wüx ileaj”.

³⁶Nganüy ich manguiaj meáwan
micual iüt Israel, aaga Teat Jesús
tembiyan wüx cruz, Teat Dios
lamayac nej nganüy marang natang,
cos nejay aaga Cristo —aj nejiw.

³⁷Wüx tanguiajiw aag ayaj
ajcüwa nipilan quiaj, tayajcüw tiül
omeajtsüw nejiw xeyay ngo majneaj
arangüw. Quiaj tasajüw a Pedro y
alacas apóstoles:

—Teat monxey, jow nganüy
¿cuane sanarangana? —ajüw.

³⁸Quiaj tasaj nejiw a Pedro:

—Ich leaam imeajtsan xeyay
ngo majneaj irangan, nde nganüy
irangan najneaj. Ndoj iyariün yow
meáwan inopnpon wüx minüt Teat
Jesucristo, majüic laáw isoetiün.
Quiaj Teat Dios apmüüch meyariün
Nangaj Miespíritu nej. ³⁹Cos Teat
Dios lamapiüng apmüüch miün
Nangaj Miespíritu nej müüch icon,
müüch micualan, at meáwan leaw
apmayamb Teat Dios alinoic nüt.
Cos aag ayaj apmüjndiw meáwan
nipilan leaw Miteatiiüts Dios
apmapaj miünüw —aj nejiw.

⁴⁰Condom tasaj nejiw xeyay
wüx aag ayaj, tapaj nej ocueajiw,
tapiüng:

—Iyamban Teat Dios, isajan
mawün isoetiün, cos atquiaj alndom
meriowan tiül ajcüwa nipilan
monrang ngo majneaj quiaj —aw.

⁴¹Condom meáwan leawa tayariw,
at leawa tayacüw wüx omeajtsüw
andeac teat Pedro tayariw yow.
Aaga nüt quiaj tajlüyiw xeyay jayats
monyar andeac Teat Dios, atüch
maseyme arej mil nipilan. ⁴²Nejiw
tanaámb arangüw atnej taquiajchiw
nejiw miapóstoles Teat Jesús.
Tajlüyiw nóiquian maquiüjpüw
meáwan monyar andeac Teat
Dios, tatajcüw orar, at tajineaw a
pan müetiwiw nóiquian para leaam
omeajtsüw wüx neol tandeow Teat
Cristo.

**Leaw tarangüw ajcüw ombas
monyar mipoch Teat Cristo**

⁴³Meáwan nipilan xeyay mbayatoj, cos minipilan Teat Jesús tarangüw xeyay ateócan, xeyay cuajantanej leaw ngome aag ajaraw. ⁴⁴Meáwan leaw tayariw andeac Teat Jesús tajliyiw nóiquian. At meáwan leaw almajiürüw tacanchichaw nóiquian. ⁴⁵Wüx anüjpiw iüt, iüm, tengwüy cuajantanej leaw ajiürüw, ajineaw ombeat müjchiw anopnop leaw netam nejiw. ⁴⁶Nejiw ngo macueatiw ambüw canchiümoj tiül nadam nangaj iüm. At tanaámb canchiüjow nóiquian müetiwan pan aniüngüw nejiw. Ajlüyay apac omeajtsüw, xeyay ajneaj omeajtsüw. ⁴⁷Nejiw palúyan tandeaciw najneaj wüx Teat Dios, at meáwan nipilan ajneaj majaw nejiw. Meáwan nüt Teat Dios teamayac wüx majlüy xeyay monyar andeac nej.

Tajneaj nop coex

3 Noic nüt teat Pedro maquiüüb teat Juan tambüw nóiquian andüyiwan tiül nadam nangaj iüm, andüy wüx nchejliow nüt, ores atajcüch orar. ²Alquiaj nop naxey necoex nde wijquiaw. Meáwan nüt aquiüraab mamb machetecharan mbeay nadam nangaj iüm metüneay, matün ocueaj jane apmajmel tiül a nadam nangaj iüm. Aaga ombeay nangaj iüm quiaj nasoic Natsajüy Ombas. ³Aaga necoex quiaj, wüx tajaw a Pedro y Juan laambüw apmajmeliw tiül nadam nangaj iüm, quiaj tatün nej ocueajiw. ⁴Quiaj lembetoj majawüw nej. Condom tasaj nej a Pedro:

—Ijaw xicon —aj.

⁵Quiaj tajaw nejiw apac omeaats, teamacül cuane apmüjchiw. ⁶Quiaj a Pedro tasaj nej:

—Ngo najiür plata, ngo najiür oro; pero naleaing leawa sajiür sanüüch ic: wüx minüt Teat Jesucristo naw Nazaret, sasaj ic witiür ijüy —aj nej.

⁷Quiaj teat Pedro tasap miác owix nej mawitich. Andüüban tajneaj oleaj nej, at nic oleaj nej.

⁸Condom ajchic cawüx witiow lombom, quiaj tajüy. Ndoj tajmel tiül nadam nangaj iüm maquiüüb nejiw, teajüy, teajchic, teamapiüng najneajay lamarang Teat Dios.

⁹Meáwan nipilan tajawüw nej lajüy, at teamapiüng najneajay lamarang Teat Dios. ¹⁰Tajawüw nejay aaga naxey quiaj lambójan chetej metüneay mbeay nadam nangaj iüm nasoic Natsajüy Ombas, áag mbayatoj xeyay wüx tajawüw lajneaj.

**Pedro tandeac tiül minden
iüm nasoic ocueaj Salomón**

¹¹Aaga naxey lajneaj micoex quiaj, ngo matsambiich a Pedro y Juan. Condom meáwan nipilan mbayatoj, tambüw acuiürriw majawüw nejiw tiül minden iüm nasoic ocueaj Salomón. ¹²Pedro wüx tajaw ajcüwa nipilan quiaj, tapiüng: —Teat cambaj Israel, ¿Neol mbayateron wüx aag ayaja? ¿Neol tejawjawan xicona? Atnej ajüic ipiüangan xicona süjchiün majneaj aaga naxey quiaj, atnej xicona süjchiün majüy nde ajneaj ximeajtsan. ¹³Ngwüy, xicona ngondom narangan aag ayaj. Teat Dios nerang aag ayaj, Midios

miteatiiüts Abraham, Midios teat Isaac, Midios teat Jacob, at Midiosüw mixejchiiüts monlüy tanomb. Nejay aaga Teat Dios quiaj tataag majneaj aaga naxey cam, para alndom mayarich andeac Teat Jesús, aaga Micual Nej. Aag ayaj icona teyacan teowix monajiüt mandeow. Wüx tandiüm a Pilato matsambiich, icona ngome tendiüman, tepiungan ich mandeow.

¹⁴Icona ingow itüniün tsajmbiüm aaga nangaj nerang najneaj quiaj, tetüniün maw wüx aaga nerang ngo majneaj nembiy nipilan. ¹⁵Atquiaj terangan, tembiyan aaga tengual mepaciüch meáwan leaw almajlüy. Pero naleaing Teat Dios tapaciüch nej alinomb. Aag ayaj xicona tajawasan naleaing. ¹⁶Nganüy aaga naxey cam leaw ijawan, Teat Dios tataag nej majneaj, cos sayacan ximeajtsan wüx Teat Jesús, ngo nachiwean ximeajtsan. Áag nganüy ijawan nej lajneaj nómban.

¹⁷Teat monxey, xique sawaw naleaing icona wüx tembiyan Teat Jesús mequiiüpan minatangan monajiüt, terangan aag ayaj cos ngo mejawan nicuajind; ipiungan najneaj temerangan. ¹⁸Quiaj tajlüy atnej tanomb lamapiüng Teat Dios. Cos meáwan mondeac andeac nej tapiüngüw aaga Cristo, Micual Teat Dios, apmamongoch xeyay ngo majneaj. ¹⁹Nganüy ich leaam imeajtsan naleaing xeyay ngo majneaj temerangan. Indililean iyamban Teat Dios cos nej alndom mawün isoetiün. Quiaj Teat Dios apmüüch icon mapac imeajtsan, ²⁰wüx apmüüch miün Teat Jesucristo, aaga lamapiüng

apmüüch miün mambeol icon.

²¹Nganüy naleaing nej netam macül tiül cielo, leaw atüch a nüt wüx Teat Dios apmataag majneaj meáwan ngo majneaj, atnej lamapiüngüw mondeac andeac nej najlüyiw tanomb. ²²Teat Moisés aton tasaj mixejchiiüts, tapiüng: “Teat Dios apmayac nop nendeac andeac nej imiün tiül icona, atnej tayac xic. Netam menguiayiün meáwan leaw apmasaj icon. ²³Cos meáwan nipilan leaw ngo mayar andeac aaga nendeac andeac Teat Dios quiaj, apmajwan nómban, ngondom macül tiül micambaj nej.”

²⁴Meáwan mondeac andeac Teat Dios leaw tajlüyiw tanomb ajan wüx Samuel tapiüngüw wüx aaga leaw almajlüy nganüy cam. ²⁵Icona micual icon Israel, atnej tajlüyiw mondeac andeac Teat Dios. At ijlüyiün tiül aaga poch Teat Dios tüüch mixejchiiüts, cos tasaj Abraham: “Meáwan nipilan wüx iüt apmaxomüw monajneaj wüx ombas micual leaw aliüc miün apmajlüy.”

²⁶Teat Dios wüx tapaciüch alinomb Micual Nej, mbas tüüch miün mambeol icon, müüch icon mejiüran monajneaj; aton müüch icon inopnophon mecueatiün irangan ngo majneaj —aj nejiw a Pedro.

Teat Pedro y teat Juan tajlüyiw teombasüw monajiüt

4 Pedro y Juan tengualeámban mandeacüw aag ayaj masajüw nipilan, quiaj ajngotoj miteaats aquiüjpüw minatang monjiür nadam nangaj iüm, aton aquiüjpüw saduceos. ²Quiaj tajcüyiw xeyay, cos Pedro y Juan tengual

maquiajchiw nipilan, teamasajüw mondeow apmapaciw alinomb cos Teat Jesús tapac alinomb. ³Quiaj tasaparanüw maquiibaranüw mamb mayacaranüw tiül manchiüc cos langwiiüts. Tawüniw amb alinoic nüt. ⁴Pero naleaing xeyay nipilan leaw tanguiayiw andeaciw Pedro y Juan tayariw Mipoch Teat Dios. Ajciw ayaj atüch maseyme acoquiaw mil monxey.

⁵Larraw tiüt amb alinoic nüt, quiaj sonogotoj tiül Jerusalén meáwan monajiüt ocueajiw judíos, aquiüjpüw montangtang monajiüt tiül nejiw, at mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés. ⁶Aquiüjpüw aton aaga minatang miteaats nenüt Anás, aquiüjpüw Caifás, Juan, Alejandro, at meáwan acualajtsüw natangtang miteaats. ⁷Quiaj tapiüngüw majanüw a Pedro y Juan. Wüx lapeayiw, quiaj tamongochiw lembemoj pinawan. Ndoj cas tatüniw manguaiyiw, tasajüw:

—¿Nguiane meyariün minajiütan merangan aag ayaja? ¿Ngwüy jane nesaj icon merangana? —ajüw.

⁸Teat Pedro, ambeol nej Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, quiaj tasaj nejiw:

—Teat Xan monajiüt, montangtang monajiüt tiül Israel: ⁹Icona lametüniün menguiayiün xicon wüx aaga najneaj larangüch wüx ombas nop naxey lajneaj micoex, nguineay tajneaj. Najneaj, sanapiüangan.

¹⁰Nganüy meáwan icona inguiayiün, ich manguiaiy aton meáwan cambaj Israel. Aaga naxey alningüy timbasan cam, tajneaj wüx minüt Teat Jesús naw Nazaret, áag icona teyacan wüx cruz, ndoj Teat Dios

tapaciüch alinomb. ¹¹Aaga Teat Jesús quiaj, nejay aaga piedra icona monrang iüm teloxiün ninguiün, nganüy lafün marang xeyay netam piedra tiül oxing iüm. ¹²Nejinguind alinop ngondom mawün asoeteran; cos Teat Dios ngo mayac alinop ningüy wüx aaga iüt cam leaw alndom mawün asoetiüts, áagan Teat Jesús alndom —aj nejiw.

¹³Monajiüt wüx tajawüw a Pedro y Juan nómban ngo mimboloj wüx andeaciw, at tajawüw nejiw ngome nequiaachayej, ajlüyiw at nejiw jangantanej, quiaj mbayatoj. At tajawüw ajciw ayaj taquiüjpüw Teat Jesús. ¹⁴Cos aaga naxey lajneaj micoex nej alembem niüng ajlüyiw nejiw, quiaj lango majiürüw cuane mapiüngüw.

¹⁵Quiaj tasoiquiw a Pedro y Juan mawüw tiül moncanchiün para alndom mandeaciw wüx nguineay apmarangüw. ¹⁶Quiaj tapiüngüw:

—¿Cuane apmarangaats wüx ombasüw ajcüwa monxey quiaja? Cos naleaing nadam atécán lamarangüw, aag ayaj lajüic, lamanguiaiyiw meáwan nipilan moncül tiül Jerusalén. Icootsa ngondom mapiüngaats ngo maleaing. ¹⁷Nganüy, ngana majüy aag ayaj manguiaiy cambajiüt, netam maliquiajtsüw mambolochiüts, masajaats nde mandüyiw wüx alinomb mandeaciw wüx minüt aaga Jesús quiaj —awüw.

¹⁸Ndoj, quiaj tapajüw a Pedro y Juan maliquiaw, tasajüw nómban ngondom mandeaciw, aton ngondom maquiajchiw nipilan wüx Teat Jesús. ¹⁹Quiaj tapiüngüw a Pedro y Juan:

—Nganüy ipiüangan teat, ¿quia najneaj majaw Teat Dios nayariün indeacana, ngwüy nayariün andeac neje? ²⁰Naleaing xicona ngondom nacueatiün nandeacan leaw lanajawan, leawa lananguyaiyün —awüw.

²¹Quiaj tandüiyw wüx maliquiaw alinomb, tasajüw apmamongochiw xeyay ngo majneaj sitiül mandilileaw marangüw alinomb. Ndoj tatsambijchaw, cos ngo maxomüw nguineay müjchiw mamongochiw ngo majneaj. At imboloj mandüiyw nipilan, cos meáwan nipilan tapiüngüw Teat Dios netaag majneaj aaga necoex quiaj. ²²Pues aaga naxey lajneaj micoex quiaj, lamong ic miow (40) mineat nej.

**Tatüniw ocueaj Teat Dios
mambeol nejiw nde mimboloj**

²³Pedro y Juan, wüx landoj tsajmbiüjow, quiaj tambüw majawüw aquiüjpüw nejiw. Tapiüngüw meáwan leaw tasajüw nejiw montangtang miteaats at montangtang monajiüt tiül nangaj iüm. ²⁴Wüx landoj manguiyaiw aag ayaj, quiaj tatajciw orar, tasajüw Teat Dios noic nej omeajtsüw, tapiüngüw:

—Xeteatiün Dios, ique terang cielo, terang iüt, terang ndec, at terang meáwan leaw almajlüy. ²⁵Naleaing nde tanomb tapiüng a teat David, aag nerang minajiüt, cos timbeol nej marang wüx nawiiḡ nguineay ipiüng. Nej tapiüng:

¿Neol tapots ajcüiyw meáwan nipilan tiül meáwan cambaja?

¿Neol tamb wüx omeajtsüw leaw nómban ngondom marangüwa?

²⁶Meáwan monajiüt monaw tiül palpálwüx cambaj sonongotoj, at montangtang tiül cambaj canchiütoj nóiquian, majcüiyw majawüw Teat Dios, aton majcüiyw majawüw Teat Cristo, aw.

²⁷'Cos naleaing canchiütoj tiül aaga cambaj cam a Herodes maquiüb a Poncio Pilato maquiüjpüw nipilan judío, at pálwüx nipilan ngome judíos, majcüiyw majawüw nangaj micual, aaga Teat Jesús, leaw lameyac marang minajiüt.

²⁸Atquiaj tarangüw para majlüy atnej lamepiüng nomb atquiaj apmajlüy. ²⁹Nganüy Teat, ijaw nguineay tandeacüw wüx ximbasan ajcüwa monajiüt. Aag satüniün meaach xicon narangan minajiüt, nandeacan mipoch nde nimbolan.

³⁰At tanaám̃b Teat, iyac iwix wüx xicona, para alndom namongochiün iün andeow nipilan, narangan ateócan, at cuajantanej ngomeaag ajaraw, wüx nangaj minüt micual Teat Jesús, —awüw.

³¹Ndoj matüniw ocueaj Teat Dios, quiaj tajlang atnej noic ateam niüng canchiüjow. Quiaj tiün wüx ombasüw nejiw meáwan anopnopoḡ aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios; ndoj ngo mimboloj mandeacüw Mipoch Teat Dios.

**Tacanchichaw nóiquian
meáwan ajiürüw**

³²Meáwan nejiw leaw lamayariw mipoch Teat Cristo tajlüiyw noic nej omeajtsüw, noic nej ayajcüw. Atquiaj nejinguiḡ ngo mapiüng aneáyan nej leaw ajiür, tajlüiy ocueajiw nejiw

meáwan. ³³Miapóstoles Teat Jesús tanaám mandeaciw, ngo memboloj masajüw wüx nipilan nguineay tapac alinomb Teat Jesús, cos Teat Dios xeyay ambeol nejiw. ³⁴Atquiaj ngo majlüy tiül nejiw nejingüind leaw ngo majiür leaw netam. Cos meáwan leaw ajüür iüt tengwüy iüm, wüx ndoj manüüb lamajoy ombeat ³⁵mayaciw teowixaw miapóstoles Teat Jesús. Condom nejiw lamajineaw müjchiw anopnop leaw netam nej. ³⁶Tajlüy nop tiül nejiw nenüt José, leaw ajciw apóstoles tujchiw manüt Bernabé. Aaga poch quiaj amb apiüng micual neech mapac omeaatsaran. Nej levita nej naw Chipre. ³⁷Tajiür noic mifüt nej, tanüüb. Condom tajoy ombeat tayac teowixaw miapóstoles Teat Jesús.

**Tajiürüw nisoet Ananías
maquiiüb Safira**

5 At aton nop naxey nenüt Ananías y mintaj nej nenüt Safira, nej tanüüb noic mifüt nej. ²Aaga naxey quiaj ngo mambich majoy ombeat iüt anüüb, tawün quiriw, taxot aweaag mintaj nej. Condom tajoy alquiriw mayac teowixaw apóstoles. Tawaiich, tapiüng áagan ayaj ombeat. ³Quiaj tasaj nej teat Pedro:

—Ananías ¿neol nguineay nimeech tayac tiül imeaats mewaiich Nangaj Espíritu, mexot ombeat mifüta? ⁴¿Neol jondot majlüy ngo menüüba, neol ngome ineaye? Aton wüx lamenuüb, ¿neol ngome ineay a tomiün ombeate? ¿Neol tendiüm merang aaga ngo majneaj quiaja? Aag ayaj Teat Dios iwaiich, ngome nipilan —aj nej.

⁵Ananías wüxan tanguiaiy aaga poch quiaj, quiaj ajmiüc andeow wüx. Condom meáwan leawa tanguiaiyw aag ayaj mbayatoj.

⁶Quiaj tawüw acas monguich monxey, tambüw mawinchaw ombas, taxainguw, taquiüjpüw mamiütüw.

⁷Lamajoy maseyme arej ores tatow ndoj aag ayaj, quiaj tapeay quiaj mintaj nej. Nej ngo majaw cuane landoj ajlüy. ⁸Quiaj tasaj nej a Pedro:

—Isaj xic ¿naleaingue, atogüy tenüjpüün miiütana? —aj nej.

Nej tapiüng:

—Naleaing atoyaj —aw.

⁹Pedro tasaj nej:

—¿Neol tendecan nóiquian mewaijchan Nangaj Espíritu? Nganüy, joyaj lapeayiw teombeay iüm monmiüt minoj. At a ique aton apmaxainguw ic —aj nej.

¹⁰Quiaj ajmiüc aaga najtaj quiaj niüng ajlüy a Pedro, andeow wüx. Wüx tajngotoj ajcüwa monguich monxey majawüw landeow nfüangan, quiaj taxainguw aton, taquiüjpüw mamiütüw niüng ajlüy minoj nej.

¹¹Condom xeyay mbayatoj meáwan monyar andeac Teat Cristo, at meáwan leaw tanguiaiyw aag ayaj.

Xeyay cuajantanej ateócan tajlüy

¹²Ajciw apóstoles tarangüw xeyay ateócan tiül nipilan, at cuajantanej ngome aag ajaraw. Cos noic nej omeajtsüw, canchiütoj nóiquian tiül minden nadam nangaj iüm, niüng nasoic ocueaj Salomón. ¹³Meáwan nipilan apac omeajtsüw majawüw nejiw, pero altiül imboloj, ngo mandiumüw mambüw maquiüjpüw

wüx canchiüjow. ¹⁴Xeyay nipilan, monxey at montaj, tayariw mipoch Teat Cristo. ¹⁵Altiül nipilan tawüniw moniün andeow mayaciw tiül calle; altiül napeaaberan wüx mats, altiül wüxan tec, cos atquiaj wüx apmamong a Pedro, masey mindiw nej mamong wüx ombasüw apmajneajiw. ¹⁶At xeyay nipilan monaw tiütiül cambaj najlúyan quiaj, tambüw Jerusalén maquiüjpüw mamb moniün andeow, at leaw alwüx ombasüw nimeech, lamüüch nej michachiw. Meáwan tumb majneajiw.

Tayambüch ombasüw a Pedro y Juan

¹⁷Quiaj tajcüy aaga minatang miteaats maquiüüb meáwan minipilan nej. Ajcüw ayaj noic ajlüy nipilan nasoić saduceos. Nejiw xeyay ngo majneaj majawüw aag ayaj. ¹⁸Tasapüw ajcüw apóstoles mayaciw tiül manchiüc. ¹⁹Naleaing aaga ongwiiüts quiaj, nop ángel ocueaj Teat Dios taleaaig ombeay manchiüc, tawün nejiw. Condom tasaj nejiw:

²⁰—Quiüran indüyiün tiül nadam nangaj iüm, isajan meáwan nipilan wüx aaga najneajay poch neech mapacaran —aj nejiw.

²¹Nejiw wüx landoj manguaiyiw aag ayaj, úmban arraw tajmeliw tiül nadam nangaj iüm maquiajchiw nipilan.

Tfülan aaga ores quiaj minatang miteaats canchiütoj maquiüüb minipilan nej. Condom tapajüw meáwan montangtang ombas tiül cambaj Israel mandeaciw. Ndoj cas tujchiw mamb majanaranüw miün ajcüwa apóstoles imiün tiül

manchiüc. ²²Naleaing wüx monjiür nangaj iüm tapeayiw mbeay manchiüc maleajiquiw, tajawüw ngo majlüyiw tiül manchiüc. Quiaj tandilileaw mapiüngüw. ²³Wüx tajngotoj tapiüngüw:

—Naleaing wüx tapeayasan quiaj, manchiüc tan palaw nandand; at ajcüwa monjiür aliün lombomoj quiaj mbeay manchiüc. Pero wüx taleaaigasan, quiaj tajawasan nejingund ngo majlüy tiül —awüw.

²⁴Wüx tanguiaj aag ayaj aaga minatang miteaats, at a minatang ocueajiw monjiür nadam nangaj iüm, at alacas montangtang miteaats, quiaj titsoj nej omaliw, ngo majawüw nguineay apndom aaga tengual ajlüy quiaj. ²⁵Quiaj tajngot nop naxey masaj nejiw:

—Joyajiw, aliw ninguiaj tiül nadam nangaj iüm ajcüwa monxey teyacan tiül manchiüc, tengual aquiajchiw nipilan —aj nejiw.

²⁶Quiaj tamb a minatang monjiür nadam nangaj iüm, aquiüüb minipilan nej majanüw miün. Ngo majcüyiw nicuajind, taquiüjpüw miün najneájan, cos imboloj mandüyiw nipilan, ngana maloxiw nejiw. ²⁷Wüx tapeayiw quiaj maquiüjpüw, quiaj tamelichaw tiül moncanchiün. Condom aaga minatang miteaats tatün manguaiy nejiw, tapiüng:

²⁸—Xicona lanasajan icon ngondom mequiajchiün nipilan wüx aaga Jesús quiaj. ¿Neol ngo mecueatiüna? Nganüy laúmb meajchiün manguaiy meáwan nipilan tiül Jerusalén wüx aaga indeacan quiaj. Nganüy indiüman meyacan sasoetiün mepiügan

xicona nembiyasan aaga naxey quiaj —aj nejiw.

²⁹Quiaj tendeac a Pedro maquiiüb alacas apóstoles, tapiüngüw:

—Xicona netam narangan leaw asaj xicon Teat Dios, ngome leaw asaj xicon nipilan. ³⁰Aaga Teat Dios quiaj Midiosüw mixejchiiüts, nej nepacüüch alinomb a Teat Jesús, leaw icona teyacan wüx cruz, tembiyan. ³¹Nganüy Teat Dios lamayac nej marang natang, mawün wüx asoet nipilan. Atquiaj tarang Teat Dios müüch leam omeajtsüw nipilan israel wüx meáwan ngo majneaj teamarangüw, macueatiw, para marangüw leaw najneaj. Atquiaj nej apmawün wüx omeaats asoetiwi nejiw. ³²Meáwan aag ayaj xicona tajawasan. At a Nangaj Espíritu leaw Teat Dios lamüüch ajcüw monyar andeac nej üüch nejiw majawüw aag ayaj naleaing —awüw.

³³Wüx tanguiayiw aag ayaj ajcüwa nipilan tiül moncanchiün, quiaj tajcüyiw, tandiümüw mambiyaw nejiw nómban. ³⁴Altiül nejiw nop fariseo nenüt Gamaliel. Nej nop nequiaach wüx aaga poch tüünd Moisés. Meáwan nipilan ayariw nej andeac. Aaga naxey quiaj witiüt, tasaj nejiw mawüniw quiaj noic ores ajcüw apóstoles.

³⁵Condom tapiüng:

—Teat cambaj Israel, ijawan majneaj leaw apmerangan wüx ombasüw ajcüwa monxey quiaj.

³⁶Cos atquiaj nomb tajlüy nop naxey nenüt Teúdas. Nej apiüng nop nej xeyay atam ajlüy. Aaga naxey quiaj tandüjpiw nej xeyay nipilan; atüch maseyme piquiw acoic

miow (400) nipilan. Ndoj, wüx tandeow, meáwan leawa tandüjpiw nej tumb ndajrriümoj, ngo majlüy nicuajind. ³⁷Ndoj aag ayaj tajlüy alinop naxey nenüt Judas naw Galilea. At tandüjpiw nej xeyay cambaj wüx nüt ajmel mineataran. Aaga naxey quiaj tandeow aton. Condom meáwan leaw tandüjpiw nej tumb ndajrriümoj. ³⁸Nganüy sasaj icon, icueatiün ajcüwa teat monxey quiaj, ijchan mambüw. Cos sitiül aaga aquiajchiw quiaj, aaga najiüt arangüw quiaj, ocueájan nipilan apndrom ombas. ³⁹Nganüy sitiül aaga arangüw quiaj ocueaj Teat Dios, icona ngondom mendarrijchan. Netam mejawan, jondot Teat Dios tenguiäl ijcüyiün mequüjpan —aw.

⁴⁰Quiaj tayariw andeac nej. Ndoj tapajüw alinomb ajcüwa apóstoles, tapots mawüjchiw. Condom tasajüw macueatiw nómban andeacüw wüx Teat Jesús. Ndoj cas tatsambijchaw. ⁴¹Ajcüwa apóstoles wüx tawüw tiül moncanchiün, tapac omeajtsüw xeyay, cos Teat Dios lamüüch nejiw mamongochiw aaga monxing quiaj teowix monajiüt, cos lamayariw andeac Teat Jesús. ⁴²Nejiw ngo macueatiw maquiajchiw nipilan, mandeacüw wüx leaw tarang Teat Jesucristo. Atquiaj tarangüw meáwan nüt, átan tiül nadam nangaj iüm, átan tiül aniüng nipilan.

Tarriüjtüch ayaíw monxey marangüw diáconos

6 Tiül aaga nüt quiaj, teaxeyayiw monyar andeac Teat Cristo. Noic nüt ajcüwa judíos tiül nejiw

leaw mondeac griego ngo majneaj majawüw ajcüwa judíos mondeac hebreo. Cos leawa mondeac griego apiüngüw ajcüwa monlemben omal montaj tiül nejiw ngo müjndiw palan wüx ajineran cuajantanej meáwan nüt. ²Quiaj ajcüwa gajpiüp (12) apóstoles tapajüw canchiümoj meáwan monyar andeac Teat Cristo. Tasajüw:

—Ngo majneaj sitiül xicona nacueatiün saquiajchiün Mipoch Teat Dios najinean nüeteran. ³Pares nganüy xecojow xechijquaw, irriütjan tiül icona ayaíw monxey leaw ijawan arangüw najneaj, jane xeyay ambeol nejiw Nangaj Espíritu, at jane xowüy axomüw omeajtsüw wüx cuajantanej. Ajcüw ayaj apmüjchiüts marangüw aaga najiüt quiaj. ⁴Nganüy a xicona tanaámb saquiajchiün Mipoch Teat Dios, at satajcan orar tanaámb —ajüw.

⁵Meáwan monyar andeac Teat Cristo tandiümüw marangüw leaw apiüngüw apóstoles. Quiaj tayacüw a Esteban. Aaga naxey quiaj, xeyay ayac omeaats wüx Teat Dios, aton xeyay ambeol nej Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. Tayacüw alacas, nop Felipe, nop Prócoro, nop Nicanor, nop Timón, nop Parmenas, alinop Nicolás naw Antioquía. Aaga Nicolás quiaj ngome judío nej, pero lamandüüb Teat Dios, Midios Israel. ⁶Ajcüwa nipilan quiaj taquiübaranüw niüng ajlüyiw apóstoles. Ndoj, wüx ajcüw apóstoles tatüniw ocueaj Teat Dios mambeol nejiw, tayacüw owixaw wüx omalüw nejiw anopnopo.

⁷Atquiaj tajüy Mipoch Teat Dios, nguiajantanej tanguiajaran. Quiaj

texeyay monyar andeac Teat Cristo tiül Jerusalén, at xeyay miteaats ocueaj israel tandüjpiw Teat Cristo aton.

Ndeaad teat Esteban

⁸Aaga Esteban quiaj, xeyay tambeol nej Teat Dios. Áag ndot ombas marang cuajantanej ateócan tiül cambaj leaw ngome aag ajaraw.

⁹Quiaj acas monxey monaw tiül a sinagoga nenüt Esclavos Libertados, ajcüw ayaj altiül monaw Cirene, monaw Alejandría, monaw tiül Cilicia, at monaw tiül Asia. Ajcüw ayaj witiütoj majcüyiw wüx leaw taquiaach Esteban. Tambüw tapots asajayej maquiüjpüw. ¹⁰Naleaing ngondom mangochiw andeac, cos Esteban xeyay axom omeaats, tandeac atnej netam, cos ambeol nej Nangaj Espíritu. ¹¹Condom ajcüwa monxey quiaj, tayambüw acas nipilan, tangüyiw para mawaijchaw mapiüngüw nejiw tanguiaiyw nguineay andeac aaga Esteban, cos andeac xeyay ngo majneaj wüx ombas Moisés at wüx ombas Teat Dios aton. ¹²Ajcüwa monxey quiaj, tambüw tapots masajüw meáwan nipilan, at montangtang monajiüt tiül cambaj, at ajcüwa mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, müüch majcüyiw majawüw Esteban. Condom, quiaj tambüw masapüw a Esteban, tanototoj mamb taquiüjpüw andüy teombasüw monajiüt ocueaji Israel. ¹³Condom tayambüw acas monxey mawaijchaw. Ajcüw ayaj tapiüngüw:

—Aaga naxey quiaj ngo paxiüm ocueaj andeac ngo majneaj wüx

aaga nangaj iüm cam at wüx aaga poch tüünd Moisés. ¹⁴Xicon tanguiayasan andeac, apiüng aaga Jesús naw Nazaret apmandrooch ombas aaga nadam nangaj iüm cam, at apmambiülülüch meáwan leaw arangaats, leawa tüüch icoots teat Moisés —awüw.

¹⁵Quiaj meáwan monajiüt ajlüyiw tiül moncanchiün taxainguw omalüw majawüw teombas teat Esteban. Quiaj tajawüw atnej teombas nop ángel.

Teat Esteban tandeac tiül monajiüt

7 Condom aaga minatang miteaats tasaj a Esteban: —¿Naleaingue meáwan leaw apiüngüw quiaja? —aj.

²Quiaj tapiüng a Esteban: —Teat cambaj micual iüt Israel, inguiayiün sanasaj icon. Naleaing aaga Teat Dios xeyay najneajay ajlüy, tejüiquichay majaw nej mixejchiiüts Abraham. Aag ayaj wüx Abraham aliün tiül iüt Mesopotamia, nganaw mamb macül tiül Harán. ³Teat Dios quiaj tasaj nej: “Iriow tiül mífüt, icueat icualaats, quiür indüy tiül aaga iüt niüng sanüüch ic mejaw”, aj nej.

⁴Quiaj Abraham taw tiül aaga iüt niüng acüliw nipilan Caldeos, tiün macül tiül Harán. Naw quiaj, wüx tandeow miteat nej, tawün nej quiaj Teat Dios; tayac nej tiül aaga iüt cam niüng acüliiüts nganüy.

⁵Naleaing Teat Dios ngo müüch nej noic iüt maneay tiül aaga iüt cam, masey quiripite atonej niüng acuüüch oleaj. Teat Dios tasaj nej apmüüch nej meáwan aaga iüt cam maneayiw micual nej

alinoic nüt wüx nej landeow. Aag ayaj tasoic wüx nganaw majiür micual nej. ⁶Aton Teat Dios tasaj nej: “Micual apmarangüw napeay miün nipilan tiül mífüt pálwüx nipilan, ngome miiütüw nejiw, apmarangüw najon monrang najiüt ocueaj pálwüx nipilan, apmüjndiw mamongochiw xeyay ngo majneaj apiquiw acoic miow (400) neat. ⁷Ndoj xique sanüjchiw mamongochiw xeyay ngo majneaj ajcüwa nipilan niüng apmarangüw najon monrang najiüt. Wüx landoj aag ayaj, nejiw apmawüw quiaj, aliücüw mayambüw xic tiül aaga iüt cam”, aj nej. ⁸Teat Dios tayac noic poch müüch a Abraham guineay apmarang aweaag. Tasaj mataag circuncidar micual nej majiüc naleaing teamandüüb aaga poch leawa layacaranüw wüx marangüw. Atquiaj wüx wijquiat Isaac micualüw nejiw, tataag circuncidar wüx tajiür ojpeacüw nüt tatow wijquiaw. Condom Isaac aton atquiaj tarang wüx Jacob micual nej, at a Jacob atnej tarang wüx ajcüwa gajpiüp (12) micual nej. Ajcüw ayaj mixejchiiüts tanomb.

⁹Ajcüwa mixejchiiüts quiaj, tanüjpiw José michijquiw nejiw, cos ngo majneaj majawüw. Condom mongaliy taquiüjpüw manüjpiw tiül Egipto. Pero naleaing Teat Dios ngo macueat a José. ¹⁰Meáwan ngo majneaj leaw tamongoch José, Teat Dios tawün nej tiül. At tüüch nej mendüy xeyay, majneaj majaw nej a Faraón minatang nenajiüt tiül Egipto. Condom aaga Faraón tayac nej majiür najiüt majliüy wüx meáwan cambaj tiül Egipto, at tiül aniüng a Faraón aton tarang natang.

¹¹ 'Condom tajlüy nadam montiün andüy tiül meáwan cambaj tiül Egipto. At tiül meáwan cambaj tiül iüt Canaán ngo majlüy nüeteran. Quiaj mixejchiiüts aton ngo maxomüw nüeteran. ¹² Wüx Jacob tanguiaj aliün majlüy trigo tiül Egipto, quiaj tüüch mambüw micual nej tiül Egipto. Ajcüw ayaj mixejchiiüts tajlüyiw nomb. Quiaj tambüw nomb oleajiw. ¹³ Wüx tambüw amb iwic oleajiw, quiaj José tüüch majawüw micoj nej jane nej. At a Faraón aton quiaj tanguiaj nguia naw, ngün minipilan a José. ¹⁴ Condom José tatün mapeay miteat nej Jacob, maquiiüb miün meáwan micual nej macüliw tiül Egipto. Ajcüw ayaj ajlüyiw er miow gajpocoic (75) nipilan. ¹⁵ Naw quiaj tamb a Jacob macül tiül Egipto. Tiül aaga iüt quiaj tandeow. At ajcüwa gajpiüp mixejchiiüts tandeowüw quiaj aton. ¹⁶ Condom ajcüw ayaj, tajoyaran miolajtsüw nejiw mamiüraad tiül cambaj Siquem. Tamiürajtíw tiül aaga oxiüt tangal Abraham tanomb, angal ocueajiw micual Hamor tiül Siquem. ¹⁷ Wüx laliüc matüch aaga nüt lamapiüng Teat Dios wüx tasaj Abraham nguineay apmambeol nejiw, quiaj micual Jacob laxeyayiw tiül Egipto. ¹⁸ Tiül aaga nüt quiaj, tajmel alinop minatang nenajiüt tiül Egipto, leaw ngo majaw jane nej a José. ¹⁹ Aaga nenajiüt quiaj, xeyay ngo majneaj arang, tawaiich ajcüwa nipilan acualajtsaats tanomb. Tüüch nejiw mamongochiw xeyay ngo majneaj. Tapiüng netam maloxiw ninguiün micualüw nejiw

ajcüw namix nine monench jayats wijquiam, mandeowüw, cos ngo mandiüm majaw mexeyayiw. ²⁰ Tiül aaga nüt quiaj, wijquiat a Moisés. Teat Dios tandiüm nej, tatangüjchiw nej miteat nej mimüm nej arej caaw. ²¹ Wüx langondom maxotüw nej, netam macueatiw; quiaj taxom nej nop nüx micual a Faraón, taxaing maquiiüb. Condom tatangüüch atnej majiür micual nej. ²² Atquiaj Moisés wüx latang taquiajchich wüx meáwan leaw ajawüw mondüy tiül Egipto, áag tayarich meáwan leaw tandeac at leaw tarang. ²³ Wüx lamajiür ic miow (40) mineat nej, quiaj tateots mamb majaw micual mifüt nej, ajcüw micual Israel, quiaj tamb. ²⁴ Naleaing wüx tajaw nguineay nop tiül micual Israel, teamambiy nej nop naw Egipto, quiaj tamb mawün. Condom Moisés tambiy aaga naxey naw Egipto mapalüch ombas. ²⁵ Cos nej apiüng tiül omeaats nej micual Israel apmajawüw Teat Dios apmambeol nej mawün nejiw quiaj. Naleaing nejiw ngo mapiüngüw atquiaj. ²⁶ Wüx rat tiüt amb alinoic nüt tamb quiaj alinomb a Moisés. Quiaj tajaw teajcüyiw ijpüw micual Israel. Quiaj tasaj nejiw macueatiw, tapiüng: "Teat, icona nercualaatsayon; ¿neol tapots ermbiyayona?" aj nejiw. ²⁷ Quiaj aaga naxey tenguiäl ambiy quiaj, tatech nej ninguiün, tasaj: "¿Jow a ique cuane minajiüta, jan neyac ic merang xenatangana, mejaw wüx sasoetiüna? ²⁸ ¿Ngwüy, indiüm membiy xic aton, atnej tembiy tim aaga naxey naw Egipto?" aj nej. ²⁹ Moisés wüx tanguiaj aag ayaj,

quiaj tawün oleaj, tamb macül tiül iüt Madián. Condom quiaj tajiürüw micualüw nejiw ijpüw monench.

³⁰Condom wüx lamajiür ic miow (40) neat tatow acül quiaj, noic nüt altiül wajchiüc niüng ajlüy nop tiüc nenüt Sinaí. Quiaj tajaw teandaab noic owil sats. Tajaw nop ángel tiül aaga biümb quiaj. ³¹Moisés mbayat wüx tajaw aag ayaj, tatüch quiaj alquiriw majaw majneaj. Quiaj tanguiaj andeac Teat Dios, tasaj nej: ³²“Xique Teat Dios xic, Midiosüw miteatiün, Midios Abraham, Midios Isaac, Midios Jacob”, aj nej. Moisés quiaj tambeapmbeap nej, timbol majaw. ³³Quiaj tasaj nej Teat Dios: “Isoond a napüic altiül ileaj quiaj, cos aaga niüng alembemear quiaj nangaj. ³⁴Xique sawaw nguineay amongochiw tiül Egipto xenipilan, lananguiaj nguineay aiümw, ümb apaciüw. Pares nganüy sajngot nawüniw quiaj. Nganüy mac, sanüüch ic meamb indüy Egipto”, aj nej.

³⁵Aaga Moisés quiaj, ngome tandiüram, tasoic: “¿Jan neyac ic merang xenatanganan mejaw wüx sasoetiüna?” ajow. Pero nganüy Teat Dios tayac nej marang natang tiül nejiw, mawün nejiw tiül Egipto. Aaga ángel tajaw tiül biümb wüx tandaab aaga sats, aag ayaj tembeol nej. ³⁶Aaga Moisés quiaj tawün nejiw tiül Egipto wüx landoj marang xeyay cuajantanej ateócan leaw ngome aag ajaraw tiül aaga iüt quiaj. At tarang ateócan tiül a ndec nasoic Nacants Ndec, at wüx tacüliw tiül wajchiüc ic miow (40) neat. ³⁷Nej aaga Moisés quiaj, tasaj

micual Israel, tapiüng: “Alningüy alinoic nüt Midiosaats apmayac nop nendeac andeac nej tiül icona, atnej tayac xic. Aag ayaj apmaw tiül icona. Netam menguiayiün leaw nej apmasaj icon”, aw. ³⁸Nej aaga Moisés quiaj, tajlüy tiül nipilan wüx tacüliw tiül wajchiüc. Aton nej tandeac aweaag nop ángel wüx tajlüy wüx aaga tiüc Sinaí. Condom nej tandeac masaj ajcüwa miteatiüts leawa tasaj nej a ángel. Nej tüünd Mipoch Teat Dios, leaw alndom müüch mapaciüw nipilan. Aag ayaj atüch icootsa aton.

³⁹Naleaig nejiw mixejchiüts ngome tandiümw mayariw aag ayaj; tandiümw mandilileaw alinomb andüyiw Egipto. ⁴⁰Ág tasajüw Aarón: “Xicona sandiüman merang nop midiosaats maquiüüb icoots. Cos aaga Moisés newün icoots tiül Egipto, nganüy ngo majawaats nguia tandüy”, ajüw. ⁴¹Quiaj tarangüw nop dios atnej nop nine wacüx. Condom tambiyaw nimal mayaciüw teombas aaga narangüch dios quiaj, marang ichechiw nejiw. Tapac omeajtsüw majawüw aaga narangüch naag owixan quiaj. ⁴²Quiaj tacueat nejiw Teat Dios marangüw leaw andiümw. Tayambüw ocas najlüy cawüx, atnej apiüng tiül Mipoch Teat Dios leaw tarangüw mondeac andeac nej, cos apiüng:

Inguiayiün cambaj Israel: ¿jow wüx tejlüyüin tiül wajchiüc ic miow (40) neat, mbich tembiyan nimal meyacan erchechiün meajchiün xique?

⁴³Ingow aag ayaj, icona tejoyiün ombiüm midiosan Moloc nguiajantanej niüng teamban.

Aton tejoyiün aaga irangan
atnej ocas, ipiüangan aag ayaj
midiosan Renfán.

Ajcüw ayaj terangan, tequiejliün
micosan teombasüw nejiw.

Ajcan irangan aag ayaj sanawün
icon ningüy tiül miiütan,
sanayac icon miünquiaj
necamb a cambaj Babilonia.

⁴⁴ Mixejchiiüts, wüx tajüyiw tiül
wajchiüc tajürüw nop nine nangaj
iüm narangüch taag. Tiül aaga
nine nangaj iüm quiaj tacül aaga
piedra alwüx ajcüw gajpowüw
poch tayac Teat Dios. Aaga nine
nangaj iüm quiaj tarangüch atnej
Teat Dios lamapiüng wüx tasaj
a Moisés marang atnej lamüüch
majaw. ⁴⁵ Aaga nine nangaj iüm
taag quiaj tamong teowixaw ajcüwa
mixejchiiüts tajlüyiw tanomb. Wüx
taquiüüb nejiw miün Josué, at a
nine nangaj iüm taquiüjpüw miün
aton. Aag ayaj wüx tasapüw aaga
iüt cam niüng tacülüw pálwüx
nipilan. Teat Dios tandrooch ombas
ajcüwa pálwüx nipilan quiaj, para
macülüw ningüy mixejchiiüts. Aaga
nangaj iüm quiaj, aliün majlüy
ningüy wüx tajlüy David. ⁴⁶ David
xeyay tambeol nej Teat Dios, nej
tandiüm marang nop jayats nangaj
iüm nadam, macül tiül Teat Dios,
aaga midios Jacob. ⁴⁷ Taton ngo
marang, Salomón tarang aaga
nadam nangaj iüm ocueaj Teat Dios.
⁴⁸ Pero naleaing Teat Dios najlüy
tiül cielo, ngo macül tiül nangaj
iüm narangüch naag owixan, atnej
tapiüng wüx nawiig nop nendec
andeac Teat Dios:

⁴⁹ Nangaj cielo aag ayaj niüng
chetejos,

aaga iüt niüng sacüüüch xileaj.

¿Nguineay ajlüy a iüm
apmerangan meajchiün
xique?

¿Ngwüy nguiane alndom
naxooda?

⁵⁰ ¿Neol, ngome xique nerangas
meáwan leaw almajlüye naag
xiwixe?, aw.

⁵¹ Nganüy icona xeyay adam
imeajtsan, ngo meyacan wüx
imeajtsan andeac Teat Dios, ngo
meajchiün ilajcan menguiayüün.
At icon nipilan ngo mayamb
Teat Dios; ngome áag merangan
atnej andiüm a Nangaj Espíritu
ocueaj Teat Dios. Icona irangan
leaw indiüman, atnej tarangüw
mixejchiün. ⁵² ¿Cas mondeac andeac
Teat Dios ngo majcüyiw majawüw
nejiw mixejchiüna? Nejiw tambiyaw
mondeac andeac Teat Dios tajlüyiw
tanomb, cos nejiw tandeacüw
naleaing wüx aliüc nop nerang
najneaj. Aaga nerang najneaj quiaj,
icona teyacan teowixaw nipilan
monrang ngo majneaj, mandeow;
atquiaj tembiyan. ⁵³ Masey nangaj
ángeles tüüch icon aaga Mipoch
Teat Dios mejiüran, naleaing icona
ngo meyacan wüx imeajtsan, aj
nejiw a teat Esteban.

Tambiyaw a Esteban

⁵⁴ Nejiw wüx tanguiayiw aag ayaj,
quiaj tajcüyiw xeyay, ancaporros
olüiquiw majawüw a Esteban.

⁵⁵ Naleaing Esteban, cos altiül nej
Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios,
wüx taxaing omal majaw cawüx
tiül cielo, quiaj taxom majaw
ngulineay ajneaj ajlüy Teat Dios;
aton tajaw a Teat Jesús alembem

amb wüx miác Teat Dios. ⁵⁶Quiaj tapiüng:

—iJoyaj lanaxom najaw tiül cielo! Saxom najaw a Teat Naxey alembem amb wüx miác Teat Dios —aw.

⁵⁷Quiaj nipilan tepajüw napac, tapaliw olajcüw ngana manguiaiyiw. Quiaj tajmeliw masapüw a Esteban.

⁵⁸Ndoj taquiüjpüw andüy mbeay cambaj, tapots maloxiw. Ajcüwa monlox quiaj, tasojndiw micamixaw nejiw mayacüw niüng ajlüy nop naxey nenüt Saulo. ⁵⁹Wüx tengual maloxiw, Esteban tasaj Teat Dios, tapiüng:

—Teat Jesús, ingoch xic —aw.

⁶⁰Condom taquieel micos nej tiüt, tendecap napac, tapiüng:

—Teat Dios, nde meyac wüx ombasüw nejiw aaga nisoet teamarangüw cam —aw.

Landoj mapiüng aag ayaj, quiaj tandeow.

Saulo tayamb ombas monyar andeac Teat Jesús

8 Aaga naxey nenüt Saulo quiaj, aton tajneaj majaw mandeow a Esteban.

Tiül aaga nüt quiaj, witiüt noic nadam moncüy wüx ombasüw monyar andeac Teat Jesús monlüy tiül Jerusalén. Ndoj meáwan tumb mawüniw oleajiw, tambüw andüiyiw tiül iüt Judea, at tiül iüt Samaria. Áagan ajcüw apóstoles ngo mawüw quiaj. ²Ndoj acas monxey monyamb Teat Dios taxainguw a Esteban, taquiüjpüw mamiütüw, xeyay tajiüntsüw wüx ombas. ³Condom aaga naxey nenüt Saulo quiaj, tapots mayamb ombasüw monyar

andeac Teat Jesús. Tajmel tiültiül nden masap mayac tiül manchiüc monxey at montaj.

Tanderac wüx Teat Jesús tiül Samaria

⁴Meáwan monwün oleaj tasajüw nipilan leaw niüng tambüw wüx aaga najneajay nanderac. ⁵Felipe aton tamb andüy tiül noic cambaj tiül Samaria, tapots masaj nipilan wüx Teat Cristo. ⁶Meáwan nipilan tujchiw olajcüw manguiaiyiw leaw apiüng Felipe, aton tajawüw xeyay ateócan leaw tarang. ⁷Xeyay nipilan leaw alwüx ombasüw nimeech, tajneajiw. Wüx tawüw aaga nimeech quiaj, tepajüw napac. At xeyay nipilan axom nejiw napat monandeow, altiül landeow owix landeow oleaj, altiül necoex, pero tumb majneajiw. ⁸Quiaj xeyay tapac omeajtsüw ajcüwa nipilan tiül aaga cambaj quiaj.

⁹Alquiaj nop naxey nenüt Simón. Nej aton arang quiripite ateócan tiül aaga cambaj quiaj. Naleaing nej axot oniiügaran mawaiich nipilan tiül Samaria. Apiüng nej nop naxey xeyay netam ajlüy. ¹⁰Aaga naxey quiaj, anguiayiw andeac nej namix monguich at natangtang nipilan, apiüngiw:

—Aaga naxey quiaj, naleaing xeyay ambeol nej Teat Dios —awüw.

¹¹Xeyay ayariw nej andeac, cos nej axot oniiügaran arang quiripite ateócan. Lamawaiich nejiw xeyay nüt wüx aag ayaj. ¹²Nganüy wüx tanguiaiyiw nguineay andeac a Felipe cos tasaj nejiw nguineay alndom majlüyeran tiül micambaj Teat Dios; y tasaj nejiw aton wüx

Teat Jesucristo, quiaj tayariw. Condom tayariw yow, monxey at montaj. ¹³Quiaj aaga Simón tapiüng lamayar Mipoch Teat Dios, ndoj tayar yow. Condom tamb maquiiüb a Felipe nguiajantanej. Nej xeyay mbayaw wüx ajaw nguineay a Felipe arang cuajantanej nadam ateócan leaw ngomeaag ajaraw.

¹⁴Ajcüwa apóstoles monliüy Jerusalén, wüx tanguiaiyw nipilan monaw Samaria lamayariw Mipoch Teat Dios, quiaj tujchiw mamb a Pedro maquiiüb a Juan mambüw quiaj, mambeoliw a Felipe. ¹⁵Nejiw wüx tapeayiw quiaj, tatüniw ocueaj Teat Dios müüch Nangaj Espíritu ajcüwa nipilan quiaj. ¹⁶Cos nejingund tiül nejiw nganaw mayariw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. Nejiw tayariw áagan yow wüx minüt Teat Jesús. ¹⁷Quiaj a Pedro y Juan tayaciw owixaw wüx omaliw ajcüwa nipilan quiaj, quiaj tiün wüx ombasüw nejiw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios.

¹⁸Aaga Simón wüx tajaw nguineay ajcüwa apóstoles ayaciw owixaw wüx omaliw nipilan, quiaj apeay wüx ombasüw nejiw aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. Quiaj tandiüm müüch nejiw tomiün. ¹⁹Tasaj nejiw:

—Ijchan xic aton narang aag ayaj, nüjchiw mayariw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios jangantanej nipilan leaw sanayac xiwiw wüx omal nej —aj nejiw.

²⁰Quiaj tasaj nej a Pedro:
—Ijoy ninguiün aaga tomiün quiaj, ich ndrom imbas anaag, cos ique tendiüm mengal aaga leaw Teat Dios üüch, úüchan. ²¹Ique

ngo matüch ic meaand aag ayaj, ngome minajiüt, cos Teat Dios ajaw imeaats ngome najneaj. ²²Nganüy icueat aaga xeyay ngo majneaj temerang quiaj, itün ocueaj Teat Dios sitiül alndom mawün wüx omeaats aaga xeyay ngo majneaj ipiüng tiül imeaats quiaj. ²³Xique sajaw ique xeyay ngo majneaj alwüx imeaats. Ijlüyay wüx irang ngo majneaj —aj nej.

²⁴Quiaj tasaj nejiw a Simón:

—Itüniün ocueaj Teat Dios mambeol xic, ngana namongoch aaga ipiungan quiaj —aj nejiw.

²⁵Condom a Pedro y Juan, wüx landoj majüiquichaw wüx Teat Jesús, at wüx landoj mandeaciw Mipoch Teat Dios, quiaj tandilileaw alinomb andüyw Jerusalén. Xeyay cambaj tiül Samaria leaw niüng tamongoj, tasajüw nipilan wüx Mipoch Teat Dios.

Felipe tangoch nop naxey naw Etiópía

²⁶Condom nop ángel ocueaj Teat Dios tasaj a Felipe, tapiüng:

—Ernguialeateay, quiür indüy cawac, ingoch aaga tiüü imiün Jerusalén andüy Gaza. Aaga tiüü quiaj, amb tiül wajchiüc among —aw.

²⁷Quiaj tamb a Felipe. Ndoj tangoch nop naxey naw tiül iüt Etiópía, eunuco nej, pero ajiür nadam najiüt ocueaj nop najtaj nenüt Candace. Aaga najtaj quiaj minatang nenajiüt nej tiül iüt Etiópía. Aaga naxey quiaj, acül teowix nej meáwan tomiün. Nej tamb Jerusalén marang casa Teat Dios. ²⁸Wüx tajtsor alchetem tiül

micarret nej, tengual mateow
Mipoch Teat Dios tiül aaga nawiiḡ
tarang Isaías, nendeac andeac
Teat Dios. ²⁹Quiaj Nangaj Espíritu
ocueaj Teat Dios tasaj a Felipe:

—Quiür itüch aaga carret quiün,
indüüb mamb —aj nej.

³⁰Quiaj tamb a Felipe matüch a
carret. Tanguiaj aaga naxey quiaj
tengual mateow Mipoch Teat Dios
leaw tarang Isaías. Tatün manguiaj,
tasaj:

—¿Teat, ixom imeaats wüx aag
temeteow quiaja? —aj.

³¹Quiaj tapiüng aaga naxey:
—¿Nguineay sanaxom ximeaats
sitiül ngo majlüy aljane maquiaach
xic? —aw.

Ndoj quiaj tasaj a Felipe majtep
tiül a carret chetem aweaag.

³²Aaga Mipoch Teat Dios niüng
tengual mateow, apiüng:

Wüx taquiüraab mamb

mandeow, ajlüyan ngo

menojteay, atnej nop sap.

Atnej nop quicheech sap wüx

ajerep milan nej, ngo mepaj.

Atquiaj a nej aton wüx tandeow,

ngo majcüy majaw monbiy

nej.

³³Nej tüünd mamongoch monxing,
ndoj ngome tajaraw cuane
asoet.

¿Jane alndom mapiüng meáwan

ngo majneaj tarangüw wüx

ombas nej ajcüwa nipilan

quiaja?

Cos tambiyaw nej ningüy wüx
iüt.

³⁴Quiaj tatün manguiaj aaga
naxey quiaj, tasaj a Felipe:

—Isaj xic teat, ¿jane wüx ombas
apiüng aaga nendeac andeac Teat

Dios quiaja? ¿Apiüng wüx nejáyan
quiaja, ngwüy apiüng wüx alinop
aljane? —aj.

³⁵Condom Felipe tapots
maquiaach nej ajan wüx aaga poch
quiaj. Tapots masaj nej wüx Mipoch
Teat Dios leaw tandeac Teat Jesús.

³⁶Condom wüx tatüchiw niüng
ajlüy yow, quiaj tapiüng aaga naxey
quiaj:

—Joyaj yow ¿quia ngondom nayar
yowa? —aw.

³⁷Quiaj tapiüng a Felipe, tasaj nej:
—Alndom sitiül iyaag naleaing
lajmel tiül imeaats Mipoch Teat
Dios —aj nej.

Quiaj tapiüng aaga naxey quiaj:
—Nganüy lanapiüng naleaing aaga
Teat Jesucristo quiaj Micual nej
Teat Dios —aw.

³⁸Quiaj tapiüng lombom a
carret. Condom tawüw tiüt ijpüéj,
tambüw tajmeliw tiül yow, Felipe
maquiüüb aaga naxey quiaj. Quiaj
tüüch nej yow a Felipe. ³⁹Condom
wüx tawüw imiün tiül yow, quiaj
a Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios
tawün quiaj a Felipe. Aaga naxey
quiaj, ngo maxom majaw nguia
tandüy a Felipe. Condom tamb
maquiüüb mitiüüd nej apac omeaats.

⁴⁰Felipe camüm mayaag altiül
cambaj Azoto. Quiaj tamb tapots
mandeac Mipoch Teat Dios tiültiül
meáwan cambaj niüng tamong,
atánan quiaj tatüch tiül cambaj
Cesarea.

Saulo tayar andeac Teat Jesús

(Hch. 22:6-16; 26:12-18)

9 Pues aaga Saulo ngo mamong
ajcüy majaw minipilan Teat
Jesús, andiüm mambich mambiy

meáwan. Quiaj tamb majaw natang miteaats. ²Tatün nawiiig majoy majüiquich tiül nangaj iüm tiül Damasco, alndom masap matsaag meáwan mondüüb Teat Jesús leaw apmaxom, masey monxey masey montaj. Ndoj apmaquiiüb mamb andüü Jerusalén. ³Naleaing wüx aleamb tiül tiüüd laliüc matüch Damasco, quiaj tajaw noic ran imiün cielo, anmarraj nej, ayey nej tiüt. ⁴Quiaj tajmiüc a Saulo. Condom tanguiaj andeac nop nendeac, tapiüng:

—Saulo, Saulo ¿neol tapots meyamb ximbas mejcüy mejaw xique? —aw.

⁵Nej, quiaj tapiüng:

—¿Jan ic teat? —aw.

Quiaj tasaj nej aaga nendeac quiaj:

—Xique aaga Jesús, leaw ique tenguijal meyamb ombas mejcüy mejaw. Ngo majneaj mejcüy, cos andüü miün wüx imbas irang memongoch ngo majneaj, atnej nop jayats wacüx wüx atoel, quiaj atileran —aj nej.

⁶Quiaj mbayaw,

ancambeapmbeapeay. Tapiüng:

—Jow nganüy Teat ¿cuane indiüm mejaw naranga? —aw.

Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Witiür, quiür itüch tiül aaga cambaj quiün. Quiaj apmesoic cuane netam merang —aj nej.

⁷Ajcüwa monxey monquiiüb Saulo alombomoj quiaj, xeyay lambayajow aton. Cos anguiayayej andeac aaga nendeac, pero naleaing ngo maxomüw majawüw nejinguind. ⁸Quiaj witiüt tiüt a Saulo; pero wüx taleaag oniiüg

ngo maxom majaw nicuajind. Quiaj taquiiuraab mamb, naneteteran owix, tamb andüü Damasco. ⁹Tajlüy quiaj er nüt ngo maxom majaw nicuajind nicuajind, ngo met, ngo manganeow.

¹⁰Tiül aaga nüt quiaj altiül Damasco nop minipilan Teat Jesús nenüt Ananías. Aaga naxey quiaj aleaic tajaw atnej aüm, cos Teat Jesús tejüiquichay majaw nej. Tasaj: —iAnanías! —aj.

Ananías tapiüng:

—Sal ningüy Teat —aw.

¹¹Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Erngualeateay, quiür iquiiüb aaga calle nasoic Naleainguiay, itün menguiay aniüng Judas. Alquiaj nop naxey nenüt Saulo naw Tarso, nej nganüy nganüy cam tenguijal ataag orar. ¹²Nej aton lanüüch majaw atnej aüm, nop naxey nenüt Ananías lajmel niüng nej axood, apmayac owix nej wüx omal nej, quiaj aprram oniiüg nej alinomb —aj nej.

¹³Ananías wüx tanguiaj aag ayaj, tapiüng:

—Teat, xique lananguiaj xeyay nipilan andeacüw wüx aaga naxey quiaj, apiüngüw nej xeyay ngo majneaj teamarang wüx ombasüw minipilan tiül Jerusalén. ¹⁴Nganüy lapeay ningüy, ajamiün nawiiig ocueajiw montangtang miteaats, quiaj alndom masap matsaag meáwan mondüüb ic —aw.

¹⁵Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Quiür, cos aaga naxey quiaj lanarriiüd marang xenajiüt. Nej apmamb mandeac xic wüx tiül palpálwüx nipilan, at niüng ajlüyiw minatangüw monajiüt, at

tiül micual iüt Israel aton. ¹⁶Cos xique sanüüch majaw nguineay apmamongoch xeyay ngo majnej áag andüüb xic —aj nej.

¹⁷Quiaj tamb a Ananías andüy tiül aaga nden niüng axood Saulo. Wüx tapeay quiaj, tayac owix wüx omal a Saulo. Tasaj:

—Teat Saulo, aaga Teat Jesús tejüiquichay mejaw tiül tiüüd wüx tewiün, nej nesaj xic niün nüüch ram iniüüg alinomb. Aton aliüc Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios majlüy wüx imbas —aj.

¹⁸Andüüban ajmiüc imiün teoniüüg nej atnej milil cüet. Quiaj rat oniüüg nej a Saulo. Condom quiaj witiüt, tamb mayar yow.

¹⁹Saulo wüx landoj üet, landoj anganeow, quiaj tayar apac alinomb. Condom tacül quiaj acas nüt maquiüüb minipilan Teat Jesús monlüy tiül Damasco.

Saulo tandec wüx Teat Jesús tiül Damasco

²⁰Quiájan tamb meáwan tiül ajcüwa sinagogas tiül Damasco mandec masaj nipilan, naleaing aaga Teat Jesús Micual Teat Dios nej. ²¹Quiaj mbayatoj meáwan jane tanguiaiyw andec nej, tapiüngüw:

—¿Neol, ngome nej aag ayaj tasap xeyay minipilan Teat Jesús tiül Jerusalén? ¿Neol ngome áag iün marang ningüy, masap matsaag minipilan Teat Jesús maquiüüb andüy teombasüw montangtang miteatsa? —awüw.

²²Naleaing aaga Saulo taxom omeaats xeyay masaj nipilan, áag ngondom mangochiw nej andec ajcüwa judíos moncül tiül Damasco,

cos tasaj nejiw naleaing Teat Jesús aag ayaj a Cristo leaw netam miün.

Saulo tawün oleaj

²³Wüx lamajiür xeyay nüt acül quiaj, quiaj ajcüwa judíos tandecüw nóiquian apmambiyaw nej. ²⁴Pero Saulo tanguiaiy aag ayaj. Masey tajiüriw mbeay mbeay cambaj nüt ongwiiüts cos andiümüw masapüw mambiyaw, pero ngondom mambiyaw.

²⁵Condom minipilan Teat Jesús tawüniw nej ongwiiüts; tayacüw nej tiül nop nadam nchep, tamongochiw nej amb nic coet neyey tiüt cambaj. Aaga coet quiaj, najtep oleaj xeyay, narangüch piedra. Atquiaj taw wüx.

Saulo al Jerusalén

²⁶Wüx tapeay tiül Jerusalén a Saulo, tandiüm maquiüjpüw tiül minipilan Teat Jesús; pero naleaing nejiw timboloj mandüiyw nej; ayajcüw ngome naleaing minipilan nej Teat Jesús. ²⁷Quiaj a Bernabé tambeol nej, taquiüüb nej mamb andüy niüng ajlüiyw apóstoles. Condom tapots masaj nejiw wüx a Saulo nguineay tajaw Teat Jesús tiül tiüüd. At tasaj nejiw cuane tasaj nej Teat Jesús, aton tasaj nejiw nguineay tandec wüx Teat Jesús tiül Damasco, ngo mimbol.

²⁸Condom quiaj tacül tiül Jerusalén a Saulo maquiüüb nejiw, ambüw nguiajantanej maquiüjpüw. ²⁹Nej ngo mimbol mandec wüx Teat Jesús. At aton tasajsaj ajcüwa mondeac griego; pero nejiw ngo mayariw nej andec; tayambüw nguineay mambiyaw. ³⁰Wüx

minipilan Teat Jesús tanguyaiw aag ayaj, quiaj taquiüjpüw nej mamb andüy Cesarea. Condom naw quiaj tujchiw nej mamb andüy Tarso.

³¹Tiül aaga nüt quiaj tajlüy najneájan tiül meáwan niüng canchiüjow minipilan Teat Jesús. Lango majcüyaran majarawüw tiül meáwan cambaj tiül Judea, tiül Galilea, at tiül Samaria. Tayacüw wüx omeajtsüw mandüjpiw leawa tandeac Teat Jesús, tarangüw leaw andiüm Teat Dios. Quiaj texeyaiw, cos tambeol nejiw Nangaj Espiritu ocueaj Teat Dios.

Tajneaj Eneas

³²Condom alinoic nüt wüx tamb a Pedro mamong tiül tiül cambaj niüng ajlüyiw minipilan Teat Jesús majaw cuane arangüw, quiaj tamb aton tiül cambaj Lida. ³³Taxom quiaj nop naxey nenüt Eneas. Aaga naxey quiaj lamajiür ojpeacüw neat acül wüx mats, androoch nej ombas monandeow. ³⁴Quiaj tasaj nej a Pedro:

—Teat Eneas, Teat Jesucristo lamataag ic majneaj, witiür, ixaing mimats —aj.

Andüüban ajneaj aaga naxey quiaj, witiüt. ³⁵Wüx tajawüw nej lajneaj, meáwan nipilan tiül Lida, at monaw tiül cambaj Sarón aton tandüjpiw Teat Jesús.

Dorcas tapac alinomb

³⁶Tiül aaga nüt quiaj, altiül cambaj Jope nop najtaj minipilan Teat Jesús nej aton, nenüt Tabita. Aag ayaj nasoic Dorcas tiül ombeay griego. Nej xeyay najneaj arang, at

ambeol nipilan ngo majiür. ³⁷Wüx aaga nüt quiaj, tiün andeow a Dorcas, tandeow. Condom wüx landoj axejmbeacharan, taquiüraab majmel cawüx tiül amb ijpüw iüm.

³⁸Pues aaga cambaj Jope ngome xeyay miünquiaj ajlüy aweaag cambaj Lida, niüng ajlüy Pedro. Wüx minipilan Teat Jesús monaw Jope tanguyaiw Pedro altiül cambaj Lida, quiaj tujchiw mamb ijpüw monxey masajüw:

—Teat, irang favor, mac najen mejaw xicon ningüy tiül Jope —awüw.

³⁹Quiaj tamb a Pedro maquiüüb nejiw. Wüx tapeay quiaj, taquiüjpüw nej mamb andüy cawüx tiül amb ijpüw iüm. Camüm mapeay quiaj, andüüban mayeyiw nej tiüt monlemben omal montaj, ajiüntsüw. Tujchiw nej majaw apixaw nejiw arang Dorcas wüx almapac. ⁴⁰Condom Pedro tawün nejiw quiaj meáwan, ndoj taquieel tiüt micos nej mataag orar Teat Dios. Condom ndiliteay majaw aaga nandeow quiaj, tasaj:

—Tabita, witiür —aj.

Quiaj taleaaig oniiüg aaga najtaj quiaj, wüx tajaw a Pedro quiaj witiüt chetem. ⁴¹Pedro, quiaj tandic owix nej masap owix a najtaj, tawitich lembem. Condom, quiaj tapaj miünüw minipilan Teat Jesús at monlemben omal montaj. Wüx tajngotoj majawüw, quiaj tajawüw lapac. ⁴²Aag ayaj tanguiyaran meáwan tiül cambaj Jope, ndoj xeyay nipilan tandüjpiw Teat Jesús. ⁴³Condom Pedro tacül tiül cambaj Jope xeyay nüt, aniüng nop naxey nenüt Simón, nop nerang najiüt wüx taag.

Pedro alaniüng Cornelio

10 Altiül cambaj Cesarea nop naxey nenüt Cornelio, minatang noic ajlüy soldados nasoic Italiana. ²Aaga naxey quiaj, xeyay ayamb Teat Dios, xeyay andiüm marang leaw andiüm Teat Dios, nóiquian maquiüüb meáwan leaw al aniüng nej. At aton xeyay ambeol nipilan tiül aaga cambaj quiaj. Nej ajlüyay matün ocueaj Teat Dios mambeol nej. ³Aaga naxey quiaj, ranüy tüünd majaw atnej aüm, tajaw nop ángel ocueaj Teat Dios andüy wüx nchejliow nüt. Tajaw aaga ángel quiaj tajmel niüng ajlüy nej. Condom tasaj nej:

—iTeat Cornelio! —aj nej.

⁴Cornelio mbayat xeyay wüx tajaw a ángel. Quiaj tapiüng:

—¿Cuane Teat? —aw.

Quiaj tasaj nej a ángel:

—Teat Dios teamanguiaj aag itün ocueaj, teamajaw nguineay imbeol nipilan ngo majiür. ⁵Nganüy iich mambüw acas monxey tiül cambaj Joep, majanüw miün nop naxey nenüt Simón, aag ayaj nasoic Pedro. ⁶Nej acül aniüng nop naxey nenüt Simón, aaga nerang najiüt wüx taag. Aaga nden quiaj ajlüy mbeay ndec. Nej a Pedro quiaj, apmasaj ic cuane netam merang —aj nej.

⁷Wüx laámb aaga ángel tengual andeac aweaag, quiaj Cornelio tapaj ijpüw monrang minajiüt nej, at alinop soldado neyamb Teat Dios. ⁸Condom Cornelio wüx landoj masaj nejiw meáwan cuane tajaw, quiaj tüüch nejiw mambüw tiül cambaj Joep majanüw miün a Pedro.

⁹Amb alinoic nüt nejiw aliw tiül tiitüd, laliüc mapeayiw Joep. Aag ayaj laliüc lembem nüt. Pedro tajtep andüy cawüx mal iüm mataag orar. ¹⁰Condom tind üet a Pedro. Tengualeámban arangüch üet nej, aleaic tajaw atnej aüm.

¹¹Quiaj taxom majaw atnej lejquiat a cielo. Tajaw aliüc imiün tiül cielo andüy wüx iüt atnej noic nadam püy, naoeloeleran oxing, tengual aw tiüt. ¹²Tiül aaga püy quiaj, altiül cuajantanej nimal. Altiül nimal nejiür apiquiw oleaj; altiül nimal nesatatüy tiüt ajüy; altiül quiec aton. ¹³Quiaj tanguiaj a Pedro andeac nop nendeac, tasaj nej: —Pedro, witiür imbiy aag ayaj, itsamb —aj nej.

¹⁴Quiaj tapiüng a Pedro:

—Ngwüy Teat, cos xique nómban ngome aag natsamb ajcüwa ngo majneaj nimal quiaj leaw xicona ngondom natsamban —aw.

¹⁵Quiaj tendeac amb ijmbüw aaga nendeac quiaj, tasaj nej:

—Leaw lamapiüng Teat Dios najneaj matsaramb, ique ngondom mepiüng ngo majneaj —aj nej.

¹⁶Aag ayaj tajaw arojmbüw. Condom, quiaj xaijnguiat alinomb aaga püy quiaj, andüy tiül cielo. ¹⁷Pedro aliün wüx aag ayaj, tengualeámban mayamb omeaats nguineay amb aaga landoj majaw quiaj. Quiaj apeayiw mbeay nden ajcüwa monxey üüch nejiw mambüw a Cornelio, cos landoj matüniw manguiaiyw nguiane acül a Simón. ¹⁸Quiaj tendeacüw, tatüniw manguiaiyw, sitiül quiaj axood nop naxey nenüt Simón nasoic Pedro. ¹⁹Pedro

tenguialeámban mayamb omeaats wüx aaga landoj majaw quiaj, quiaj tasaj nej Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios:

—Joyaj arojpuw monxey lapeayiw mayambüw ic. ²⁰Nganüy iriow tiüt quiür ijawüw, iquiüjpüw mamb nde mechiw imeaats. Cos xique nejchiüs miünüw ningüy —aj nej.

²¹Quiaj taw tiüt a Pedro majaw ajcüwa monxey neech nejiw miünüw a Cornelio. Condom tasaj nejiw:

—Jogüy xic, teat. ¿Aleaic iyamban xic wüx tewiünan ningüye? —aj nejiw.

²²Nejiw quiaj tapiüngüw:

—Nop minatang soldado nenüt Cornelio nesaj xicon niünan. Aaga naxey quiaj xeyay najneaj arang, ayamb Teat Dios. Aton meáwan nipilan judío apiüngüw nej xeyay najneaj arang. Nop ángel ocueaj Teat Dios landoj masaj nej miün mejanüch meamb aniüng nej manguaiy leaw ique apmesaj —awüw.

²³Quiaj tamelich nejiw a Pedro, tüüch nejiw nguiane maxojtiw. Wüx larrow tiüt amb alinoic nüt, quiaj tamb a Pedro maquiüüb nejiw. At aton tambüw alacas minipilan Teat Jesús moncül tiül Joje.

²⁴Larrow tiüt amb alinoic nüt, quiaj tatüchiw tiül cambaj Cesarea. Cornelio tenguial macül nejiw; laümb mapaj meáwan acualaats nej, at meáwan leaw xowüy andeac aweaag. ²⁵Wüx tajmel tiül nden a Pedro, quiaj tamb a Cornelio mangoch nej, taquieel tiüt micos nej teombas a Pedro. ²⁶Quiaj a Pedro tawitich nej, tasaj:

—Witiür teat, cos xique aton nipilan xic sat ic —aj nej.

²⁷Tenguial andeac aweaag tajmeliw tiül iüm. Quiaj tajaw xeyay nipilan lacanchiüjow quiaj.

²⁸Condom quiaj tasaj nejiw a Pedro:

—Icona lamejawan nguineay nop nipilan judío ngondom maquiüüb tiül pálwüx nipilan; at ngondom majmel aniüngüw nejiw. Pero Teat Dios lamüüch xic najaw, nejingüind nipilan ngondom mapiürang ngo majneaj, ngo metam nej. ²⁹Pares wüx tasoiquiüs niün, quiaj tiünas, ngo napiüng nicuajind. Nganüy sandiüm nanguaiy ¿neol tepajan xic niün? —aj nejiw.

³⁰Quiaj tapiüng a Cornelio, tasaj nej:

—Xique lamajiür apeic nüt, aaga ores cam andüy wüx nchejliow nüt taiündas, tenguial sataag orar ningüy saniüng. Quiaj tajawas nop naxey alembem niüng sajliüy, xowüy lalitlit apix nej. ³¹Condom tasaj xic aaga naxey quiaj, tapiüng: “Cornelio, Teat Dios teamanguaiy leaw itün ocueaj, aton teamajaw nguineay imbeol nipilan ngo majiür. ³²Nganüy iich mamb majanüch miün nop naxey altiül cambaj Joje, nenüt Simón nasoic Pedro. Aaga naxey quiaj axood aniüng Simón aaga nerang najiüt wüx taag, acül mbeay ndec. Wüx apmapeay aaga naxey quiaj, nej apmasaj ic cuane netam merang”, aw. ³³Quiaj tujchiüs mamb mejanüch. Nganüy ique najneaj irang cos lerpeay. Meáwan xicona sajliüyün ningüy narangan leaw Teat Dios andiüm, nanguaiyiün meáwan leaw nej lamasaj ic mesaj xicon —aj nej.

Pedro tandec aniüng Cornelio

³⁴Quiaj a Pedro tendec masaj nejiw, tapiüng:

—Nganüy lanajaw Teat Dios andiüm jangantanej nipilan, ngo mapiüng wüx jane netam, jane ngwüy. ³⁵Nej najneaj majaw meáwan nipilan tiül meáwan cambaj wüx iüt jane apmayamb nej, jane apmarang najneaj. ³⁶Teat Dios tüüch manguaiyw mipoch nej aaga cambaj Israel, pero tapiüng nej najneájan majaw meáwan nipilan leaw apmayar andeac Teat Jesucristo. Aaga Teat Jesús quiaj, minatang ocueaj meáwan nipilan. ³⁷Icona lamenguaiyiün cuane tajlüy meáwan tiül iüt Judea. Aag ayaj tamelich tiül Galilea, wüx Juan landoj maquiaach nipilan cuane netam marangüw para alndom mayariw yow. ³⁸Lamejawan aton nguineay Teat Dios tayac Nangaj Miespíritu nej wüx ombas Teat Jesús naw Nazaret para marang cuajantanej. At lamejawan nguineay Teat Jesús tarang xeyay najneaj cos Teat Dios almaquiiüb nej. Nej aton tüüch majneaj meáwan nipilan leaw üüch nejiw michachiw nimeech. ³⁹Xicon a tajawasan naleaing meáwan leaw tarang Teat Jesús tiül iüt Judea, at tiül Jerusalén. Condom tayaciw nej wüx cruz mandeow. ⁴⁰Aaga Jesús quiaj Teat Dios tapaciüch nej wüx er nüt; tüüch nej mejüiquichay najawan. ⁴¹Ngome meáwan nipilan tajawüw nej, áagan xicon a leaw lasarriüdaranan nandecan wüx nej cuane tarang. Xicon a tajawasan, cos tetesan, tanganeowasan

naquiüjpan wüx landoj apac alinomb. ⁴²Nej tasaj xicon namban nasajan nipilan, napiüangan naleaing Teat Dios lamayac nej majaw wüx asoet meáwan nipilan, leaw aliün mapac at leaw landeow. ⁴³Meáwan mondeac andeac Teat Dios lamapiüngüw wüx nej tanomb. Tapiüngüw meáwan leaw apmayar andeac Teat Jesús, Teat Dios apmawün wüx omeaats nej asoetiw nejiw —aw.

**Nipilan ngome judio ayariw
Nangaj Espíritu**

⁴⁴Tenguialeámban mandeac a Pedro wüx aag ayaj, quiaj tiün Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, tajmiüc wüx ombasiw meáwan nipilan leaw teamanguaiyw andeac nej. ⁴⁵Quiaj mbayatoj ajcüwa judíos monyar andeac Teat Jesús leaw tambüw maquiüjpüw teat Pedro, cos tajawüw nguineay ajcüwa nipilan ngome judío lamayariw Nangaj Espíritu aton. ⁴⁶Cos teamanguaiyw lamandeaciw alinoic ombeayiün, teamapiüngüw najneajay lamarang Teat Dios. ⁴⁷Condom tasaj nejiw a Pedro: —¿Alndom aljane mapal, ngo mayariw yow ajcüwa nipilan quiaja? Cos nejiw aton lamayariw Nangaj Espíritu atnej icootsa —aj nejiw. ⁴⁸Quiaj a Pedro tapiüng müüch nejiw mayariw yow wüx minüt Teat Jesús. Condom tasajüw a Pedro macül quiaj alacas nüt maquiiüb nejiw.

**Teat Pedro tamb Jerusalén
masaj minipilan Teat Jesús
nguineay tarang**

11 Condom ajcüw apóstoles y aldemas minipilan Teat

Jesús monlüy tiül Judea tanguiaiyw nguineay ajcüwa nipilan ngome judíos aton lamayariw Mipoch Teat Dios. ²Wüx tapeay Jerusalén a Pedro, quiaj taliqiuaw nej ajcüwa judíos leaw lamandüjpiw Teat Jesús.

³Tasajüw:

—¿Neol teamb aniüngüw nipilan ngome icootsa meretiün mequiüjpana? —ajüw nej.

⁴Quiaj tapots masaj nejiw a teat Pedro andüübndüjpeay nguineay tajlüy, tapiüng:

⁵—Xique sal tiül cambaj Joep, tengual sataag orar. Quiaj tajawas aleaic atnej saüm. Tajawas aliüc imiün tiül cielo atnej noic nadam püy, ndeaan oxingxing; aag ayaj tiün andüy niüng sajlüy. ⁶Tajawas majneaj tiül aag ayaj. Quiaj tajawas altiül cuajantanej nimal nejiür apiquiw oleaj; altiül napat nimal, altiül nimal nesatatüy tiüt ajüy, altiül quiec aton. ⁷Quiaj tanguiaiyüs andeac nop nendeac, tasaj xic: “Pedro, witiür imbiy cuajantanej aag ayaj, itsamb”, aj xic. ⁸Quiaj a xique tasajas: “Ngwüy Teat, cos xique nómban ngomeaag natsamb ajcüwa ngo majneaj nimal quiaj, leaw xicona ngondom natsamban”, saj. ⁹Quiaj tasaj xic amb ijmbüw aaga nendeac imiün tiül cielo: “Leaw lamapiüng Teat Dios najneaj matsaramb, ique ngondom mepiüng ngo majneaj”, aj xic. ¹⁰Aag ayaj tajawas arojmbüw. Condom, quiaj xaijnguiat alinomb andüy tiül cielo. ¹¹Condom, quiaj tapeayiw quiaj arojpiw monxey niüng saxood mayambüw xic, müjndiw miünüw imiün Cesarea. ¹²Quiaj tasaj xic a Nangaj Espiritu

ocueaj Teat Dios namb naquiüjpiw nde nachiw ximeaats. Tambüw aton maquiüjpiw xic ajcüwa anafw monyar andeac Teat Jesús cam. Tajmelasan aniüng nop teat naxey. ¹³Aaga teat naxey quiaj tasaj xicon nguineay tajaw nop ángel aniüng nej, lembet niüng ajlüy nej, tasaj nej: “Ijchaw mambüw acas monxey andüyiw Joep, majanüw miün nop naxey nenüt Simón, nasoic Pedro. ¹⁴Aaga naxey quiaj apmasaj ic nguineay alndom maw isoetiün, mequiüb meáwan leaw al iniüng”, aj nej. ¹⁵Wüx tandecac nasajüw, quiaj tayariw Nangaj Espiritu ocueaj Teat Dios atnej tayariiüts nomb. ¹⁶Quiaj leaad ximeaats nguineay tasaj icoots Teat Jesús wüx tapiüng: “Juan naleaing tüüch yow nipilan, aag ayaj náagan yow. Nganüy a icona apmeajndiün Nangaj Espiritu”, aw. ¹⁷Sitiül Teat Dios lamüüch nejiw Nangaj Espiritu aton, atnej tüüch icoots wüx tayariiüts andeac Teat Jesucristo çjow nganüy a xique, jane xic napiüng napal leaw andiüm Teat Dios? —aj nejiw a Pedro.

¹⁸Wüx ndot manguiaiyw aag ayaj, quiaj ndijchiüto, apac omeajtsüw, tapiüngüw:

—iNajneajay lamarang Teat Dios! Nganüy naleaing Teat Dios lamüüch nipilan ngome judíos leaam omeajtsüw ngo majneaj teamarangüw y macueatiw, cos atquiaj nejiw aton alndom mapaciw meáwan nüt tiül cielo —awüw.

Minipilan Teat Jesús monlüy tiül Antioquía

¹⁹Nganüy ajcüwa minipilan Teat Jesús leawa tawüniw oleajiw ajan

wüx tajlüy nadam moncüy wüx tambiyaran Esteban, altiül tatüchiw tiül iüt Fenicia; altiül tambüw Chipre; altiül tatüchiw tiül cambaj Antioquía. Nejiw ngo masajüw meáwan nipilan wüx aaga najneaj nanderac wüx Teat Jesús, áagan nipilan judío tasajüw. ²⁰Condom acas monyar andeac Teat Jesús monaw tiül Chipre, at monaw tiül cambaj Cirene, tambüw tiül cambaj Antioquía. Wüx tapeayiw quiaj, tasajüw nipilan griegos wüx aaga najneaj nanderac wüx Teat Jesús. ²¹Teat Dios xeyay tambeol nejiw; quiaj xeyay nipilan tayariw Mipoch Teat Dios, tacueatiw meáwan ngo majneaj leawa tarangüw.

²²Minipilan Teat Jesús monlüy tiül Jerusalén wüx tanguaiyiw aag ayaj, quiaj tujchiw mamb andüy Antioquía a teat Bernabé mamb mambeol nejiw. ²³Wüx tapeay quiaj a teat Bernabé, xeyay tapac omeaats wüx tajaw nguineay lamambeol nejiw Teat Dios. Quiaj tasaj nejiw mayacüw wüx omeajtsüw Mipoch Teat Dios tanaámb, nde macueatiw. ²⁴Teat Bernabé najneaj omeaats, nómban ngo machiw omeaats wüx Teat Dios. At cos xeyay ambeol nej Nangaj Espíritu, xeyay nipilan tayariw Mipoch Teat Dios.

²⁵Ndoj tamb a Bernabé andüy tiül cambaj Tarso mayamb a Saulo. Wüx taxom, quiaj taquiüüb mamb andüy Antioquía. ²⁶Quiaj tacüliw maquiüjpüw monyar andeac Teat Jesús nomb neat; taquiajchiw xeyay nipilan wüx Mipoch Teat Dios. Tiül Antioquía tamelich masoiqiw Cristiano nejiw leaw monyar andeac Teat Cristo.

²⁷Tiül aaga nüt quiaj, tapeayiw Antioquía acas mondeac andeac Teat Dios monaw Jerusalén. ²⁸Nop tiül nejiw nenüt Agabo. Aaga naxey quiaj tasaj nej Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios nguineay apmajlüy alinoic nüt. Quiaj witiüt masaj monyar andeac Teat Jesús wüx alcanchiümoj; tapiüng laliüc majlüy montiün andüy tiül meáwan cambaj, ngome apmajlüy nüeteran. Aag ayaj naleaing tajlüy wüx Claudio tarang natang nenajiüt tiül Roma. ²⁹Quiaj minipilan Teat Jesús monlüy tiül Antioquía tapiüngüw anopnopo apmambeolüw monyar andeac Teat Jesús monlüy tiül Judea; apmüjchiw leaw alndom. ³⁰Naleaing atquiaj tarangüw, tujchiw mamb aaga leaw üjchiw quiaj majoyiw mamb a Bernabé maquiüüb a Saulo, müjchiw montangtang tiül monyar andeac Teat Jesús monlüy tiül Judea.

Tandeow Jacobo, Pedro tayacüch tiül manchiüc

12 Wüx aaga nüt quiaj, aaga Herodes minatang nenajiüt tayamb ombas minipilan Teat Jesús. Tasap acas müüch mamongochiw xeyay ngo majneaj. ²Ndoj tapiüng mambiyaran a Jacobo (Santiago minüt nej aton) micoj a Juan, tambiyaw naag espada. ³Condom Herodes wüx tajaw ajcüwa judíos najneájan majawüw aaga arang quiaj, quiaj tasap teat Pedro mayac tiül manchiüc aton. Naleaing tiül aaga nüt quiaj arangüw nangos nüt wüx üetiwan ngo majmel levadura. ⁴Wüx lamasap a Pedro mayac tiül manchiüc, quiaj tayac teowixaw apiqiw ajlüy soldados

monjiür manchiüc, majiürüw.
Aag ayaj ajlüy apiquiw soldados
tiül noicnoic ajlüy. Cos Herodes
apiüng wüx landoj pascua, quiaj
apmawün a Pedro mayac teowix
cambaj. ⁵Pedro tajiürüch majneaj
tiül manchiüc. Nganüy ajcüwa
minipilan Teat Jesús xeyay tatajcüw
orar Teat Dios mambeol nej.

**Teat Dios tawün tiül
manchiüc a Pedro**

⁶Tiül aaga ongwiiüts quiaj,
wüx Herodes apmawün a Pedro
müüch cambaj ráwan tiüt, Pedro
almameay pinawan niüng ajlüyiw
ijpüw soldados. Netsaag naag ijtüsü
galen; aliw tiül ombeay manchiüc
alijpüw soldados tenguijal majiürüw
nej. ⁷Quiaj tapeay niüng ajlüy
nej nop ángel ocueaj Teat Dios,
anmarraj tiül manchiüc, tareeg
teombaj a Pedro mapacüüch, tasaj:
—Witiür najénan —aj.

Tanaámbo sojndiow aaga galen
netsajcüy owix nej. ⁸Quiaj tasaj nej
a ángel:

—Ersoijquaiy, aton isooig ipaj —aj
nej.

Pedro atquiaj tarang. Condom
aaga ángel tasaj nej alinomb:

—Isooig najal micamix, mac tabar
—aj nej.

⁹Quiaj taw a Pedro tandüüb
mamb a ángel. Naleaing ngo
majaw sitiül naleaing meáwan
leaw lamarang aaga ángel quiaj,
tengwüy ajáwan. Nej apiüng aag
ayaj ajáwan atnej maúm. ¹⁰Condom
tamongoj noic ombeay manchiüc
niüng ajlüy nop soldado nejiür
manchiüc. Condom tamongoj amb
ijquiw ombeay manchiüc niüng

ajlüy alinop soldado. Wüx tatüchiw
aaga nadam ombeay manchiüc
niüng awaran andüy tiül cambaj,
aag ayaj narangüch manchiüc,
lejquiat nejáyan quiaj. Quiaj
tambüw. Condom wüx tatüchiw
nots calle, quiaj tacueat nej a ángel.

¹¹Quiaj rat andüy a Pedro, tapiüng:

—Nganüy sawaw naleaing Teat
Dios tüüch miün miángel nej
mawün xic teowix Herodes, ngana
majlüy atnej andiümüw marangüw
ajcüwa nipilan judío quiaj —aw.

¹²Atquiaj tapiüng tiül omeaats,
condom tamb andüy aniüng María
mimüm a Juan, aaga nasoi Marcos
aton. Quiaj alcanchiümoj xeyay
minipilan Teat Jesús tenguijal
atajcüw orar. ¹³Wüx tapeay mbeay
nden, quiaj tendec. Quiaj tiün nop
nüx nenüt Rode majaw jane. ¹⁴Aaga
nüx quiaj wüx tanguaiy andeac a
Pedro, xeyay apac omeaats, ngo
maleaag ombeay nden, andilílan
tiüt andüy tiül nden masaj nejiw
lapeay a Pedro, al mbeay nden.

¹⁵Quiaj tasajüw nej monlüy quiaj:
—iNerchach! —ajüw nej.

Nej nomb apiüng naleaing. Quiaj
tapiüngüw:

—Ngome nej, aag ayaj miángel nej
—awüw.

¹⁶Pedro nde asap andeac mbeay
nden. Wüx tambüw maleajquiw,
quiaj tajawüw naleaing. Quiaj
mbayatoj xeyay. ¹⁷Pedro tarang
owix ndijchiümoj. Quiaj tapots
masaj nejiw nguineay tawün nej
tiül manchiüc Teat Dios. At tasaj
nejiw:

—Ijchan manguaiy a Jacobo, at
meáwan minipilan Teat Jesús —aj
nejiw.

Condom taw quiaj, tamb.

¹⁸Camüm ram tiüt mbayajow a soldados. Xeyay tendeadacdeaciw wüx, cos ngo majawüw nguineay taw a Pedro. ¹⁹Condom Herodes tüüch mamb mayambüch a Pedro. Wüx laímb mayamb ngo maxom, quiaj tandiüy wüx matüntün manguiaj ajcüwa soldados monjiür manchiüc. Condom tüüch mamb maquiürajpüw mandeowüw. Ndoj Herodes taw Judea, tamb macül tiül cambaj Cesarea.

Tandeow Herodes

²⁰Herodes xeyay tadjüy majaw nipilan monaw tiül cambaj Tiro at monaw tiül cambaj Sidón. Pero nipilan monaw Tiro maquiüüb Sidón tandeaciw nóiquian, mambüw majawüw aaga nenajiüt quiaj. Tandeaciw maquiüjpüw a Blasto mambeol nejiw. Aaga naxey quiaj, natang nejiür najiüt ocueaj Herodes. Quiaj tatüniw ocueaj a Herodes nde majcüyaran majarawüw. Cos nejiw teamaxomüw nüeteran naw tiül meáwan cambaj leaw Herodes ajlüy wüx. ²¹Herodes tayac noic nüt sonongom nipilan manguiajiw andeac nej. Condom wüx tatüch a nüt, tasooig najneaj apix nej, apix minatang nenajiüt. Ndoj tsotot tiül apal nej. Quiaj tapots andeac masaj nipilan. ²²Quiaj tepajüw nipilan napac. Tapiüngüw:

—iNop dios teandeac quiaj, ngome nipilan! —awüw.

²³Quiaj ajngot iün andeow a Herodes, tüüch nej miün andeow nop ángel ocueaj Teat Dios, cos tayaag nej xeyay atam ajlüy; nganüy Teat Dios ngo metam. Quiaj tandeow, tendiüc.

²⁴Naleaing Mipoch Teat Dios tajüy xeyay, tanguiajaran nguiajantanej.

²⁵Bernabé maquiüüb a Saulo wüx landoj marangüw minajiütüw nejiw tiül Jerusalén, quiaj tandilileaw alinomb andüyiw Antioquía, taquiüjpüw mamb a Juan nasoic Marcos.

Bernabé y Saulo tambüw mandeaciw andeac Teat Dios

13 Tiül nipilan monyar andeac Teat Jesús monlüy tiül Antioquía altiül acas mondeac andeac Teat Dios, aton altiül monquiaach wüx Mipoch Teat Dios. Ajcüw ayaj nop Bernabé, alinop Simón nasoic Niger, alinop Lucio naw Cirene, alinop Manaén, alinop Saulo. Aaga naxey nenüt Manaén quiaj, tatang aweaag a Herodes, aaga nenajiüt tiül Galilea. ²Noic nüt wüx alxenenguemoj tenguiál anderac Mipoch Teat Dios aton wüx teaiündüw, quiaj tasaj nejiw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, tapiüng: —Iwüniün xicueaj a Bernabé maquiüüb a Saulo marangüw xenajiüt leawa lanateots nüjchiw —aw.

³Quiaj wüx landoj aiündüw, landoj matüniw ocueaj Teat Dios, tayacüw owixaw wüx omalüw a Bernabé maquiüüb a Saulo. Condom tetepeayayej maquiüjpüw, quiaj tawüw quiaj.

Bernabé y Saulo tandeaciw Mipoch Teat Dios tiül Chipre

⁴Condom tambüw niüng Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios lamüüch nejiw mayajcüw netam mambüw. Quiaj tambüw andüyiw tiül cambaj

Seleucia. Condom nawüw quiaj tajtepiw tiül nadam müx, tandüyiw wüx noic iüt tiül ndec nasoic Chipre. ⁵Wüx tajtepiw wüx iüt tiül cambaj Salamina, quiaj tandeaciw Mipoch Teat Dios tiül meáwan sinagogas. At almaquiüjpüw a Juan mambeol nejiw. ⁶Wüx laümb majüyiw tiül aaga nine iüt tiül ndec, quiaj tatüchiw tiül cambaj Pafos. Taxomüw quiaj nop naxey nenüt Barjesús, nop judío nej. Aaga naxey quiaj nop nesüet, y apiüng nej nop nendeac andeac Teat Dios, pero aag ayaj ngo maleaing. ⁷Aaga naxey mbich meaw maquiiüb nop nenajiüt nenüt Sergio Paulo, nenajiüt nej tiül aaga iüt quiaj. Aaga nenajiüt quiaj, xeyay fis ajiür. Nej tüüch mamb majpajüw miün a Bernabé y Saulo, cos andiüm manguiaiy Mipoch Teat Dios. ⁸Pero aaga newüyay asüet aton nasoic Elimas tiül ombeayiw Griegos; nej tandiüm mapal nejiw, cos ngo mandiüm majaw mayar Mipoch Teat Dios aaga nenajiüt quiaj. ⁹Quiaj a Saulo nasoic Pablo aton, tayaag tiül omeaats nej a Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, quiaj tajaw teombas aaga naxey quiaj. ¹⁰Tasaj:

—Iique minaj ic newaiich, nerang xeyay ngo majneaj, micual ic minatang nimeech, cos ijcüy mejaw monrang najneaj! ¿Neol tapots iwaiich nipilan nde mayariw Mipoch Teat Dios? ¹¹Nganüy Teat Dios apmüüch ic memongoch xeyay ngo majneaj, apmersomb, ngome apmexom mejaw a nüt acas nüt —aj.

Quiaj pojniüt oniiüg aaga naxey quiaj, nómban ngo maxom majaw nicuajind. Ndoj tapots ajüyjüy, amb

ninguiün amb ninguiün mayamb jane manetet nej owix. ¹²Aaga naxey nenajiüt quiaj wüx tajaw aag ayaj, quiaj tayar Mipoch Teat Dios, mbayat manguiaiy leaw aquiajchiw wüx Teat Dios.

**Pablo maquiiüb Bernabé aliw
Antioquia tiül Pisidia**

¹³Condom tawüw Pafos a Pablo maquiiüb leaw aquiüüb mamb, tambüw ambüw tiül müx, tandüyiw tiül cambaj Perge tiül Panfilia. Condom wüx tapeayiw quiaj, quiaj tacueat nejiw a Juan, tandilil alinomb andüy Jerusalén.

¹⁴Condom nejiw tawüw Perge, tandüyiw tiül cambaj Antioquia tiül Pisidia. Wüx tapeayiw quiaj, tambüw tajmeliw tiül nangaj iüm wüx nüt axoodaran, chetemoj.

¹⁵Wüx landoj ateoraw tiül Mipoch Teat Dios leaw tüünd a Moisés, at leaw tarangüw mondeac andeac Teat Dios, quiaj montangtang tiül a sinagoga, tujchiw mamb masoiquiw a Pablo y a Bernabé sitiül ajiürüw noic poch mapiüngüw. Tasoiquiw:

—Teat monxey, sitiül almejiüran alngün poch mepiüangan manguiaiyw nipilan, alndom mepiüangan —ajowiw.

¹⁶Quiaj witiüt a Pablo lembem, tarang owix nej ndijchiümójan. Condom tasaj nejiw:

—Teat monxey micual iüt Israel, at icona monyar andeac Teat Dios, inguiayiyün sanasaj icon: ¹⁷Aaga Teat Dios Midiosüw cambaj Israel, nej tarriiüd ajcüwa mixejchiüts monlüy tanomb. Condom tüüch nejiw mexeyayiw wüx tacüliw tiül Egipto, tiül mifüt pálwüx nipilan.

Ndoj tawün nejiw quiaj. ¹⁸Condom wüx tacüliw tiül wajchiüc ic miow (40) neat, tafüic wüx meáwan leaw tarangüw. ¹⁹Wüx tajmeliw tiül iüt Canaán, nej tandrooch ombas ayafw nadamdand cambaj tiül aaga iüt quiaj, müüch mixejchiiüts maneayiw aaga iüt quiaj. ²⁰Condom tatüch apiquiw acoic miow ic miow gajpowüw (450) neat, meáwan tiül aaga neat quiaj, Teat Dios tayac jueces majawüw wüx asoetiw nipilan. Tiün mandondoch wüx tajlüy aaga Samuel, nop nendead andeac Teat Dios. ²¹Condom tatüniw ocueaj Teat Dios mayac nop natang nenajiüt tiül nejiw, aaga nasoic rey. Quiaj Teat Dios tayac a Saúl, micual Cis, marang natang nenajiüt tiül nejiw ic miow neat. Aaga naxey quiaj naw tiül acualaats Benjamín. ²²Ndoj, wüx Teat Dios tawün a Saúl, tayac a David mingow. Cos Teat Dios lamapiüng aag ayaj tanomb wüx tapiüng: “Lanaxom a David micual Isaí. Aaga naxey quiaj xeyay apac ximeaats najaw, nej apmarang meáwan leaw xique sandiüm”, aw. ²³Naw tiül micual nej aaga rey David quiaj, wüx lamong xeyay neat, quiaj tiün majlüy Teat Jesús. Teat Dios tayac nej mawün asoetiw cambaj Israel, atnej lamapiüng apmarang. ²⁴Pero nganaw mapeay a Teat Jesús, quiaj aaga Juan neech yow nipilan tasaj a cambaj Israel leam omeajtsüw wüx aaga xeyay ngo majneaj teamarangüw, macueatiw, cas tayariw yow. ²⁵Juan wüx laliüc ndom minajiüt nej, tasaj nipilan: “¿Jane xic ipiüangan? Ngome xique leawa temepiüangan quiaj. Aliüc

miün nop, aag ayaj xeyay netam ajlüy, xique ngo nembeat nicuajind, ngondom natüch nasoond apaj nej”, aj nejiw.

²⁶Nganüy xique sasaj icon menguiayiün Teat monxey, micual acualaats Abraham, at icona monyamb Teat Dios: Aaga poch nepiüng wüx nguineay Teat Dios alndom mawün asoet nipilan, icona netam menguiayiün, meyariün.

²⁷Cos ajcüwa micual miiütaats moncül tiül Jerusalén, at monajiüt tiül nejiw ngome tajawüw jane nej Teat Jesús. Cos ngo maxomüw omeajtsüw wüx Mipoch Teat Dios leaw tarangüw mondeac andeac Teat Dios, nateoraw wüx nüt axoodaran. Áag nejiw tayacüw asoet Teat Jesús mandeow. Quiaj tajlüy atnej landoj lajlüy tiül Mipoch Teat Dios. ²⁸Masey ngo maxomüw wüx ombas Teat Jesús nicuajind nisoet para mandeow, nejiw tasajüw a Pilato mapiüng mandeow. ²⁹Nejiw ngo leam omeajtsüw, tarangüw meáwan leaw larangüch tiül Mipoch Teat Dios nguineay apmajlüy wüx ombas Teat Jesús. Wüx landeow, quiaj tajwan tiüt imiün wüx cruz. Condom tamiüraad. ³⁰Pero naleaing Teat Dios tapacüüch nej alinomb. ³¹Ndoj tejüiquichay xeyay nüt majawüw nej ajcüw leawa taquiüjpüw nej naw tiül Galilea, andüy Jerusalén. Nganüy nejiw tengual masajüw nipilan leaw tajawüw.

³²Nganüy xicon aaton teanasajan icon wüx aaga najneajay majlüy, cos aag ayaj Teat Dios lamasaj mixejchiiüts. ³³Nganüy lajlüy atnej Teat Dios lamapiüng apmajlüy tiül

micualiw nejiw mixejchiiüts; ajcüw ayaj icootsa. Teat Dios tapacüüch alinomb Teat Jesús atnej larangüch tiül amb ijquiw Salmo, cos apiüng: “Ique Xecual ic, nganüy lanüüch ic wijquiamear”, aw. ³⁴Teat Dios tapacüüch nej alinomb, ngo müüch nej majmboc, cos atquiaj lajlüy tiül Mipoch Teat Dios, niüng Teat Dios apiüng: “Xique naleaing sanajiür icon lasta, cos sanarang atnej tasajas a David”, aw. ³⁵Áag Teat Dios tapiüng tiül alinoic Salmo, wüx David tarang wüx nawiig, tapiüng: “Nde meaach majmboc aaga nangaj micual”, aw. ³⁶Cos naleaing David wüx landoj arang natang tiül nipilan atnej lamasaj nej Teat Dios, quiaj tandeow. Condom tamiüraad niüng tamiürajtíw montangtang tajlüyiw tanomb, micuerpo nej tajmboc. ³⁷Nganüy micuerpo Teat Jesús ngo majmboc, cos Teat Dios tapacüüch nej alinomb. ³⁸Teat monxey micual xefüt, netam mejawan, nganüy tengual nasajan icon áagan wüx Teat Jesús alndom meriowan wüx isoetiün. ³⁹Meáwan nisoet leaw aaga poch tüünd Moisés apiüng ngondom maw, aaga nisoet quiaj alndom maw ocueaj jane apmayar andeac Teat Jesús. ⁴⁰Nganüy netam mejawan, nde memongochiün atnej lamapiüng tiül Mipoch Teat Dios leaw tarangüw mondeac andeac Teat Dios, apiüng: ⁴¹Icona mondam omeaats, ijawan wüx, cos apmbayameron apndromeron. Cos xique aleaic sanarang wüx aliün mepacan. Aag ayaj icona apmepiüangan ngo maleaing, masey aljane apmasaj icon, aw —aj nejiw.

⁴²Wüx tawüw imiünüw tiül a sinagoga ocueajiw judíos, quiaj tatüniw nej ocueajiw nipilan ngome judío, sitiül apmandüyiw quiaj alinomb wüx apmatüch alinoic nüt maxoodaran masajüw nejiw alquiriw wüx aaga poch quiaj. ⁴³Wüx landajrriüjow imiünüw tiül a sinagoga, quiaj tandüjpiw a Pablo y Bernabé xeyay nipilan judío, at nipilan ngome judío leaw lamayambüw Teat Dios. Condom Pablo y Bernabé tasajüw nejiw mayacüw wüx omeajtsüw Mipoch Teat Dios y mimonajneaj nej. ⁴⁴Wüx tatüch alinoic nüt axoodaran, tajlüy mümb mamb meáwan nipilan monaw tiül cambaj manguiayiw Mipoch Teat Dios. ⁴⁵Pero wüx ajcüwa judíos tajawüw laxeyay nipilan, quiaj tajcüyiw, ngo majneaj majawüw. Xeyay ngo majneaj tandeacüw wüx leaw Pablo taquiaach, tapiüngüw aag ayaj ngo maleaing. ⁴⁶Quiaj tandeacüw a Pablo y Bernabé, ngo mimboloj, tasajüw nejiw: —Naleaing icona ombas nasajan icon wüx Mipoch Teat Dios cos judíos icon. Pero icona ngo meyariün, pares ngome apmeajndiün mepacan meáwan nüt niüng ajlüy Teat Dios. Nganüy sanamban nasajan nipilan ngome judío. ⁴⁷Cos atquiaj lamasaj xicon Teat Dios narangan, atnej lamapiüng tiül Mipoch nej: Lanayac ic mejlüy atnej ran ocueajiw palpálwüx nipilan ngome judío, meamb mesajüw meáwan nipilan wüx iüt nguineay alndom maw asoetiw nejiw —aj nejiw.

⁴⁸Ajcüwa nipilan ngome judíos, wüx tanguiyiw aag ayaj, xeyay tapac omeajtsüw, najneajay majawüw Mipoch Teat Dios. Tüjchiw omeajtsüw Teat Dios meáwan leaw landoj lamapaj nejiw Teat Dios majlüyiw najneajay, mapacüw meáwan nüt tiül cielo.

⁴⁹Quiaj tanguiyaran Mipoch Teat Dios meáwan tiül aaga iüt quiaj. ⁵⁰Pero ajcüwa judíos leawa ngo mayariw mipoch Teat Dios tasajüw montangtang ombas montaj leaw andüjpiw Mipoch Teat Dios, at montangtang ombas monxey tiül aaga cambaj quiaj, majcüyiw majawüw a Pablo y Bernabé. Quiaj witiüt noic nadam moncüy wüx ombasüw Pablo y Bernabé, tawüniw nejiw nómban tiül aaga iüt quiaj. ⁵¹Nejiw quiaj tatajtüw minajndot oleajiw nejiw, cas tambüw tandüyiw tiül cambaj Iconio. ⁵²Meáwan leaw lamayariw andeac Teat Jesús xeyay tapac omeajtsüw, tajlüy wüx ombasüw nejiw Nangaj Espiritu ocueaj Teat Dios, tambeol nejiw.

Pablo y Bernabé aliw tiül Iconio

14 Pablo y Bernabé tapeayiw tiül cambaj Iconio; tambüw tiül a sinagoga ocueajiw nipilan judío. Wüx tandeacüw wüx Teat Jesús, tayariw aag ayaj xeyay nipilan judío, at xeyay nipilan griego aton. ²Pero ajcüwa judíos leaw ngo mayariw aaga poch quiaj, tambüw tapots mawajichaw ajcüw pälwüx nipilan, mapiüngüw nipilan monyar andeac Teat Jesús ngo majneaj teamarangüw. ³Pares tacüliw quiaj a Pablo y Bernabé

xeyay nüt. Nejiw tandeacüw wüx Teat Jesús ngo mimboloj cos ayacüw omeajtsüw wüx nej. Aton nej tüüch nejiw ndoj ombasüw marangüw cuajantanej ateócan leawa ngome aag ajaraw. Atquiaj tarang majüiquich naleaing meáwan leaw andeacüw quiaj.

⁴Nipilan tiül aaga cambaj quiaj, ngo majlüyiw nóiquian; altiül tambeolüw ajcüwa judíos, altiül tambeolüw apóstoles. ⁵Condom ajcüwa judíos maquiüjpüw nipilan ngome judíos, witiütoj nóiquian maquiüjpüw monajiüt majcüyiw majawüw apóstoles, andiümüw maloxiw naag piedra, mambiyaw.

⁶Nejiw a Pablo y Bernabé, wüx tanguiyiw aag ayaj, quiaj tawüniw oleajiw, tandüyiw tiül ajcüwa cambaj Listra y Derbe tiül iüt Licaonia, at tambüw tiül meáwan nine cambaj quiajan. ⁷Meáwan tiül niüng tambüw tasajüw nipilan aaga najneajay poch wüx Teat Jesús.

Taloxiw a Pablo tiül Listra

⁸Tiül cambaj Listra, alquiaj nop naxey chetéjan ngondom majüy, necoex nde wijquyaw, ngome aag ajüy. ⁹Aaga naxey quiaj teamanguiyw meáwan leaw teamandeac a Pablo. Wüx Pablo tajaw nej majneaj, quiaj tajaw aaga naxey quiaj ajüic ayaag tiül omeaats naleaing Teat Dios alndom mataag nej majneaj. ¹⁰Quiaj tendeac a Pablo, tasaj nej napac: —Witiür lembem —aj.

Aaga naxey quiaj, ajchic lembem, quiaj tajüy. ¹¹Nipilan wüx tajawüw nguineay lamarang a Pablo, quiaj tepajüw napac, tandeacüw wüx ombeayiw nejiw, tapiüngüw:

—iLapeayiw a dios imiünüw cawüx, at nejiw nipilan! —awüw.

¹²Condom tujchiw manüt a Bernabé, Júpiter, atnej minüt nop midiosüw nejiw, nganüy a Pablo tujchiw manüt Mercurio, atnej minüt alinop midiosüw nejiw, cos Pablo nendeac. ¹³Condom nop miteaats ocueaj aaga dios Júpiter, taquiiüb mamb acas boy, aton ajoy mbaj nembet mandiig a boy, laámb andüy mbeay cambaj niüng ajliüy ombiüm aaga dios Júpiter. Xeyay nipilan taquiiüjpüw nej mamb; apmambiyaw a boy mayaciw ichechiw nejiw. ¹⁴Ajciw apóstoles Bernabé y Pablo wüx tanguiaiyw aag ayaj, quiaj tachiütüw apixaw nejiw, tajmeliw tiül a xeyay nipilan mapalüw teombas, tendeaciw napac, tapiüngüw:

¹⁵—iMonxey! ¿Neol tepiügan merangan aag ayaja? Xicon a ton nipilan xicon atnej ijlüyüin. Xicon xiünan nasajan icon mecueatiün iyamban cuajantanej narangüch dios, mendüjpiün áagan Teat Dios almapac, aag nerang cielo, nerang iüt, nerang ndec, nerang meáwan leaw almajliüy. ¹⁶Naleaing tanomb nej tüüch majliüyíwan meáwan nipilan, marangüw leaw andiümüw. ¹⁷Pero naleaing Teat Dios ngo macueat nejiw nómban, cos tengual majüiquich jane nej wüx arang meáwan najneaj; nej üüch majoet, üüch mayac aóng meáwan cuajantanej napiürüch. Aton üüch icoots nüeteran, üüch mapac omeajtsaats —awüw.

¹⁸Masey atquiaj tapiüngüw a Pablo y Bernabé, pero xeyay taél ocueajiw para mapalüw teombas a

nipilan, ngana mambiyaw a nimal mayaciw ichechiw, müjndiw.

¹⁹Condom tapeayiw quiaj acas judíos monaw Antioquía at monaw Iconio. Ajciw ayaj taquiajchiw ombeay nipilan majciüyiw majawüw a Pablo, mambiyaw. Quiaj tajciüyiw a nipilan, tapots maloxiw a Pablo naag piedra. Condom tanototoj tiüt, taquiiüjpüw mamb maloxiw mbeay cambaj, apiüngüw landeow nómban. ²⁰Ndoj, wüx xenenguetoj monyar andeac Teat Dios niüng ajliüy nej, quiaj tapac witiüt. Condom tandüy tiül cambaj alinomb maquiiüb nejiw. Wüx rat tiüt amb alinoic nüt, quiaj taw quiaj maquiiüb Bernabé, tandüyiw Derbe.

²¹Wüx landoj mandeaciw aaga najneajay poch tiül cambaj Derbe, y wüx lajlüy xeyay monyar andeac Teat Jesús, quiaj tandilileaw alinomb andüyiw Listra. Condom tandüyiw Iconio, naw quiaj tandüyiw Antioquía. ²²Meáwan leaw niüng tamongoj, tujchiw mapac omeajtsüw leaw monyar andeac Teat Jesús, tasajüw nde machiweaw omeajtsüw wüx Teat Dios, tasajüw:

—Netam mamongochiiüts xeyay ngo majneaj, cos atquiaj alndom majmeliüts tiül micambaj Teat Dios —ajüw. ²³At aton tayaciw acas montangtang tiül monyar andeac Teat Jesús leaw niüng tamongoj. Aag ayaj wüx ndoj aiündüw matüniw ocueaj Teat Dios, quiaj lamayaciw teowix Teat Dios ajciwa nipilan lamayariw nej andeac, mambeol nejiw.

Tandilileaw andüyiw Antioquía tiül Siria

²⁴Condom nawüw Antioquía tambüw tamongoj tiül Pisidia,

quiaj tatüchiw Panfilia. ²⁵Ndoj mandeaciw Mipoch Teat Dios tiül cambaj Perge, quiaj tambüw andüiyw tiül cambaj Atalia. ²⁶Condom nawüw quiaj, tajtepiw tiül müx, tandüiyw Antioquía tiül Siria niüng tayacüchiw teowix Teat Dios, mambeol nejiw wüx aaga najiüt leaw landoj marangüw quiaj. ²⁷Wüx tapeayiw Antioquía, taxejnenguw meáwan monyar andeac Teat Dios. Condom tapots masajüw nguineay tambeol nejiw Teat Dios, nguineay lamayariw Mipoch Teat Dios xeyay nipilan leaw ngome israel. ²⁸Ndoj Pablo y Bernabé tacüliw quiaj xeyay nüt maquiüjpüw monyar andeac Teat Dios.

**Tarangüw moncanchiün
tiül Jerusalén**

15 Condom tapeayiw tiül Antioquía acas monquiaach imiünüw tiül Judea. Ajcüw ayaj taquiajchiw monyar andeac Teat Cristo monlüy quiaj; tasajüw sitiül ngo majliüyiw circuncidado atnej apiüng Moisés marangüch, Teat Dios ngome apmawün asoetiw nejiw.

²Quiaj tajliüy noic nadam mondeacndeac, cos Pablo y Bernabé ngo majneaj majawüw aag ayaj. Quiaj tasoiquiw a Pablo y Bernabé mambüw Jerusalén maquiüjpüw alacas monaw quiaj, majawüw ajcüw apóstoles at montangtang monajiüt tiül mondüüb Teat Cristo, majawüw wüx aaga mondeac quiaj.

³Condom ajcüw minipilan Teat Jesús tambeoliw nejiw mambüw. Quiaj tambüw. Wüx tamongoj tiül

Fenicia at tiül Samaria tandeaciw masajüw minipilan Teat Jesús nguineay lamayariw Mipoch Teat Dios xeyay palpálwüx nipilan ngome judíos. Wüx tanguiaiyw aag ayaj, xeyay tapac omeajtsüw.

⁴Wüx tapeayiw Jerusalén, apac omeajtsüw majawüw nejiw meáwan minipilan Teat Jesús, átan apóstoles, átan montangtang. Quiaj nejiw a Pablo y Bernabé tapots masajüw nejiw nguineay tambeol nejiw Teat Dios marangüw minajiüt nej.

⁵Condom acas monxey monaw tiül fariseos, leaw lamayariw andeac Teat Jesús, witiütoj tapiüngüw:

—Netam matajcüchiw circuncidar ajcüwa nipilan ngome judíos, aton masoiquiw marangüw meáwan atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés —awüw.

⁶Quiaj xenenguetoj ajcüw apóstoles at montangtang majawüw nguineay apmajliüy wüx aaga mondeac quiaj. ⁷Wüx laxeyay mandeaciw wüx aag ayaj, quiaj witiüt a Pedro masaj nejiw:

—Xecojow xechijquiaw, lamajiür nüt icona tejawan nguineay tarriiüd xic Teat Dios namb nasajüw aaga najneajay poch nguineay Teat Cristo awün asoeteran, manguiaiyw ajcüwa nipilan ngome judíos y mayariw aag ayaj aton. ⁸Teat Dios nejaw tiül omeaatsaran, tajüiquich majaraw naleaing lamayar nejiw cos tiün wüx nejiw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios atnej tiün wüx icoots. ⁹Teat Dios ngo marang pálwüx tiül icootsa, pálwüx tiül nejiw, cos nej tawün asoetiw nejiw aton, wüx tayacüw omeajtsüw wüx nej. ¹⁰Jow nganüy, éneol tendiüman

meajchiün majcüy Teat Dios?
¿Neol icona tendiüman meajchiün
marangüw monyar andeac Teat
Jesús leaw mixejchiiüts átan
icootsa ngome tarangaats palan
atnej netama? ¹¹Masey nganüy
icootsa ajawaats Teat Jesús nde
ajneaj omeaats lamawün asoetiiüts,
ngome cos aleaic arangaats; atquiaj
arang wüx nejiw aton —aj nejiw.

¹²Quiaj ndijchiütoj meáwan,
condom tanguiayiw meáwan
tandeaciüw Bernabé y Pablo cos
tasajüw nguineay tambeol nejiw
Teat Dios marangüw tiül palpálwüx
nipilan cuajantanej ateócan leaw
ngome aag ajaraw. ¹³Wüx landoj
andeaciüw a Pablo maquiiüb a
Bernabé, quiaj tapiüng a Jacobo:

—Xecojow xechijquiaw, inguiayiiün
sanasaj icon: ¹⁴Teat Simón Pedro
landoj mandeac nguineay tajlüy
wüx Teat Dios tamelich mambeol
ajcüwa nipilan ngome judíos
mayariw nej andeac marangüw
minipilan nej aton. ¹⁵Aag ayaj
lamapiüng tiül Mipoch Teat Dios
leaw tarangüw mondeac andeac nej
niüng apiüng:

¹⁶Ndoj aag ayaj sanandilil alinomb,
sanawitich alinomb aniüng

David cos lajmiüc;

sanataag majneaj leaw ndrot
ombas, sanalomboch alinomb.

¹⁷Atquiaj sanarang para mayariw
andeac Teat Naxey meáwan
nipilan leaw alfünan.

Aton meáwan nipilan monaw
palpálwüx iüt apmarangüw
xenipilan, aw.

¹⁸Atquiaj tapiüng Teat Dios, cos
nej lamüüch majaraw wüx
aag ayaj nde tanomb.

¹⁹Nganüy xique sapiüng nde
maxolaats ajcüwa nipilan ngome
judíos sitiül lamacueatiw arangüw
ngo majneaj y lamandüjpiw Teat
Dios. ²⁰Üpan marangaats noic
nawiig masajajtsüw macueatiw
üetiü cuajantanej najmel teombas
dioses, aton nde majlüyiw
maquiüjpüw pálwüx naxey pálwüx
najtaj, aton nde matsambüw mionij
nimal napatsüch onic andeow,
nde matsambüw quiej. ²¹Cos tiül
ngünantanej cambaj ajlüy jane
mequiaach wüx aaga poch tüünd
Moisés. Nde tanomb ajlüyay
ateoraw aag ayaj tiül meáwan
sinagogas wüx nüt axoodaran —aw.

²²Condom ajcüwa apóstoles
at montangtang at meáwan
monyar andeac Teat Dios, wüx
ndot manguiyiw aag ayaj,
najneájan majawüw. Condom quiaj
tarriüjtüw acas monxey tiül nejiw
müjchiw mamb andüy Antioquía
maquiüjpüw a Pablo y Bernabé.
Quiaj tayaciüw a Judas nasoiç
Barsabás, alinop Silas. Ajcüwa
monxey quiaj, natang nejiw tiül
minipilan Teat Jesús. ²³Quiaj
tarangüw noic nawiig majoyiw
mamb ajcüwa monxey quiaj. Tiül
aaga nawiig quiaj apiüng:

“Xicona micojon michijquian,
xicona apóstoles y montangtang
tiül monyar andeac Teat Jesucristo,
satepeayiiün icon leaw ngome judíos
moncül tiül Antioquía, tiül Siria, at
tiül Cilicia. Tambátamban ijlüyüün.

²⁴Xicona lananguiyiiün nguineay
acas monxey monáwan tiül xicona
tambüw masajüw icon merangan
leaw ngo metam merangan. Cos
sanguiyiiün tasajüw icon netam

mejlüyiün circuncidado, y aton merangan meáwan atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. Ajcüwa monxey quiaj, xicona ngome sasajan mambüw. ²⁵Wüx canchiütason tandeacasan nóiquian, quiaj tapiüngasan najneaj narriüjtan acas monxey nüjchiün mambüw niüng ijlüyiün maquiüjpüw teat Bernabé y teat Pablo. ²⁶Nejiw xeyay lamamongochiw cos aag andeacüw wüx Miteatiüts Jesucristo. ²⁷Aag nganüy süjchiün mambüw a Judas y Silas mambüw maquiüjpüw. Nejiw aton apmasajüw icon wüx meáwan aag ayaj. ²⁸Cos Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, átan xicona aton, najneaj najawan sitiül ngo nüjchiün icon merangan leaw naél. Áagan acas poch cam mbich netam merangan: ²⁹Nde meatiün alngün nüeteran leawa landoj ajmel teombas dioses marang nichech. Nde metsamban quiej, nde metsamban mionij nimal napatsüch onic andeow, aton nde mejlüyiün mequiüjpan pálwüx naxey pálwüx najtaj. Sitiül apmecueatiün meáwan aag ayaj, najneajay irangan. Áagan sasajan icon, tamtámban ajlüyiüts”, aw.

³⁰Condom quiaj tambüw, ajcüwa nüjndiw mambüw quiaj andüyiw Antioquía. Wüx tapeayiw quiaj, tapajüw canchiümoj meáwan monyar andeac Teat Cristo müjchiw a nawiig. ³¹Meáwan monyar andeac Teat Cristo wüx ndot manguiayiw atoraw aaga nawiig quiaj, xeyay tapac omeajtsüw manguiayiw nguineay tasoiquiw tiül a nawiig. ³²Condom Judas maquiüüb a Silas aton, cos nejiw mondeac andeac

Teat Dios nejiw áag tendeacüw masajüw monyar andeac Teat Cristo, tüjchiw mapac omeajtsüw xeyay, tasajüw nde mimboloj. ³³Condom wüx lamacüliw quiaj acas nüt, quiaj tandilileaw alinomb andüyiw niüng ajngotoj, tayacüchiw teowix Teat Dios mambeol nejiw. ³⁴Naleaing Silas tapiüng apmacül quiaj, ngo majtsor. ³⁵Pablo y Bernabé aton tacülüwan tiül Antioquía. Tanaámb aquiajchiw aaga poch wüx Teat Cristo. At tambeolüw nejiw xeyay monaw quiaj, cos taquiajchiw aton.

**Teat Pablo tamb amb ijmbüw
oleaj mandeac wüx Teat Dios
tiül palpálwüx cambaj**

³⁶Wüx lamacüliw quiaj acas nüt, quiaj a Pablo tasaj a Bernabé: —Tabar andililear majawar monyar andeac Teat Jesús tiül meáwan cambaj niüng lamasajarüw wüx Mipoch Teat Dios, majawar cuane tarangüw —aj.

³⁷Quiaj a Bernabé tapiüng maquiüjpüw mamb alinomb a Juan, nasoic Marcos. ³⁸Naleaing Pablo ngo majneaj majaw maquiüjpüw mamb alinomb, cos landoj macueat nejiw tiül Panfilia nomb, ngo mamb maquiüüb nejiw wüx aaga najiüt tarangüw. ³⁹Ndoj ajcan ngo meyarayej andeacüw, quiaj tecueatayej. Bernabé taquiüüb a Marcos, tandüyiw Chipre ambüw tiül müx. ⁴⁰Condom Pablo tasaj a Silas maquiüüb mamb. Wüx tatüch a nüt mambüw, ajcüwa monyar andeac Teat Cristo tayacüw nejiw teowix Teat Dios mambeol nejiw. Ndoj quiaj tambüw. ⁴¹Condom nejiw tambüw tamongoj tiül Siria at

tiül Cilicia, tasajüw monyar andeac Teat Cristo monlüy quiaj, nde macueatiw ayambüw Teat Dios.

Pablo y Silas taquiüjpüw a Timoteo

16 Condom tambüw tandüyiw Derbe, naw quiaj tandüyiw Listra. Quiaj taxomüw nop neyar andeac Teat Jesús nenüt Timoteo, micual nop najtaj judía nendüüb Teat Jesús, pero miteat nej a Timoteo griego nej. ²Meáwan minipilan Teat Jesús monaw Listra at monaw Iconio apiüngüw aaga Timoteo quiaj xeyay najneaj arang. ³Quiaj a Pablo tandiüm maquiüüb mamb a Timoteo mambeol nej. Ndoj taquiüüb mataag circuncidar ngana müjchiw majcüyiw ajcüwa judíos monlüy tiül aaga iüt niüng apmambüw, cos meáwan ajawüw aaga Timoteo quiaj, griego miteat nej. ⁴Condom meáwan cambaj niüng tamongoj, tujchiw hermanos majawüw aaga nawiig leaw tarangüw apóstoles y montangtang minipilan Teat Jesús monlüy tiül Jerusalén. ⁵Atquiaj meáwan noic noic ajlüy minipilan Teat Cristo leaw niüng tamongoj tujndiw mapac omeajtsüw, y nütñútan tengual axeyayiw aton.

Pablo tüünd majaw nop naxey naw Macedonia atnej aüm

⁶Condom tambüw tamongoj tiültiül cambaj tiül Frigia at tiültiül cambaj tiül Galacia. Tatüchiw tiül Asia, pero tamongójan, ngo mandeacüw quiaj aaga najneajay poch quiaj; cos Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios ngo müüch nejiw mandeacüw. ⁷Wüx tapeayiw tiül

niüng angochay iüt ocueajiw monaw Misia, tapiüngüw apmambüw andüyiw Bitinia, pero naleaing aaga Nangaj Espíritu ngo müüch nejiw mambüw quiaj. ⁸Quiaj tamongójan ambüw tiül Misia, tandüyiw cambaj Troas mbeay ndec. ⁹Noic ongwiiüts, Pablo aleaic tajaw atnej aüm, tajaw nop naxey naw Macedonia alembem niüng ajlüy nej. Aaga naxey quiaj, teamatün nej ocueaj, tasaj: “Imong indüy Macedonia membeol xicon”, aj nej. ¹⁰Wüx landoj majaw aag ayaj a Pablo, quiaj najénan tambasan sandüyiün Macedonia, cos sajawan naleaing Teat Dios nepaj xicon namban nasajanüw wüx aaga najneajay poch wüx Teat Jesucristo.

Pablo y Silas aliw tiül Filipos

¹¹Condom tawasan Troas samban tiül nadam müx, saleaingufünan sandüyiün wüx noic iüt tiül ndec nenüt Samotracia. Amb alinoic nüt, quiaj tambasan sandüyiün tiül cambaj Neápolis. ¹²Condom nawasan quiaj, tandüyasan Filipos. Tiül aaga cambaj quiaj acüliw xeyay nipilan Romanos; aton aag ayaj más xeyay nembeat cambaj tiül Macedonia. Tacülasan quiaj acas nüt. ¹³Wüx noic nüt axoodaran tawasan tiül cambaj, tambasan sandüyiün mbeay lam niüng mbójan ambüw matajcüw orar. Quiaj chetetason. Condom tasajasanüw wüx Mipoch Teat Dios meáwan montaj leaw lapeayiw quiaj. ¹⁴Alquiaj nop najtaj nenüt Lidia, naw tiül cambaj Tiatira, nentüüb najneaj nacants jael. Aaga jael quiaj xeyay nembeat. Nej xeyay

ayamb Teat Dios, teamanguaiy meáwan cuane teanderac. Cos Teat Dios tambeol nej mayac wüx omeaats manguaiy y mayar leaw teamandeac a Pablo. ¹⁵Wüx landoj ayar yow maquiiüb micual nej, quiaj tasaj xicon namban aniüng nej naxojtan quiaj, tapiüng:

—Sitiül icona ipiüangan naleaing xique sayar andeac Teat Dios, nganüy tabaats saniüng mexojtan —aj xicon.

Tatün xicon namban, quiaj tambasan.

¹⁶Condom alinoic nüt wüx tambasan sandüyiün niüng atajcüh orar, tangochasan nop nüx nesüet, cos alwüx ombas nej nimeech.

Aaga nüx quiaj almajiür moneay nej, axomüw wüx ombas nej xeyay tomiün wüx aaga asüet quiaj.

¹⁷Aaga nüx quiaj tapots mandüüb xicon, teandeac napac manguaiy nipilan, apiüng:

—Ajcüwa monxey quiaj, monrang minajiüt Teat Dios najlüy tiül cielo. Nejiw teamasajüw icon nguineay alndom maw isoetiün —aw.

¹⁸Palüy atquiaj tarang xeyay nüt. Ndoj Teat Pablo lapaxiow manguaiy, quiaj ndiliteay majaw. Condom tasaj aaga nimeech najlüy wüx ombas a nüx:

—Sasaj ic menguiay wüx minüt Teat Jesucristo, iriow wüx ombas aaga nüx quiaj —aj.

Quiaj taw aaga nimeech, tacueat nej najénan.

¹⁹Ajcüwa moneay nej, wüx tajawüw langome apmaxomüw tomiün wüx ombas aaga nüx quiaj, quiaj tasapüw a Pablo maquiiüb a Silas. Condom taquiiüpüw mamb

andüy awan niüng ajlüyiw monajiüt.

²⁰Wüx tapeayiw niüng ajlüy monajiüt, quiaj tapiüngüw:

—Ajcüwa monxey cam judíos nejiw, nganüy xeyay moncüy teamayacüw tiül micambajaats.

²¹Nejiw tengual maquiajchiw nipilan wüx midiosüw nejiw leaw icootsa ngondom mayariiüts marangaats, cos icootsa romanos icoots —awüw.

²²Quiaj a cambaj tajcüyiw majawüw a Pablo y Silas wüx tanguaiyiw aag ayaj. Condom monajiüt tapiüngüw masojndich tiül apixaw; ndoj tapots awüjchiw.

²³Wüx landoj mawüjchiw xeyay, quiaj tayacüw tiül manchiüc.

Condom tasajüw aaga nejiür manchiüc majiür nejiw majneaj.

²⁴Aaga naxey quiaj, wüx ndoj manguaiy nguineay netam marang, quiaj tayac nejiw tiül manchiüc, tiül ümb wüx palaw teomeaats iüm.

Condom tapünaran oleajiw nejiw tiül xiül.

²⁵Lapeay pinawan ongwiiüts, Pablo y Silas tengual atajcüw orar matüniw ocueaj Teat Dios, y tengual atajcüw cantar himnos müjchiw Teat Dios. Meáwan leaw aliw tiül manchiüc tengual manguaiyiw. ²⁶Condom, quiaj tajlang noic nadam ateam, nómban alangüüch oleaj a manchiüc. Quiaj lejquiat meáwan apal ombeay manchiüc. Aton sojndiüt meáwan galen netsajcüy monlüy tiül manchiüc. ²⁷Camüm mapac a nejiür manchiüc majaw laímb lejquiam meáwan apal manchiüc, quiaj tasoond micochil nej membiyay nejáyan quiaj. Cos apiüng a nej

laúmb mecuiürriw meáwan monlüy tiül manchiüc. ²⁸Quiaj a Pablo tendeac napac, tapiüng:

—Nde mermbiyay, jogüy meáwan xicon saliün ningüy —aw.

²⁹Quiaj tatün ran aaga naxey quiaj. Condom tajmel tiül manchiüc acuiür ancambeapmbeapeay. Quiaj taquieel micos nej teombasüw a Pablo y Silas. ³⁰Condom quiaj tawün nejiw, tatün manguiay nejiw:

—Teat monxey ¿cuane netam narang para naw wüx sasoete? —aj nejiw.

³¹Nejiw quiaj tasajüw nej:

—Iyar andeac Miteatiüts Jesucristo, quiaj apmeriow wüx isoet, at meáwan leaw monlüy iniüng —ajüw nej.

³²Condom tasajüw nej wüx Mipoch Teat Dios, at meáwan monlüy aniüng nej. ³³Tfülan aaga ongwiiüts quiaj, aaga naxey quiaj tajants minecoy ombasüw nejiw. Ndoj tayar yow maquiiüb meáwan monlüy aniüng nej. ³⁴Condom tamelich nejiw tiül iüm, tayac nüeteran metiw. Xeyay tapac omeaats aaga naxey quiaj maquiiüb meáwan monlüy aniüng nej, cos lamayariw Mipoch Teat Dios.

³⁵Ajcüwa monajiüt wüx larraw tiüt, quiaj tujchiw mamb mongot masajüw a nejiür manchiüc matsambiich a Pablo y Silas.

³⁶Quiaj aaga nejiür manchiüc tasaj a Pablo:

—Monajiüt lamüjchiw miün nasoic natsambiich icon. Nganüy alndom meriowan, quiüran ngo majlüy nicuajind naél —aj.

³⁷Quiaj a Pablo tasaj a mongot:

—Xicon a nipilan romano xicon, nejiw tawüjchiw xicon majawüw meáwan nipilan. Taton ngome tajawüw wüx sasoetiün, ndoj tayacüw xicon tiül manchiüc. ¿Neol nganüy tapiüngüw mawüniw xicon axotayéjan? ¡Ngwüy ngo mat! Ich miünüw nejeyej mawüniw xicon —aj nejiw.

³⁸Quiaj tambüw a mongot müjchiw manguiay monajiüt aaga poch quiaj. Ajcüwa monajiüt xeyay mbayatoj wüx tanguiayiw aaga Pablo y Silas romanos nejiw. ³⁹Quiaj tambüw matüniw monajneaj teombasüw a Pablo y Silas; tawüniw tiül manchiüc, pero tatüniw ocueajiw mawüw tiül aaga cambaj quiaj. ⁴⁰Wüx tawüw tiül manchiüc, tandüyiw aniüng Lidia. Condom wüx landoj andeacüw maquiiüpw minipilan Teat Cristo monlüy quiaj, masajüw tanaámb mapac omeajtsüw mayambüw Teat Dios, quiaj tambüw.

Witiüt noic moncüy tiül Tesalónica

17 Pablo maquiiüb a Silas wüx tambüw, tamongoj ambüw tiül cambaj Anfípolis, ambüw tiül cambaj Apolonia, ndoj tatüchiw Tesalónica. Alquiaj nop sinagoga ocueaj nipilan judío. ²Pablo tamb tiül aaga sinagoga atnej mbójan marang nguiajantanej niüng amb. Nej tamb tiül aaga nangaj iüm miarojmbüw nüt axoodaran, tandeac maquiiüpw nipilan. ³Tasaj nejiw majawüw leaw apiüng tiül Mipoch Teat Dios, niüng apiüng aaga Cristo netam mamongoch xeyay ngo majneaj, netam

mandeow. Condom netam mapac alinomb. Aton tasaj nejiw:

—Aaga Teat Jesús teanasaj icon wüx quiaj, aag ayaj a Cristo temecüliün —aj nejiw.

⁴Altiül nejiw tayariw, tujchiw omeajtsüw Teat Dios; condom taquiüjpüw a Pablo y Silas. Aton xeyay nipilan griego monyamb Teat Dios tayariw mipoch Teat Jesús aton, at xeyay montangtang ombas montaj monaw quiaj. ⁵Pero ajcüwa judíos leaw ngo mayariw andeac Teat Jesús, xeyay ngo majneaj majawüw aag ayaj. Quiaj tayambüw acas monjüyjüy nipilan leaw ngo majiür cuane marang, mambeolüw nejiw. Condom tambüw masajüw nipilan tiül a cambaj, mawitichaw noic nadam moncüy. Condom tajmeliw aniüng Jasón mayambüw a Pablo y Silas mawüniw mayacüw teowix cambaj. ⁶Pero ngo maxomüw a Pablo y Silas, quiaj tasapüw a Jasón, at alacas monyar andeac Teat Jesús, tanototoj mamb andüy teombasüw monajiüt tiül aaga cambaj quiaj. Wüx tapeayiw quiaj, tepajüw napac, tapiüngüw:

—Ajcüwa monxey tenguiäl awitichaw moncüy tiül meáwan cambaj, nganüy lamatüchiw ningüy tiül micambajaats. ⁷Aaga Jasón cam lamayac aniüng nej ajcüwa monxey quiaj. Ajcüwa nipilan quiaj, arangüw leaw ngo mandiüm a César minatang nenajiüt ocueajiiüts. Cos apiüngüw almajlüy alinop natang nenajiüt, aag ayaj aaga Jesús —awüw.

⁸Xeyay nipilan at monajiüt wüx tanguiayiw aag ayaj, quiaj tajcüyiw xeyay. ⁹Quiaj a Jasón at alacas

monyar andeac Teat Dios leaw almaquiiüb, wüx landoj mayacüw mipochiw nejiw mapiüngüw Pablo apmaw quiaj, langome apmüüch majcüy nipilan, quiaj tsajmbiütoj.

Pablo y Silas aliw tiül Berea

¹⁰Condom meáwan monyar andeac Teat Cristo najénan tujchiw mamb a Pablo maquiiüb a Silas andüyiw tiül cambaj Berea ores ongwiiüts. Nejiw wüx tapeayiw Berea, tambüw tiül a sinagoga ocueajiw nipilan judío. ¹¹Ajcüwa judíos monlüy quiaj, alwüx ajneaj omeajtsüw ngo mat nejiw monlüy Tesalónica, cos ayacüw wüx omeajtsüw manguiayiw Mipoch Teat Dios. Meáwan nüt tateowüw Mipoch Teat Dios majawüw sitiül naleaing leaw apiüngüw a Pablo y a Silas. ¹²Atquiaj xeyayiw tayariw Mipoch Teat Dios, at xeyay nipilan griego tayariw Mipoch Teat Dios aton; átan natangtang ombas montaj tiül cambaj, átan monxey. ¹³Wüx ajcüwa judíos monlüy Tesalónica, tanguiayiw nguineay a Pablo lamayac Mipoch Teat Dios tiül Berea aton, quiaj tambüw matüchiw quiaj. Condom tapots maquiajchiw ombeay nipilan majcüyiw majawüw a Pablo. ¹⁴Quiaj ajcüwa monyar andeac Teat Jesús najénan tujchiw mamb a Pablo andüy mbeay ndec. Nganüy a Silas maquiiüb a Timoteo tacüliüwan Berea. ¹⁵Ajcüwa monquiiüb mamb Pablo, taquiüjpüw mamb andüy tiül cambaj Atenas. Condom wüx tandilileaw, tasaj nejiw a Pablo masajüw a Silas y Timoteo, mambüw najénan majawüw nej quiaj.

Pablo altiül Atenas

¹⁶Pablo altiül cambaj Atenas tealeámban macül a Silas y Timoteo, pero almajaw xeyay narangüch dios ajlüy tiül aaga cambaj quiaj, xeyay ngo majneaj mayaag. ¹⁷Nej tamb tiül a sinagoga, tandec masaj nipilan judío at pálwüx nipilan monyamb Teat Dios monlüy quiaj. At meáwan nüt tamb mbeay plas aton mandeac Mipoch Teat Dios manguiaiyw nipilan leaw axom quiaj. ¹⁸Tapeayiw quiaj acas monxey mondüy wüx minawijquaw nasoic epicúreos at ajcüwa nasoic estoicos. Ajcüw ayaj tapots andeacüw maquiüjpüw a Pablo, altiül tapiüngüw:

—¿Cuane andiüm mapiüng aaga naxey ngo majaw ndijchiow ombeay quiaja? —awüw.

Altiül tapiüngüw:

—Ajüic atnej teamandeac wüx pálwüx dioses —awüw.

Atquiaj tapiüngüw, cos Pablo tandec wüx Teat Jesús, aton tandec nguineay tapac alinomb.

¹⁹Condom quiaj taquiüjpüw nej andüy tiül nop nadam iüm nasoic Areópago. Wüx tapeayiw quiaj, tasajüw nej:

—¿Alndom nanguiaiyüna cuane aaga jayats iquiaach quiaja? ²⁰Cos ique sanguiaiyün temendeac xeyay cuajantanej ngome aag nanguiaiyün. Nganüy sandiüman nanguiaiyün cuane amb apiüng aag ayaj —awüw.

²¹Cos meáwan nipilan micual iüt tiül Atenas at monaw alinoic iüt moncúlan quiaj, ngo majlüy alinoic cuajantanej marangüw, sitiül ngo

mandeacüw tengwüy manguiaiyw alngün jayats manderac wüx.

²²Quiaj lembet pinawan nejiw a Pablo tiül Areópago. Condom tapiüng:

—Teat monxey micual iüt Atenas, sawaw icona irangan casa xeyay palpálwüx dioses. ²³Cos wüx tajüyiüs ningüy tiül micambajan, tajawas xeyay artül niüng irangan casa midiosan. Ndoj tamongos niüng ajlüy noic artül narangüch wüx poch apiüng: “Ocueaj aaga dios ngo majaraw jane nej”. Pues aaga dios quiaj, leawa icona ngo mejawan jane masey irangan nej casa, aag Dios quiaj xique nganüy xiün nasaj icon wüx.

²⁴Aag ayaj Teat Dios nerang iüt, nerang meáwan cuajantanej najlüy ningüy wüx iüt, cos nej natang tiül cielo at wüx iüt. Nej ngo macül tiül cuajantanej nangaj iüm narangüch naag owixaran. ²⁵Nej ngo metam nej nicuajind, ngondom aljane mambeol nej müüch nej aleaic, cos nej iüch icoots miiündaats, y teamepacüüch majlüy meáwan leaw almajlüy.

²⁶Nej nerang meáwan nipilan ajan wüx nop. Condom naw wüx aaga nop quiaj tajlüy palpálwüx nipilan macüliw wüx aaga iüt cam, pero noic miquiejiw. Nej lamajaw ngow apmajlüyiw anopnopo, aton lamüüch iüt niüng apmacüliw.

²⁷Nej andiüm mayambüw nej, mäjchiw nej omeajtsüw. Nej ngome miünquiaj almajlüy, álan niüng ajlüyiiiüts anopnopoots. ²⁸Cos nej neech icoots mapacaats, nej nerang icoots. Sitiül nej ngo marang icoots, ngo majlüyiiiüts. Atnej

lamarangüw wüx nawiig aton altiül monáwan tiül icona leaw monxom omeaats, apiüngüw: “Icootsa micual icoots Dios.” ²⁹Sitiül naleaing micual icoots Dios, ngondom mapiüngaats Teat Dios ajlüy atnej alngün cuajantanej narangüch oro, tengwüy plat, tengwüy piedra. Meáwan ajcüw ayaj nipilan tarangüw, cos nejiw ayajcüw atquiaj ajlüy Dios. ³⁰Aag ayaj arangrangüwan, cos ngo majawüw nguineay ajlüy Teat Dios. Pares Teat Dios ngome apmateow tiül leaw ngo majneaj tarangüw; pero nganüy nej apiüng netam manguiayiw wüx nej meáwan nipilan wüx iüt y macueatiw meáwan ngo majneaj arangüw. ³¹Cos Teat Dios lamayac noic nüt apmajaraw wüx asoet meáwan nipilan wüx iüt. Aag ayaj apmajlüy cos nej lamayac nop Teat Naxey majaw wüx asoeteran. Aag ayaj tajüiquich majaraw wüx tapacüüch nej alinomb maw tiül mondeow —aw a Pablo.

³²Ajcüwa nipilan wüx tanguaiyiw aaga poch apacaran alinomb, altiül titsojówan nej, altiül tasajüw:

—Alinoic nüt ndoj sananguaiyüin indeac —ajüw nej.

³³Condom quiaj tacueat nejiw, taw quiaj a Pablo. ³⁴Pero altiül tandüjpiw mamb a Pablo, tüjchiw omeajtsiw Teat Dios. Tiül ajcüw ayaj, altiül nop naxey nenüt Dionisio. Aaga naxey quiaj, ajüür najiüt tiül Areópago. At altiül nop najtaj nenüt Dámaris. Ngome áagan, aton tajlüyiw alacas.

Pablo altiül Corinto

18 Ndoj aag ayaj, quiaj taw tiül Atenas a Pablo, tamb andüy

tiül cambaj Corinto. ²Wüx tapeay Corinto, quiaj taxom nop naxey nenüt Aquila, judío nej naw tiül iüt Ponto, jayats mapeayiw imiün Italia, aquiüüb mintaj nej nenüt Priscila. Cos aaga Claudio minatang nenajiüt tiül Roma, tapiüng netam mawüw quiaj meáwan nipilan judío, pares nejiw tawüw quiaj. Teat Pablo tamb majaw nejiw mandeacüw maquiüjpiw. ³Condom tacül quiaj maquiüjpiw, cos nej aton arang aaga najiüt arangüw Aquila y Priscila, tarangüw najiüt nóiquian; aag ayaj arangüw iüm taag manüjpiw. ⁴Teat Pablo mbójan amb tiül sinagoga wüx nüt axoodaran maquiaach Mipoch Teat Dios manguiayiw nipilan judío, at nipilan griego aton.

⁵Wüx Silas y Timoteo tapeayiw imiünüw tiül iüt Macedonia, quiaj a Pablo tarang áagan minajiüt Teat Dios pal nüt. Tenguial müüch a nipilan judío majawüw majneaj naleaing Teat Jesús, aag ayaj a Cristo leawa lapiürang aliüc. ⁶Pero ajcüwa nipilan judío tajcüyiw majawüw a Pablo; tandeacüw xeyay ngo majneaj wüx ombas nej. Quiaj a Pablo tataad apix nej, ndoj tasaj nejiw:

—Ich macül wüx imbasan aaga nisoet mandrooch imbasan, aag ayaj xique ngo najiür naél. Ajan wüx nganüy sanamb nasajüw meáwan nipilan ngome judío —aj nejiw.

⁷Quiaj taw tiül a sinagoga, tamb andüy aniüng nop naxey nenüt Justo, nop neyamb Teat Dios. Aaga naxey quiaj ajüür aniüng nej niüng ajlüy a sinagoga. ⁸Condom nop

naxey nenüt Crispo, natang nej tiül a sinagoga, nej aton tüüch omeaats Teat Jesús maquiiüb meáwan monlüy aniüng nej. Aton xeyay nipilan tiül Corinto wüx tanguiayiw andeac Pablo, tüjchiw omeajtsüw Teat Dios, ndoj tayariw yow. ⁹Ndoj, noic ongwiiüts Teat Dios tüüch manguiaiy a Pablo atnej maüm, tasaj:

—Nde mermbol, indeac xic wüx, nde ndijchiümeaar. ¹⁰Cos xique salnaquiiüb ic, nejingund ngondom marang alngün ngo majneay wüx imbas. Cos sajiür xeyay xenipilan tiül aaga cambaj cam —aj nej.

¹¹Quiaj tacül quiaj a Pablo nomb neat pinawan, maquiaach nipilan wüx Mipoch Teat Dios.

¹²Pero wüx Galiön tarang nenajiüt tiül iüt Acaya, quiaj a judíos sonongotoj nóiquian mapiüngüw masapüw a Pablo. Quiaj tasapüw, taquiüjpüw mamb andüy awan.

¹³Condom quiaj tasajüw nenajiüt:

—Aaga naxey cam tengual maquiaach ombeay nipilan müjchiw omeajtsüw Teat Dios, pero naleaing alinoic aquiaach, ngome atnej apiüng aaga poch tüünd Moisés —ajüw.

¹⁴Pablo laámab apmendeac, quiaj tendeac a Galiön masaj ajcüwa judíos:

—Sitiül aaga naxey quiaj ajiür alngün nisoet, tengwüy alngün xeyay ngo majneay arang, najneay sananguiaiy leaw apmepiüangan cuane arang. ¹⁵Pero nganüy cos ijcüyfünan mejawan ajcan aleaic aquiaach, ajcan andeac wüx minüt aljane, aton aag ayaj wüx poch leaw icona indüjpüün; pues ijawan

coen ninguiay, xique ngo nandiüm najaw wüx aag ayaj —aj nejiw.

¹⁶Ndoj quiaj tawün nejiw tiül awan. ¹⁷Condom ajcüwa nipilan griego tasapüw a Sóstenes, nop nej natang tiül sinagoga. Tapots matoeliw nej quiaj mbeay awan. Aaga Galiön ngo mapiüng nicuajind, masey teamajaw.

**Pablo tandilil andüy
Antioquia, condom tandüy
quiaj amb arojmbüw oleaj**

¹⁸Teat Pablo tacül tiül Corinto alacas nüt, condom wüx taw quiaj, tatepeay meáwan monyar andeac Teat Jesús monlüy quiaj, cas tamb andüy Siria amb tiül müx, taquiüjpüw nej mamb a Priscila y Aquila. Quiaj tambüw ambüw wüx iüt andüyw Cencrea majtepiw tiül müx. Tiül Cencrea tajerep omal nej a Pablo nangwing, majüic nej lamarang leawa lamasaj Teat Dios apmarang. Condom quiaj tawüw quiaj, tambüw. ¹⁹Wüx tapeayiw tiül Éfeso, quiaj a Pablo tecueatayej maquiüjpüw a Priscila y Aquila. Ndoj nej tamb andüy tiül a sinagoga, mandeac maquiüjpüw nipilan judío. ²⁰Condom tasajüw nej macül quiaj xeyay nüt maquiüjpüw, pero nej ngo mandüüm. ²¹Wüx tandiüm maw quiaj, tatepeay nejiw, tapiüng:

—Netam namb najaw aaga nangos nüt laliüc majlüy tiül Jerusalén. Ndoj saliüc alinomb najaw icon sitiül Teat Dios mapiüng —aj nejiw.

Quiaj taw Éfeso amb tiül nadam müx. ²²Wüx tapeay Cesarea, quiaj tamb andüy Jerusalén, matepeay meáwan minipilan Teat Cristo

monlüy quiaj. Ndoj naw quiaj, tamb andüy Antioquía. ²³Ndoj acül quiaj acas nüt taw quiaj, tamb alinomb andüy tiül meáwan cambaj tiül Galacia, at tiül Frigia, müüch mapac omeajtsüw mambeol meáwan monyar andeac Teat Cristo monlüy tiül aaga iüt quiaj.

**Apolos tandeac mipoch
Teat Dios tiül Éfeso**

²⁴Ndoj tapeay tiül Éfeso nop naxey judío nenüt Apolos naw Alejandría. Aaga naxey quiaj xeyay axom omeaats wüx andeac, y ajaw xeyay leaw apiüng tiül Mipoch Teat Dios. ²⁵Nej laquiaacharan wüx Teat Jesús, y ngo paxiüm mandeac wüx leaw taquiaach Teat Jesús, masey nej tajlüy minipilan nej aaga Juan neech yow nipilan. ²⁶Apolos tapots mandeac tiül a sinagoga ngo mimbol; pero wüx Priscila y Aquila tanguiaiyw nguineay aquiaach, quiaj taquiüjpüw andüy aniüngüw nejiw. Condom taquiajchiw nej alquiriw wüx Teat Jesús leaw nej nganaw manguiaiy. ²⁷Condom wüx tandiüm Apolos mamb andüy tiül Acaya, quiaj tambeolüw nej minipilan Teat Cristo monlüy Éfeso. Tarangüw noic nawiig müjchiw nej majoy, majawüw minipilan Teat Cristo monlüy tiül Acaya, cos atquiaj alndom mangochiw nej najneájan. Wüx nej tapeay tiül Acaya, xeyay tambeol ajcüw monyar andeac Teat Cristo monlüy quiaj, leaw Teat Dios lamambeol mayambüw nej. ²⁸Nej wüx tandeac wüx Teat Jesús manguiaiyw nipilan, tajüiquich nguineay ajcüwa judíos ngo majneaj arangüw. Ngondom

mapiüngüw ngo maleaing cos tasaj nejiw nguineay apiüng tiül Mipoch Teat Dios. Tasaj nejiw aaga Cristo leawa tealeámban macülüw, aag ayaj Teat Jesús.

Pablo altiül Éfeso

19 Wüx Apolos aliün tiül cambaj Corinto, Pablo laímb majüy tiül meáwan cambaj tiül tüic; nganüy amatüch Éfeso. Quiaj taxom acas monyar andeac Teat Jesús. ²Condom tatün manguiaiy nejiw:

—¿Jow icona, wüx teajchiün imeajtsan Teat Dios, teyariün Nangaj Espiritu ocueaj neje? —aj nejiw.

Nejiw tapiüngüw:
—Xicona ngo nanguiaiyün sitiül almajlüy aaga Nangaj Espiritu ocueaj Teat Dios —awüw.

³Quiaj tasaj nejiw:
—¿Cuane wüx teyariün yow? —aj nejiw.

Nejiw tapiüngüw:
—Wüx leaw tapiüng a Juan wüx tüüch yow nipilan —awüw.

⁴Quiaj tasaj nejiw a Pablo:
—Juan wüx tüüch yow nipilan, aag ayaj tarang majüic jane laleaaw omeaats wüx aaga ngo majneaj teamarang y macueat, para marang leaw najneaj. At a Juan tasaj nipilan mayariw andeac aaga nop aliüc miün andüüban nej. Aaga apiüng aliüc miün quiaj, aag ayaj Teat Jesús, aaga Cristo —aj nejiw.

⁵Wüx tanguiaiyw aag ayaj, quiaj tayaran yow wüx minüt Teat Jesús. ⁶Ndoj, wüx Pablo tayac owix wüx omalüw nejiw, quiaj tiün wüx ombasüw nejiw Nangaj Espiritu

ocueaj Teat Dios. Condom quiaj tandeaciw pálwux ombeayiün. At aton tandeaciw leaw Teat Dios tasaj nejiw mandeaciw. ⁷Ajcüwa monxey quiaj ajlüyiw maseyme gajpiüp (12) nejiw.

⁸Condom Pablo nde asap amb tiül a sinagoga. Ngo mimbol mandeac Mipoch Teat Dios manguiayiw nipilan; tamb quiaj arej caaw. Tapots masaj nejiw mayariw mipoch Teat Jesús para majlüyiw tiül micambaj Teat Dios. ⁹Pero naleaing altiül nipilan nadam omeajtsüw ngo mandiümüw mayariw aaga poch wux Teat Jesús. Tapots mandeaciw xeyay ngo majneaj manguiay nipilan wux leaw tandeac a Pablo. Ndoj quiaj tacueat nejiw a Pablo, taquiiüb mamb leaw lamayariw mipoch Teat Jesús; taquiaach nejiw meáwan nüt tiül noic escuela niüng aquiaach nop naxey nenüt Tiranno. ¹⁰Atquiaj tarang a Pablo iüm neat. Quiaj meáwan nipilan judío at nipilan griego moncül tiül iüt Asia tanguiayiw mipoch Teat Jesús. ¹¹Teat Dios xeyay tambeol a Pablo marang xeyay cuajantanej nadam ateócan. ¹²Altiül tajoyiw masey mipüy nej, tengwüy cuajantanej apix nej leaw naw wux ombas nej, majoyiw mayaciw wux ombas ajcüwa moniün andeow, quiaj tajneajiw; at masey nimeech alwux ombasüw, tawüw aton.

¹³Alquiaj acas nipilan judío leaw ajüyjüýíwan, ngo macüliw tiül noic cambaj. Nejiw aton apiüngüw alndom ombasüw mawüniw nimeech wux ombas nipilan. Wux

taxomüw nop nipilan alwux ombas nimeech, quiaj tasajüw a nimeech:

—Sasajan ic wux minüt aaga Jesús, leawa teamandeac wux a Pablo, iriow —ajüw.

¹⁴Ajcüwa monxey monrang aag ayaj, ajlüyiw ayaíw, micual nejiw nop judío nenüt Esceva. Aaga naxey quiaj natang miteaats nej. ¹⁵Wux tarangüw aag ayaj, quiaj tendeac a nimeech, tasaj nejiw:

—Xique sawaw jane a Jesús, sawaw jane a Pablo aton; pero icona ¿jane icona? —aj nejiw.

¹⁶Quiaj tajmel masap nejiw aaga naxey alwux ombas nej nimeech quiaj. Tapots atsojow maquiüjpüw. Tajntsop wux cos napac, tapots mambiy nejiw. Quiaj tenodayej tecuiürrüw tajtsoriw miotaagtajcüwan, anmecoy ombasüw ajmbiyaw. ¹⁷Meáwan nipilan moncül tiül Éfeso, átan nipilan judío átan nipilan griego, wux tanguiayiw aag ayaj timbолоj xeyay. Tandeaciw najneaj wux minüt Teat Jesús.

¹⁸Condom xeyay nipilan leaw lamandüjpiw Teat Jesús tiünüw mapiüngüw nguineay laiünüw wux arangüw ngo majneaj. ¹⁹At xeyay nipilan leaw ateowüw nawiig ocueaj nimeech, tajamiünüw minawijquiaw nejiw mambeliw niüng ajlüy meáwan nipilan. Condom mawüniw nguitow ombeat meáwan aaga nawiig quiaj, tajawüw atüch ic miow gajpowüw mil (50,000) tomiün plat. ²⁰Atquiaj tajüy aaga poch wux Teat Jesús, ngo majcueat, cos tajiic naleaing cuajantanej alndom.

²¹Landoj meáwan aag ayaj, quiaj a Pablo tapiüng apmamb tiül iüt Macedonia at tiül iüt Acaya, ndoj apmamb Jerusalén. At tapiüng naw Jerusalén netam mamb tiül Roma aton.

²²Condom tüüch mambüw ijpüw monbeol nej tiül Macedonia: nop Timoteo alinop Erasto; nganüy a nej tacülan quiaj tiül Asia alacas nüt.

Witiüt noic nadam moncüy tiül Éfeso

²³Tiül aaga nüt quiaj, witiüt noic nadam moncüy wüx aaga najneaj nanderac nguineay Teat Cristo awün asoeteran. ²⁴Aag ayaj tawitich nop naxey nerang plat, nenüt Demetrio, cos nej arang plat nine ombiüm diosa nasoic Diana. Ajcüw monbeol nej marangüw aaga najiüt quiaj, axomüw wüx xeyay tomiün. ²⁵Quiaj a Demetrio tasojnong nejiw, at altigüy monrang aaga najiüt quiaj, tasaj nejiw:

—Teat monxey, icona ijawan axomaats xeyay tomiün wüx aaga najiüt arangaats cam. ²⁶Nganüy lamejawan lamenguiayiün nguineay aaga Pablo tengual maquiaach ombeay nipilan masaj ngome dios nej leaw narangüch naag owixaran. Xeyay nipilan lamayariw nej andeac, ngome áagan nipilan ningüy tiül Éfeso, aton laliüc mambich masaj meáwan nipilan ningüy tiül iüt Asia. ²⁷Xeyay ngo majneaj ajlüy, cos ngome áagan minajiütaats apmümb, at aton apmajcueat ayambüch aaga nangaj iüm ocueaj natang müm dios Diana, camüm apmajcueat ayambüch a müm dios aton, leaw meáwan moncül ningüy tiül Asia,

at meáwan nipilan wüx iüt üjchiw omeajtsüw —aj nejiw.

²⁸Wüx nejiw tanguiaiyw aag ayaj, quiaj tajcüyiw xeyay, tepajüw napac, tapiüngüw:

—iXeyay netam ajlüy aaga müm dios Diana, midiosaats meáwan nipilan ningüy tiül Éfeso! —awüw.

²⁹Quiaj tajcüyiw xeyay nipilan tiül aaga cambaj quiaj. Condom tasapüw teat Gayo maquiiüb teat Aristarco, tanotoj mamb andüy niüng lambójan ajlüy moncanchiün. Ajcüwa ijpüw monxey quiaj monaw Macedonia, aquiüjpüw a Pablo. ³⁰Teat Pablo tandiüm mamb majmel niüng tengual ajcüyiw quiaj, pero ajcüwa monyar andeac Teat Jesús ngo müjchiw nej mamb. ³¹At aton acas monajiüt tiül Asia leaw miamigos nej, tujchiw mamb masoic nde mamb tiül a moncanchiün quiaj. ³²Nejiw a nipilan tiül aaga moncanchiün quiaj ngo mandeaciw nóiquian, palpálwüx tandeaciw cos ngo majawüw cuane najlüy, neol sonongot nipilan. ³³Quiaj acas judíos tasajüw nop tiül nejiw nenüt Alejandro cuane najlüy. Condom tatechiw nej teopech mamong mendeac. Quiaj tarang owix nej ndijchiümójan. Tandiüm mandeac noic poch ngana majcüyaran majarawüw meáwan nipilan judío. ³⁴Wüx nipilan tajawüw nej nop judío nej, quiaj yajnguiat tiüt apajüw, tepajüw maseyme ijquaiw ores, tapiüngüw:

—iXeyay netam ajlüy aaga müm dios Diana, midiosaats monaw Éfeso! —awüw.

³⁵Condom quiaj aaga nerang nawiig ocueaj cambaj, tasaj nipilan ndijchiümoj. Tapiüing:

—Teat cambaj micual iüt Éfeso, meáwan nipilan wüx iüt ajawüw aaga cambaj Éfeso cam ajlüyay majiür aaga nangaj iüm ocueaj natang müm dios Diana. Cos aaga müm dios quiaj, najmiüc imiün cielo. ³⁶Aag ayaj nejingüind ngondom mapiüng ngo maleaing. Nganiüy netam ndijchiümeron, ngondom merangan nicuajind irangánan. ³⁷Icona tequiüjpanüw miün ningüy ajcüwa monxey quiaj; nejiw ngo manejiw nicuajind tiül a nangaj iüm ocueaj müm dios; at ngo mandeaciw ngo majneaj wüx ombas aaga mimümaats dios quiaj. ³⁸Nganiüy sitiül teat Demetrio y ajcüwa monrang najiüt atnej arang nej, andiümüw maquiüjpüw teombas monajiüt aljane, ich mambüw awan majawüw monajiüt. Quiaj ich mapiüngüw jane nejiür asoet para majaraw wüx. ³⁹At sitiül ijiüran alngün pálwüx indiüman manderac wüx, quiaj alndom majlüy noic nadam moncanchiün majaraw wüx. ⁴⁰Icootsa alndom majlüyiiiüts tiül naél; cos sitiül apmanderac wüx aag agüy teombas natang monajiüt mapiüngüw ningüy lawitiow moncüy, cuane apmapiüngaats —aw.

⁴¹Ndoj mapiüng aag ayaj, quiaj tasaj nipilan ndajrriümoj majtsoriw.

**Pablo tamong tiül Macedonia
at tiül Grecia aton**

20 Wüx lalomboj moncüy, quiaj a Pablo tapaj miünüw meáwan monyar andeac

Teat Jesús; tasaj nejiw tanaámb mandüjpiw. Condom tatepeay nejiw cos apmaw quiaj. Ndoj quiaj taw quiaj, tamb andüy tiül iüt Macedonia. ²Tajüy tiül meáwan cambaj tiül aaga iüt quiaj majaw monyar andeac Teat Jesús, masaj nejiw tanaámb mandüjpiw Teat Dios, nde macueatiw. Quiaj tamb matüch tiül iüt Grecia. ³Condom tacül quiaj arej caaw. Wüx lamatüch a nüt maw quiaj, mamb amb tiül nop nadam müx andüy Siria, quiaj tanguiaiy nguineay lamapiüngüw ajcüwa judíos moncüil quiaj, cos lamapiüngüw apmasapiw nej. Quiaj tapiüng lango mamb amb tiül müx, apmamb amb wüx iüt, apmamong tiül Macedonia alinomb. ⁴Taquiüjpüw nej acas monxey: nop naw Berea nenüt Sópater; alijpüw monaw Tesalónica, nop Aristarco, alinop nenüt Segundo; alinop naw Derbe nenüt Gayo; alinop Timoteo; at alijpüw monaw tiül Asia, nop Tíquico alinop Trófimo. ⁵Ajciw ayaj tambüw ombas nejiw macüliw xicon tiül cambaj Troas. ⁶Condom xicon a wüx lamong aaga nangos nüt wüx üeteran pan ngo majmel levadura, quiaj tawasan Filipos, samban tiül müx. Wüx acoquiaw nüt tatüchasan Troas. Quiaj texomasayon naquiüjpanüw. Condom tacülasan quiaj ayaíw nüt.

Pablo tamong tiül Troas

⁷Wüx tamelich semán, minipilan Teat Jesús canchiütason nüetiün pan atnej tapiüng Teat Jesús. Ndoj Pablo taquiaach xicon cos arraw tiüt apmaw quiaj. Nej tandeac xeyay najal, tatüch pinawan

ongwiiüts. ⁸Pues aaga iüm niüng canchiütason, cawüx tiül amb arojpiw iüm, y teandaab xeyay candil quiaj. ⁹Alquiaj nop nench nenüt Eutico, alchetem tiül ventan. Cos Pablo xeyay najal tandeac, áag tind ameay aaga nench quiaj. Wüx lamasap nej ameay nómban, quiaj tajmiüc andüy tiüt imiün cawüx tiül amb arojpiw iüm. Wüx tamb xajnguiam, landeow nómban.

¹⁰Condom teat Pablo taw tiüt majaw. Wüx tajngot majaw, quiaj taquieel micos tiüt mejquiet wüx, mapeic. Ndoj tapiüng:

—Nde mbayameron, nej almapac —aw.

¹¹Condom tajtep alinomb a Pablo andüy cawüx tiül aaga iüm niüng canchiütason, quiaj tambaag a pan. Condom wüx landoj üet, tandüy wüx andeac; atquiaj tatüch ümb arraw. Ndoj taw quiaj. ¹²Aaga nench almapac, taquiüraab mamb majtsor, xeyay tapac omeajtsüw meáwan minipilan Teat Jesús.

Pablo taw Troas tandüy Mileto

¹³Condom xicona tambasan ombas xicon, samban tiül nadam müx, tandüyasan tiül cambaj Asón, nangochiün quiaj a Pablo. Cos nej lamapiüng andiüm majüy tiüt amb wüx iüt. ¹⁴Wüx texomasayon naquiüjpan tiül Asón, quiaj tajtepasan tiül müx, tambasan sandüyiün tiül cambaj Mitilene. ¹⁵Condom tawasan quiaj. Larrow tiüt tamongasan mbas noic iüt tiül ndec nenüt Quío. Condom amb alinoic nüt tajtepasan wüx noic iüt tiül ndec nenüt Samos, ndoj taxoodasan tiül cambaj nenüt

Trogilio. Condom amb alinoic nüt, quiaj tatüchasan tiül cambaj Mileto.

¹⁶Pablo lamapiüng apmamongan tiül Éfeso, ngana mequiy tiül Asia. Cos andiüm mamb najen, sitiül alndom matüch Jerusalén, majliüy quiaj wüx nangos nüt Pentecostés.

Pablo tequiaach tiül Mileto

¹⁷Wüx altiül Mileto, tüüch mamb masoiquiüw montangtang monajiüt tiül minipilan Teat Jesús tiül Éfeso miünüw majawüw nej. ¹⁸Wüx tapeayiw majawüw nej, quiaj tasaj nejüw:

—Icona tejawan nguineay mbójan narang tiül icona ajan wüx aaga nüt tapeayius tiül Asia. ¹⁹Tejawan nguineay tarangas minajiüt Teat Dios, ngo nerangrangüy wüx, pero tajiüntsas. At tejawan nguineay tamongochiüs xeyay ngo majneaj wüx ajcüwa judíos tandiümüw mambiyaw xic.

²⁰Naleaing xique ngo nacueat nasaj icon wüx meáwan najneaj. Atquiaj tarangas, tandeacas niüng canchiowaran, aton tambas najüy tiül nden nandeac. ²¹Tasajasüw meáwan nipilan, masey judíos, masey pálwüx nipilan, ich leaam omeajtsüw macueatiw aaga ngo majneaj teamarangüw, marangüw najneaj atnej Teat Dios andiüm, mayacüw omeajtsüw wüx Miteatiüts Jesucristo. ²²Nganüy sanamongan, sanamb Jerusalén. Naleaing ngo najaw cuane sanamongoch quiaj. Pero sanamb cos Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios lamapiüng netam namb.

²³Leaw xique sawaw, aag ayaj tiül ngünantanej cambaj niüng samong,

Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios asaj xic nguineay tengual sajcal ndeaand, namongoch ngo majneaj. ²⁴Meáwan aag ayaj, xique ngo napiüŋ wüx, ngo netajquiay lasta napiüŋ ngondom nandeow. Cos leaw sayac ximeaats wüx, aag ayaj mapac ximeaats nambich meáwan xenajiüt leaw lamasaj xic Teat Jesús narang, napiüŋ wüx aaga najneajay poch manguiayeran nguineay Teat Dios andiüm mawün wüx asoet nipilan.

²⁵Nganüy sawaw aleaw ningüy ajawayoots; nejingund tiül icona niüŋ tamongos nasaj icon nguineay alndom mejlüyiün tiül micambaj Teat Dios, langome apmejawan xic alinomb. ²⁶Pares nganüy sasaj icon, nejingund ngondom mayac sasoet sitiül aljane ngo maw wüx asoet nej; ²⁷cos xique ngo naxot, tambichas nasaj icon meáwan leaw lamapiüŋ Teat Dios. ²⁸Nganüy icona montangtang, netam mejawan cuane irangan; at netam membeolan meáwan monyar andeac Teat Jesús. Cos aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios lamayac icon mejlüyiün minatängü, membeolan meáwan, mejiüranüw atnej arangüw monjiür sap; cos Teat Jesús lamangüy asoetiwi nejiw naag miquiej nej. ²⁹Sajaw wüx xique lango najlüy ningüy, apmajmeliw tiül icona nipilan atnej rombüy sampüy; ngome apmawüniw wüx ajcüwa sap. ³⁰At tüülan icona apmaw altiül apmaquiajchiw leaw ngo maleaing; apmandiümüw müüch mandüjpiw nejiw minipilan Teat Jesús. ³¹Nganüy netam mepacan wüx aag ayaj. Ich leam

imeajtsan nguineay tarangas wüx tacüliüs tiül icona aroomb neat, cos ngo lombom napaj icueajiün nüt ongwiiüts, nguiay sajiünts wüx nasaj icon inopnopon.

³²Nganüy teat, sayac icon teowix Teat Dios. Sasaj icon merangan atnej apiüŋ tiül Mipoch nej, cos aag ayaj apmambeol icon xeyay, ngo müüch icon mermbolan. At apmüüch icon mejlüyiün niüŋ ajlüyiw aldemas leawa lajwanüw wüx asoetiwi. ³³Xique ngo nandiümdiüm ocueaj aljane nicuajind, ngo nandiüm tomiün at ngo nandiüm napixeran; ³⁴pero icona tejawan nguineay tarangas najiüt naag xiwiw para naxom leaw netam xic y leaw netam nejiw leaw saquiüjpüw. ³⁵Atquiaj tarangas para naquiaach icon nguineay netam merangan najiüt, membeolan leaw ngo majiür. Ich leam imeajtsan wüx aaga poch leaw tapiüŋ Teat Jesús: “Najneajay apmajlüy jane ambeol alinop ingow imbeolaranan” —aj nejiw teat Pablo.

³⁶Wüx ndot mapiüŋ aag ayaj, quiaj teat Pablo taquieel tiüt micos nej, tataag orar maquiiüb nejiw nóiquian. ³⁷Meáwan nejiw tajiüntsüw xeyay, mejquietoj wüx onic a Pablo, y tachejchiw mimboy nej. ³⁸Tamix omeajtsüw xeyay wüx tanguiaiyw aaga poch apiüŋ langome apmajawüw nej alinomb. Ndoj quiaj taquiüjpüw mamb mayacüw nej niüŋ ajlüy a nadam müx.

Pablo tamb andüy Jerusalén

21 Wüx landoj sacueatayon naquiüjpanüw, quiaj

tawasan quiaj, samban tiül nadam müx, saleainguüünan tambasan sandüüün wüx noic iüt tiül ndec nenüt Cos. Condom amb alinoic nüt tatüchasan alinoic iüt tiül ndec nenüt Rodas, samongónan tambasan najtepiün wüx iüt tiül noic cambaj nenüt Pátara. ²Quiaj taxomasan alinop müx apmamb andüy Fenicia; tajtepasan tiül. Ndoj tawasan quiaj tambasan. ³Tamongasan niüing ajlüy noic iüt tiül ndec nenüt Chipre, tajlüy amb wüx miquiamb a müx, samongónan sandüüün wüx iüt nenüt Siria. Tajtepasan wüx iüt tiül cambaj Tiro, cos a müx quiaj netam majwan amal. ⁴Wüx taxomasan monyar andeac Teat Jesús monlüy quiaj, tacülasan quiaj ayaíw nüt naquiüjpanüw. Naleaing nejiw tasajüw a Pablo nde mamb Jerusalén, cos Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios lamasaj nejiw nguineay apmamongoch a Pablo tiül Jerusalén. ⁵Wüx lamong aag ayaíw nüt, quiaj tawasan quiaj. Taquiüjpüw xicon meáwan monyar andeac Teat Jesús at mintajüw nejiw y micualüw nejiw, mayacüw xicon mbeay cambaj mbeay ndec. Quiaj taquieelasan xacosan, tataagasan orar. ⁶Wüx landoj satepeayayon naquiüjpanüw anopnopo, quiaj tajtepasan tiül müx. Ndoj nejiw tandilileaw alinomb, tajtsoriw.

⁷Xicona nawasan Tiro, tambasan tiül cambaj Tolemaida, samban tiül nadam müx. Ndoj tambasan natepeayiün meáwan monyar andeac Teat Jesús monlüy quiaj. Condom tacülasan quiaj noic nüt

naquiüjpanüw. ⁸Amb alinoic nüt, quiaj teat Pablo y leaw saquiüjpan tawasan quiaj, tambasan sandüüün Cesarea. Wüx tatüchasan quiaj, tandüyasan aniüng nop nendeac wüx Mipoch Teat Dios, nenüt Felipe, aag ayaj nop tiül ayaíw diáconos. Quiaj taxoodasan aniüng nej. ⁹Nej almajiür apiquiw micual nej monüx. Ajcüwa monüx quiaj, andeaciüw leaw asaj nejiw Teat Dios. ¹⁰Xicona tacülasan quiaj acas nüt. Ndoj tapeay quiaj nop nendeac andeac Teat Dios imiün Judea nenüt Agabo. ¹¹Aaga naxey quiaj, wüx tiün majaw xicon, tayar misiend a Pablo. Condom taóel oleaj nej owix nej nejáyan quiaj. Ndoj tapiüng:

—Atcüy apiüng Nangaj Espiritu ocueaj Teat Dios, apiüng atquiaj apmarangüw a judíos, cos apmaoeliw tiül Jerusalén aaga naxey neneay a siend cam, ndoj apmayaciüw nej teowixaw napeay miün nipilan —aw.

¹²Xicona wüx tanguiayasan aag ayaj, quiaj tasajasan a Pablo naquiüjpanüw meáwan monyar andeac Teat Jesús tiül Cesarea, nde mamb Jerusalén. ¹³Quiaj tasaj xicon a Pablo:

—¿Neol tapots ijiüntsán meajchiün mamix ximeatsa? Cos xique sajlüy ngome áagan naoeleran, at sajlüy masey nandeow tiül Jerusalén wüx minüt Teat Jesús —aj xicon.

¹⁴Pues wüx tajawasan ngondom napalan, quiaj tacueatasan nasajan, tapiüngasan:

—Teat Dios ajaw nguineay apmarang —sawan.

¹⁵Wüx lamatüch a nüt nawan quiaj, wüx laímb naxainguüün

meáwan leaw sanajoyiün, quiaj tambasan sandüiyün Jerusalén. ¹⁶Taquiüjpüw xicon acas monyar andeac Teat Jesús monaw Cesarea. Altiül nop naxey nenüt Mnasón naw Chipre, lamajiür nüt ayar mipoch Teat Jesús; aniüng nej sanaxojtan.

Teat Pablo amb majaw a teat Jacobo

¹⁷Wüx tapeayasan Jerusalén, najneájan tangochiw xicon monyar andeac Teat Jesús, apac omeajtsüw majawüw xicon. ¹⁸Aw alinoic nüt, quiaj tamb a Pablo majaw a Jacobo, taquiiübasan mamb aton. Alcanchiümoj quiaj meáwan montangtang monajiüt tiül minipilan Teat Jesús. ¹⁹Teat Pablo tatepeay nejiw. Condom tapots mandeac masaj nejiw andüübndüjpeay guineay Teat Dios lamarang tiül nipilan ngome judío wüx nej tamb mandeac Mipoch Teat Dios tiül meáwan cambaj.

²⁰Nejiw wüx tanguiaiyw aag ayaj, tapiüngüw najneajay lamarang Teat Dios. Ndoj tasajüw a Pablo:

—Pero naleaing teat, ique ijaw cas mil judíos almajlüy leaw lamayariw mipoch Teat Jesús. Meáwan nejiw andiümüw marangüw atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. ²¹Nejiw lamanguiaiyw, asoiquiw ique iquiaach meáwan judíos moncül tiül palpáwüx cambaj, macueatiw marangüw atnej apiüng aaga poch tüünd Moisés. Teamesajüw lango metam matajcw circuncidar micualüw nejiw. Teamesajüw aton lango metam marangüw meáwan leawa lambójan arangaats. ²²¿Guineay apmarangaats a nganiy? Cos

nipilan apsonongomoj, apmajlüy nadam moncüy wüx apmanguiaiyw ique lerpeay. ²³Nganüy sapiüangan najneaj merang atcüy: Alningüy tiül xicona apiquiw monxey, nejiw netam marangüw leaw lamapiüngüw apmarangüw.

²⁴Alndom meamb mequiüjpüw merangan atnej ajlüyay marangaats wüx üjchiiüts merixix ajlüyüüts. Aton netam mengüy leaw apmandrojchiw. Condom apmajerep omalüw nangwang, quiaj apmajawüw nipilan ngo maleaing leaw tanguiaiyw guineay irang. Cos apmajawüw at a ique aton ijlüy tiül, irang atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. ²⁵Pero ajcüwa nipilan ngome judíos leaw lamayariw mipoch Teat Jesús, ngo metam marangüw meáwan aag ayaj. Cos icootsa lamarangaats nawiig masajajtsüw ngondom müetiw alngün nüeteran landoj arang nichech teombas dioses; ngondom matsambüw quiej, átan mionij nimal napatsüch onic andeow. Aton ngondom majiürüw pálwüx naxey pálwüx najtaj —ajüw nej.

Asapiüw Teat Pablo tiül nadam nangaj iüm

²⁶Teat Pablo quiaj taquiiüb mamb ajcüwa piquiw monxey quiaj. Condom amb alinoic nüt tarangüw leaw ajlüyay marangüw wüx üjchiw merixix ajlüyiw. Quiaj tajmel tiül nadam nangaj iüm mapiüng ngün nüt apndom aaga teamarangüw quiaj wüx apmayacüw nimal mambiyaran majmel marang ichechiw nejiw anopnopo.

²⁷Pero wüx laliüc palam ayaíw nüt, quiaj tajawüw nej tiül nadam nangaj iüm acas judíos monaw tiül Asia. Condom quiaj tapots masajsajüw meáwan nipilan monlüy quiaj, nguineay ndom majcüyiw majawüw a Pablo. Quiaj tambüw masapüw a Pablo. ²⁸Condom tepajüw napac, tapiüngüw:

—iTeat cambaj Israel, macaron imbeolan xicon! Jogüy lanasapan aaga naxey tengual aquiaach ombeay nipilan tiül meáwan cambaj majcüyiw majawüw micambajaats, aton macueatiw marangüw meáwan leaw apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. At aton andeac ngo majneay wüx aaga nadam nangaj iüm cam. Y ngome áagan ayaj, átan lamamelich tiül aaga nadam nangaj iüm cam acas nipilan griego; atquiaj lamitsojow aaga nadam nangaj iüm cam —awüw.

²⁹Atquiaj tapiüngüw cos laiünüw quiaj majawüw a teat Pablo alquiaj tiül cambaj, almaquiiüb nop naxey ngome judío nej, naw Éfeso, nenüt Trófimo. Pares tapiüngüw Pablo nemelich nej tiül nadam nangaj iüm.

³⁰Quiaj witiüt noic nadam moncüy, sonogot meáwan nipilan. Quiaj tawüniw a Pablo, tanototoj imiün tiül nadam nangaj iüm. Condom andüüb mapalüw meáwan ombeay nangaj iüm.

³¹Cos lamapiüngüw apmambiyaw nómban, quiaj tamb masoic nop minatang ocueajiw soldados, nguineay nipilan tiül Jerusalén lamawitichaw noic nadam moncüy.

³²Aaga naxey quiaj wüx ndot

manguiaj aag ayaj, quiaj tamb maquiiüb mamb tigüy soldados, at alacas montangtang ocueaj nej, acuiürrüw majawüw cuane najlüy. Wüx nipilan tajawüw aliücüw monajiüt aquiüjpüw soldados, quiaj tacueatiw matoeliw a Pablo.

³³Wüx tapeayiw quiaj a monajiüt, quiaj tüüch mamb ndeaam a Pablo maoeleran naag ijtsüw galen. Condom tatün manguiaj jane nej, cuane arang. ³⁴Nipilan ancayajyaj ngo majüic cuane teamapiüngüw. Altiül teapajüw teamapiüngüw pálwüx, altiül teamapiüngüw pálwüx. Quiaj aaga nenajiüt ngondom maxom omeaats wüx nicuajind cos tengual apajüw. Quiaj tapiüng maquiiüraab a Pablo andüy niüng acüliw soldados.

³⁵Wüx lapeayiw tiül ombeay iüm maquiiüjpüw a Pablo, ajcüwa soldados quiaj tandeajndiw tiüt, cos nipilan xeyay lajcüyiw majawüw nej. ³⁶Xeyay nipilan almandüjpiw nejw, tengual apajüw, apiüngüw: —iIch mandeow nómban! —awüw.

Teat Pablo tandeac nguineay arang manguiaj nipilan

³⁷Pablo wüx laám

apmamelichaw nej niüng acüliw soldados, quiaj tasaj a nenajiüt:

—¿Ngwüy, alndom nendeac nasaj ic noic poch? —aj.

Aaga naxey quiaj tasaj nej:

—¿Alndom mendeac griego?

³⁸¿Neol, ngome ique aaga naxey naw Egipto, teawitich moncüy ninguinüt, ndoj temelich tiül wajchiüc apiquiw mil monbiy nipilana? —aj nej.

³⁹Quiaj tasaj nej a Pablo:

—Xique naleaing judío xic, nawas Tarso. Aaga cambaj quiaj najntsop atam tiül iüt Cilicia. Nganüy satün icueaj meaach xic nendeac nasajüw nipilan —aj nej.

⁴⁰Quiaj tüünd mendeac, Pablo nfüngan lembej tiül ombeay iüm, tarang owix nej ndijchiüm nipilan. Wüx ndijchiütoj, quiaj tamelich andeac, tandeac wüx hebreo, tapiüng:

22 —Teat monxey micual xefüt, nganüy inguiayiün, sanapiüng menguiayiün nguineay sarang —aw.

²Wüx nipilan tanguiaiyiw nguineay teamasaj nejiw a Pablo wüx ombeayiw nejiw, quiaj ndijchiütöjan. Condom Pablo tapiüng:

³—Xique judío xic, wijquianos tiül cambaj Tarso, tiül Cilicia. Naleaing ningüy satang tiül a cambaj cam, taquiaach xic teat Gamaliel. Tequiaachayos wüx aaga poch tüünd Moisés, leaw tündiw mixejchiiüts. Xique xeyay tayacas ximeaats wüx narang, cos sapiüng minajiüt Teat Dios teanarang, atnej teamerangan nganüy cam.

⁴Xique tayambas ombasiüw monyar andeac Teat Jesús. Tasapasüw nayaciüw tiül manchiüc monxey y montaj, mandeowüw. ⁵At a natangtang miteaats, at meáwan montangtang monajiüt tiül nipilan judío, alndom mapiüngüw wüx aag ayaj aton. Cos nejiw tujchiw xic nawiig najoy nüjchiw nipilan judío micual miiütaats monlüy tiül Damasco, para müjchiw xic nasap natsaag meáwan monyar andeac Teat Jesús leaw sanaxom quiaj,

naquiiüb miün andüy ningüy tiül Jerusalén, müjndiw mamongochiw ngo majneaj.

Pablo tapiüng nguineay tandüüb Teat Jesús

(Hch. 9:1-19; 26:12-18)

⁶Quiaj tambas, y wüx saleamb tiül tiüüd laliüc natüch Damasco, limnüt camüm nayaag lamarraj xic noic ran imiün cielo, xowüy larraw. ⁷Quiaj tajmiücas. Condom tanguiaiyiüs andeac nop nendeac, tasaj xic: “Saulo, Saulo, ¿neol tapots ijcüy mejaw xique?” aj xic. ⁸Quiaj tatüniüs nanguiaiy: “¿Jan ic Teat?” saj. Quiaj tasaj xic: “Xique Jesús naw Nazaret, leaw ique tenguial ijcüy mejaw”, aw. ⁹At leaw alnaquiiüb tajawüw aaga ran quiaj aton, xeyay mbayatoj majawüw; pero ngo manguiaiyiw cuane andeac aaga nendeac masaj xic. ¹⁰Xique quiaj tapiüngas: “¿Jow nganüy Teat, cuane netam naranga?” saj. Quiaj tasaj xic aaga nendeac quiaj, tapiüng: “Witiür, quiür indüy Damasco. Quiaj apmesoic meáwan cuane netam merang”, aj xic. ¹¹Cos xique nómban ngo naxom najaw, nde ndoj machech xiniüüg aaga ran. Quiaj ajcüwa monxey saquiüjptüw, tanetetiwi xiwix natüch Damasco.

¹²Altüül Damasco nop naxey nenüt Ananías, nej xowüy ayac wüx omeaats marang atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. Meáwan nipilan judíos moncül quiaj apiüngüw nej xeyay najneaj arang. ¹³Aaga Ananías quiaj, tamb majaw xic. Wüx tapeay niüng sajlüy, quiaj tasaj xic: “Teat Saulo, nganüy

aprram iniiüg”, aj xic. Quiaj rat xiniüüg tñulan a ores quiaj, taxomas najaw aaga naxey quiaj. ¹⁴Condom tasaj xic: “Aaga Teat Dios Midiosüw mixejchiiüts, nej lamarriiüd ic, müüch ic menguiay cuane andiüm merang, aton mejaw aaga nerang najneaj, menguiay andeac nej. ¹⁵Cos netam mepiüng wüx nej, mesaj meáwan nipilan tiül meáwan cambaj leaw tejaw leaw tenguiay. ¹⁶Nganiüy ngo metam mecül, witiür iyar yow, itün ocueaj nej, isaj mawün isoet”, aj xic.

Pablo tapiüng nguineay tüünd mamb tiül nipilan ngome judíos

¹⁷Condom wüx tandilileas sandüy Jerusalén, sal tiül nadam nangaj iüm tenguiay nataag orar nasaj Teat Dios, quiaj atnej aleaic tajawas atnej saüm. ¹⁸Quiaj tajawas a Teat Jesús, tasaj xic: “Erngualeateay, iriow ningüy tiül Jerusalén najénan. Cos nipilan ngome apmayariw indeac wüx apmepiüng xic wüx”, aj xic. ¹⁹Xique tasajas: “Teat, nejw tajawüw nguineay tarangas wüx tasapas xeyay monyar indeac nayaciw tiül manchiüc, wüx tawüüchasüw tiültiül sinagogas leaw niüng saxomüw. ²⁰Aton wüx tambiyaw aaga Esteban nendeac ic wüx, xique aton sal quiaj, tajawas, ajneájan najaw mandeow, aton xique nesapas micamixaw monbiy nej”, saj. ²¹Quiaj nej tasaj xic: “Quiür, cos xique sanüüch ic meamb miünquiaj tiül nipilan ngome judío”, aj xic —aw a Pablo.

Pablo alteowix monajiüt

²²Nipilan aleaw ninguiay taiündüw manguiayiw. Condom tepajüw napac, tapiüngüw: —Ich mandeow aaga naxey quiaj; ngo metam mapac! —awüw. ²³Nipilan tajcüyiw xeyay, tepajüw, andalaliw cawüx micamixaw nejw, apüchiw cawüx najndot. ²⁴Quiaj tapiüng a nenajiüt mamelicharan a Pablo andüy niüng acüliw soldados. Ndoj tapiüng majwüch, mapiüng cuane arang, neol tapots apajüw atquiaj a nipilan, cuane wüx ajcüyiw majawüw nej. ²⁵Naleaing Pablo wüx landoj aoelich, wüx laámb apmajwüch, quiaj tasaj nop natang ocueaj soldados najlüy quiaj: —¿Ngwüy, alndom majwüch nop nipilan romano, sitiül ngome ombas majaraw wüx asoet neje? —aj. ²⁶Wüx aaga minatang ocueaj soldados tanguiy aag ayaj, tsajmbiüt masaj a nenajiüt, camüm majngot tasaj: —¿Cuane apmeranga? Cos aaga naxey quiaj romano nej —aj. ²⁷Quiaj tamb a nenajiüt majaw a Pablo, tasaj: —Isaj xic, ¿naleaingue, nipilan romano ique? —aj. Quiaj tapiüng a Pablo: —Naleaing —aw. ²⁸Quiaj tasaj nej a nenajiüt: —Xique tayacas xeyay tomiün para narang romano —aj nej. Quiaj tapiüng a Pablo: —Xique wijquiajos romano xic —aw. ²⁹Atquiaj ajcüwa soldados laámb apmewüjchiw nej, pero wüx ndot manguiayiw aag ayaj, acueatiwan

tawüw quiaj. At a nenajiüt aton wüx tajaw naleaing Pablo romano nej, quiaj mbayat xeyay, cos ajcan lamüüch maoeleran.

Pablo alteombas montang monajiüt ocueaj judíos

³⁰Rat tiüt amb alinoic nüt, aaga nenajiüt quiaj tandiüm manguiay majneaj, neol cuane wüx tayaciw asoet a Pablo ajcüwa nipilan. Áag tüüch mamb macheederan a Pablo, cos aoliw naag galen. Condom tapaj mapeayiw canchiümoj meáwan montangtang miteaats, at meáwan ajcüwa noic ajlüy monjiür najiüt tiül judíos. Wüx lacanchiüjow meáwan, quiaj tawün a Pablo maquiiüb andüy niüng ajlüyiw.

23 Condom quiaj taxaing omal a Pablo majaw teombasüw ajcüwa monxey montangtang monajiüt tiül judíos. Quiaj tapiüng:

—Teat monxey, micual iüt. Xique sayaag tiül ximeaats tanaámbsarang najneaj majaw Teat Dios —aw.

²Quiaj tapiüng a Ananías natang miteaats, tasaj monlüy niüng ajlüy a Pablo müjchiw wüx ombeay. ³Quiaj a Pablo tasaj a Ananías:

—iTeat Dios apmüüch wüx imbeay a ique newüyay arang najneaj! ¿Neol ngome chetetear ninguiay mejaw wüx sasoete atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisésa? ¿Neol a nganüy terang leaw ngo mapiüng tiül aaga poch tüünd Moisésa, cos tepiüng maleambüch ximbeaye? —aj.

⁴Quiaj tapiüngüw alacas monxey monlüy niüng ajlüy a Pablo, tasajüw a Pablo:

—¿Neol tesap mendeac ngo majneaj wüx ombas teat natang miteaats ocueaj Teat Dios? —ajüw nej.

⁵Quiaj tasaj nejiw a Pablo:

—Teat, cos xique ngo najaw sitiül nej natang miteaats nej. Naleaing atquiaj larangüch wüx nawiig tiül Mipoch Teat Dios, apiüng: “Nde mendeac ngo majneaj wüx ombas nop natang nenajiüt tiül micambaj” —aj nejiw.

⁶Pablo tajaw ajcüwa monxey monlüy tiül moncanchiün quiaj, noic ajlüy saduceos nejiw, alinoic ajlüy fariseos nejiw, quiaj tapiüng: —Teat monxey, xique aton fariseo xic, micual xic fariseo. Xique sajlüy ningüy majaraw wüx sasoet, cos xique sapiüng ajcüwa mondeow apmapacüw alinoic nüt —aw.

⁷Wüx ndot mapiüng aag ayaj, quiaj witiüt noic mondeac tiül fariseos maquiiüjpüw saduceos. Quiaj mbajcatoj ajcüwa nipilan quiaj. ⁸Cos saduceos apiüngüw nipilan landeow lango mapacüw alinoic nüt. At apiüngüw ngo majlüy ángeles, átan espíritus aton ngo majlüy. Nganüy ajcüwa fariseos apiüngüw almajlüy meáwan aag ayaj. ⁹Tepajüw napac cos lajcüyiw. Condom acas monxey mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, aquiüjpüw tiül fariseos, witiütoj, tapiüngüw:

—Aaga naxey quiaj, ngo majiür nicuajind nisoet. Cos ngo majaraw, jondot miespíritu Teat Dios tendead masaj nej, tengwüy alngün ángel. Ngondom majcüyiiüts maquiiüjpaats Teat Dios —awüw.

¹⁰Cos nipilan tapots ajcüyiw, quiaj mbayat a natang nenajiüt, lango

majaw cuane marang, ngwüy apmambiyaw a Pablo. Quiaj tapaj miünüw a soldados mawüniw quiaj a Pablo maquiüjpüw andüy niüng acüliw.

¹¹Aw alinoic ongwiiüts, Teat Jesús tajüiquichay niüng ajlüy a Pablo, tasaj nej:

—Nde mermbol teat, cos atnej tepiüng xic wüx ningüy tiül Jerusalén, atquiaj netam mepiüng xic wüx tiül Roma aton —aj nej.

**Tayambüw nguineay
mambiyaw a Pablo**

¹²Wüx rat tiüt, acas judíos teyambayej nejeyéjan quiaj, tayambüw nguineay mambiyaw a Pablo. Wüx lamaxomüw nguineay apmarangüw, quiaj tayacüw mipochiw nejiw müjchiw Teat Dios, tapiüngüw lango metiw lango manganeowüw nicuajind sitiül ngo mambiyaw a Pablo. ¹³Ajcüwa monxey monyacüw mipochiw wüx aaga ngo majneaj apmarangüw quiaj, ajlüyiw maseyme ic miow (40) monxey. ¹⁴Tambüw majawüw montangtang miteaats at montangtang monajiüt tiül nejiw, tasajüw:

—Xicona lanayacan xepochiün nasajan Teat Dios, sapiüangan lango netiün ngo nanganeowan nicuajind sitiül ngo nambiyaw a Pablo.

¹⁵Nganüy indeacan mequiüjpanüw ajcüwa monajiüt tiül icootsa mesajan a nenajiüt mawün oxep a Pablo maquiüüb miün mayac niüng ijlüyiün, atnej indiüman menguiayiün majneaj cuane arang. Xicona sanajlüyiün ninguiün nambiyaw wüxan nganaw mapeay niüng ijlüyiün —awüw.

¹⁶Naleaing nop micual michiig najtaj a Pablo tanguiaj andeacüw ajcüwa nipilan quiaj, nguineay apmarangüw mambiyaw a Pablo. Quiaj tamb, tajmel niüng acüliw soldados müüch manguiaj a Pablo. ¹⁷Condom Pablo wüx landoj manguiaj, quiaj tapaj nop minatang soldado, tasaj:

—Teat, iquiüüb aaga nench cam, iyac niüng ajlüy nenajiüt, cos nej andiüm müüch manguiaj noic poch a nenajiüt —aj.

¹⁸Aaga minatang soldado quiaj taquiüüb mamb a nench andüy niüng ajlüy nenajiüt. Wüx tapeay quiaj, tapiüng:

—Aaga Pablo najlüy tiül manchiüc tapaj xic, tasaj xic naquiüüb miün andüy ningüy niüng ijlüy aaga nench cam, cos nej andiüm masaj ic noic poch —aw.

¹⁹Quiaj aaga nenajiüt tasap owix a nench quiaj, taquiüüb andüy ninguiün quiriw, tatün manguiaj: —¿Cuane indiüm mesaj xique? —aj.

²⁰Quiaj tapiüng a nench:

—Teat, ajcüwa judíos lamapiüngüw apmasajüw ic mewün oxep a Pablo, mequiüüb andüy niüng apcanchiümoj montangtang monajiüt tiül nejiw, atnej andiümüw manguiajiw majneaj cuane arang. ²¹Naleaing ique nde meyar andeacüw nejiw, cos ajlüy maseyme ic miow monxey teamacüliw nej axotayéjan. Nejiw lamayacüw mipochiw nejiw masajüw Teat Dios, lamapiüngüw lango metiw lango manganeowüw nicuajind sitiül ngo mambiyaw a Pablo. Nganüy landojay, tenguaial macüliw ic cuane apmepiüng —aj nej.

²²Condom quiaj aaga nenajiüt quiaj, tasaj a nench majtsor, naleaing tasaj nde masaj nejinguin wüx aaga lamüüch nej manguiaj quiaj.

**Pablo tüünd mamb andüy
teombas a Félix tiül Cesarea**

²³Ndójan manguiaj, quiaj tapaj ijpiüw montangtang ocueaj soldados. Tasaj nejiw netam majlüyiw quiaj ijquiaj acoic miow (200) soldados, al ermiojw gajpowüw (70) montep cawüy, al ijquiaj acoic miow monjoy lanzas, majlüyiw quiaj aaga ongwiiüts quiaj, cos ümban pojniow apmambüw Cesarea. ²⁴At tasaj nejiw mayambüw cawüy majtep wüx a Pablo, para mapeay quiaj najneaj, mayacüw nej teowix a Félix, aaga natang nenajiüt tiül Cesarea. ²⁵Condom tarang noic nawiig majoyiw mamb. Tiül a nawiig quiaj, apiüng:

²⁶“Xique Claudio Lisias, sarang aaga nawiig cam nüüch ic teat Félix, satepeay ic Teat Xan nenajiüt.

²⁷Aaga naxey cam ndeaad, tasapüw nej nipilan judío; tandiümüw mambiyaw nej. Naleaing xique tawüniüs saquiüjpüw xesoldados, cos tajawas nej nipilan romano nej. ²⁸Condom tandiümas najaw neol tayacüw nej asoet. Quiaj taquiüjpas andüy niüng ajlüyiw montangtang monajiüt tiül nejiw. ²⁹Quiaj tajawas tayacüw nej asoet imiün wüx ajlüyay mipochiw nejiw. Naleaing nej ngo marang nicuajind leaw netam mandeow wüx, aton ngo metam mamb tiül manchiüc. ³⁰Nganüy wüx tanguiayüüs nguineay ajcüwa judíos

lamayambüw nguineay mambiyaw aaga naxey quiaj, quiaj xique najénan tühchiüs miün andüy niüng ijlüy. At lanasajüw ajcüwa monyac nej asoet, mambüw mapiüngüw menguiaj cuane asoet aaga naxey quiaj. Tamtámban teat”, aw.

³¹Ajcüwa soldados taquiüjpüw mamb a Pablo aaga ongwiiüts quiaj, atnej tasoiquiw, tambüw matüchiw tiül cambaj Antípatris. ³²Larraw tiüt, quiaj tandilileaw alinomb ajcüwa soldados monjüy tiüt, andüyiw Jerusalén niüng acüliw. Tacueatiw mäjchiw ajcüwa montep cawüy a Pablo maquiüjpüw mamb.

³³Wüx tapeayiw Cesarea ajcüwa soldados, quiaj tühchiw nawiig a nenajiüt; aton tayacüw teowix nej a Pablo. ³⁴Aaga nenajiüt quiaj, wüx landoj mateow a nawiig, quiaj tatün manguiaj a Pablo nguia naw. Wüx landoj manguiaj Pablo naw Cilicia, ³⁵quiaj tasaj:

—Najneaj, ndoj sananguiaj indeac, leaw apeayiw monyac isoet —aj.

Condom quiaj tüüch mamb majiürüch a Pablo tiül noic najneaj iüm ocueaj Herodes.

Teat Pablo tasaj Félix nguineay arang

24 Lamajiür acoquiaj nüt, quiaj tapeay Cesarea aaga natang miteaats nenüt Ananías, aquiüüb acas montangtang monajiüt tiül judíos. Aton aquiüüb nop teat xeech nexom omeaats, nenüt Tértulo. Camüm mapeayiw quiaj, tambüw niüng ajlüy nenajiüt mayacüw asoet a Pablo. ²Wüx tapeay maquiüraab miün a Pablo, quiaj tapots andeac a Tértulo mayac asoet. Tasaj a nenajiüt:

—Teat xan, sawawan ique neech namongochiün najneájan; at sawawan ique xeyay najneaj lamerang tiül meáwan cambaj, cos ique xeyay ixom imeaats. ³Pares sapiüangan Dios mangüy ic teat Félix, cos meáwan nüt ajlüy najneaj nguajantanej. ⁴Nganiüy teat, ngana napalan ic xeyay, nandeac xeyay najal, satüniün icueaj teat, menguiay sandeacan. ⁵Xiconá lanajawan aaga naxey cam, xeyay ngo majneaj teamarang, xeyay awitich moncüy tiül judíos tiül meáwan cambaj wüx iüt. Nej natang aton tiül noic ajlüy nipilan nasoic nazareno. ⁶Ngome áagan ayaj, aton tandiüm mitsoj leaw nangaj najlüy tiül nadam nangaj iüm tiül Jerusalén. Áag xiconá tasapasan, tandiümasan najawan wüx asoet nej, atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés tanomb. ⁷Condom, quiaj tajngot a nenajiüt Lisias aquiüüb misoldados nej, najcüyiw tajngotoj tanojtiw xicueajiün. ⁸Ndoj, tapiüng netam niünan ningüy niüng ijlüy napiüangan cuane asoet aaga naxey quiaj. Nganiüy ique aton teat, alndom metün menguiay nej sitiül naleaing meáwan leaw sapiüangan quiaj —aj.

⁹Quiaj tapiüngüw ajcüwa judíos alquiaj:

—Naleaing teat, atquiaj tajlüy meáwan —awüw.

¹⁰Quiaj aaga nenajiüt tarang owix nej müüch a Pablo mendeac. Quiaj tendeac a Pablo, tapiüng:

—Najneaj teat xan, sanandeac menguiay nguineay sarang, cos sawaw lamajiür xeyay neat irang

nenajiüt ocueaj aaga iüt cam.

¹¹Xique lamajiür gajpic (12) nüt tatow sapeay Jerusalén narang casa Teat Dios. Aag ayaj alndom metün menguiay sitiül naleaing, tengwüy ngo maleaing. ¹²Nejiw ngome taxomüw xic teasajcüy anaag nipilan; taton ngome tengual sawitich moncüy tiül nadam nangaj iüm, tengwüy tiül alngün sinagoga, tengwüy tiül cambaj.

¹³Nejiw ajcüwa monyac sasoet monlüy ningüy cam, ngondom müjchiw ic mejaw sitiül naleaing meáwan leaw tengual mandeaciw wüx ximbas quiaj. ¹⁴Leawa xique alndom nasaj ic naleaing, aag ayaj sandüüb leaw taquiaach Teat Jesús, leaw nejiw apiüngüw ngo maleaing. Atquiaj sarang minajiüt Midiosüw xexejchiün monlüy tanomb.

Sandüüb opech leaw apiüng tiül a poch tüünd Moisés, at leaw tarangüw mondeac andeac Teat Dios. ¹⁵Xique sapiüng Teat Dios alinoic nüt apmapacüüch meáwan nipilan leaw landeow, masey monrang najneaj, masey monrang ngo majneaj. At nejiw aton atquiaj apiüngüw. ¹⁶Wüx aag ayaj a xique sayamb nguineay narang najneaj meáwan nüt majaw Teat Dios, at nipilan aton.

¹⁷Xique, lamajiür acas neat ngo najlüy tiül xecambaj Jerusalén, aag a nganiüy tapeayüüs quiaj. Sajoy xeyay cuajantanej nüjchiw nipilan tiül xecambaj jane ngo majiür. Condom tambas tiül nadam nangaj iüm nayac xechech. ¹⁸Sal wüx aag ayaj, quiaj taxomüw xic acas judíos monaw Asia, sal tiül nadam nangaj iüm tengual narang

atnej netam marangüch. Ngo majlüy quiaj xeyay nipilan, aton ngome tengual süüch majcüy nipilan. ¹⁹Nejiw ajcüwa nipilan quiaj netam miünüw ningüy niüng ijlüy teat xan, mapiüngüw cuane sawan wüx naquiüjpüw. ²⁰Tengwüy joyajiw ajcüwa monxey quiaj, ich mapiüngüw sitiül taxomüw wüx ximbas alngün nisoet, alngün ngo majneaj sarang wüx tajlüyüis niüng ajlüyiw montangtang monajiüt tiül nejiw. ²¹Tengwüy mapiüngüw ngo majneaj tarangas wüx tandeacas tiül nejiw. Tapiüngas: “Xique nganüy sajlüy ningüy majaraw wüx sasoet, cos xique sapiüng alinoic nüt meáwan nipilan leawa landeow apmapac alinomb”, sajüw —aw.

²²Aaga Félix lamajaw nguineay ajlüy monyar andeac Teat Cristo; pero cos ngo mandiüm mandondoch nómban, quiaj tasaj nejiw:

—Leaw apeay a nenajiüt Lisias, quiaj sanambich nanguiay meáwan leaw ipiüangan —aj nejiw.

²³Condom, quiaj tasaj nop minatang soldado maquiüüb alinomb a Pablo majiür. Tasaj ngondom mapal nejingüind, sitiül aljane minipilan nej a Pablo andiüm mamb majaw nej, ndot aljane andiüm mambeol nej.

²⁴Wüx lamajiür acas nüt, quiaj tapeay alinomb a Félix maquiüüb miün mintaj nej Drusila. Aaga najtaj quiaj, judía nej. Ndoj tüüch mamb majpaj a Pablo mandeac manguiyiw wüx mipoch Teat Jesucristo. ²⁵Naleaing wüx tasaj nej a Pablo nguineay alndom marangüch najneaj, tasaj nej

nguineay anopnop nipilan netam majaw cuane teamarang. Tasaj nej nguineay Teat Dios apmajaw wüx asoet meáwan nipilan alinoic nüt. Quiaj mbayat a Félix, condom tasaj a Pablo:

—Canüy lajlüy, quiür. Alinoic nüt wüx sanajlüyan ndoj sanapaj ic alinomb —aj nej.

²⁶At aton aaga Félix teamacül sitiül Pablo apmüüch nej tomiün para tsajmbiüm. Pares catscatsüyan mapaj a Pablo mandeac aweaag.

²⁷Wüx lamajiür iüm neat, quiaj tajmel ingow a Félix, tangoch a Porcio Festo marang nenajiüt. Pero aaga Félix cos andiüm majneaj aweaag judíos, pares ngo matsambiich a Pablo.

Pablo alteombas a Festo

25 Aaga Festo tapeay mayar minajiüt nej. Condom wüx lamajiür er nüt tatow ndoj ayar minajiüt nej, quiaj tamb andüy Jerusalén imiün Cesarea. ²Wüx tapeay Jerusalén, quiaj montangtang miteaats at montangtang monajiüt tiül judíos tambüw majawüw a Festo, mayacüw asoet a Pablo. ³Tatiniw ocueaj, tasajüw müüch mamb majanüch a Pablo andüy Jerusalén. Cos nejiw lamandeacüw axotayéjan apmambiyaw tiül tiüüd. ⁴Quiaj a Festo tasaj nejiw, Pablo tengual ajiürüch tiül manchiüc tiül Cesarea, y nej apmandilil najénan andüy quiaj. ⁵Ndoj tasaj nejiw:

—Sitiül ajlüy acas monajiüt tiül icona alndom mambüw, alndom naquiüjpüw mamb mapiüngüw sitiül naleaing ajiür alngün nisoet

aaga naxey quiaj, alngün ngo majneaj arang —aj nejiw.

⁶Festo tacül maseyme ojpeaciw tengwüy gajpowüw nüt tiül Jerusalén, condom quiaj tandilil andüy Cesarea. Wüx larraw tiüt amb alinoic nüt, quiaj chetet tiül apal nej. Ndoj tüüch mamb majaniuch a Pablo. ⁷Wüx tapeay maquiüraab miün a Pablo, quiaj sonogotoj niüng ajlüy nej ajcüwa judíos napeayiw imiünüw Jerusalén. Quiaj tapots mayaciw asoet a Pablo, mapiüngüw xeyay ngo majneaj arang. Pero ngo maw ocueajiw, cos ngo maxomüw cuane wüx alndom majüiquichaw mapiüngüw naleaing meáwan aag ayaj. ⁸Condom, quiaj tandec a Pablo nguineay arang, tapiüng:

—Xique ngo najiür nicuajind nisoet, ngo narang alngün ngo majneaj leaw apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. At ngo narang alngün ngo majneaj tiül nadam nangaj iüm tiül Jerusalén. Aton ngo nandec ngo majneaj wüx ombas a César —aw.

⁹Pero a Festo, cos andiüm majneaj majawüw nej ajcüwa judíos, áag tasaj a Pablo:

—¿Indiüm meamb Jerusalén, majaraw wüx isoet quiaj niüng sajlye? —aj.

¹⁰Quiaj a Pablo tasaj nej:

—Xique sajlyü tiül iwix, cos ique nop ic nenajiüt ocueaj a César natang nenajiüt tiül Roma. Ningüy netam majaraw wüx sasoet, ngome tiül Jerusalén. Xique ngo narang nicuajind ngo majneaj tiül a judíos, ique aton lamejaw. ¹¹Cos sitiül alngün xeyay ngo majneaj

sarang, leaw alndom nandeow wüx, xique ngondom napiüng ngo nandeow. Pero cos xique ngo najiür nicuajind sasoet wüx meáwan leaw lamapiüngüw quiaj, nejingüind ngondom mayac xic teowixaw nejiw. Nganüy a xique sanamb majaraw wüx sasoet teombas a César, aaga natang nenajiüt tiül Roma —aj nej.

¹²Condom Festo wüx landoj andeac aweaag a monxey monbeol nej wüx leaw arang, quiaj tasaj a Pablo:

—Sitiül indiüm meamb teombas a César tiül Roma, pues najneaj, apmeamb quiaj —aj.

Pablo alteombas Rey Agripa

¹³Wüx lamajiür acas nüt, quiaj tamb tiül cambaj Cesarea nop nenajiüt nenüt Agripa, aquiüb mintaj nej nenüt Berenice, metepeayayej maquiüjpüw a Festo.

¹⁴Tacüliw quiaj xeyay nüt, quiaj a Festo tasaj aaga nenajiüt quiaj nguineay arangüch wüx ombas a Pablo, tasaj:

—Wüx taw a Félix, tacueat tiül manchiüc nop naxey. ¹⁵Condom wüx tambas Jerusalén, quiaj tambüw majawüw xic ajcüwa montangtang miteaats at montangtang monajiüt tiül judíos. Tasajüw xic natepich asoet aaga naxey quiaj, mandeow. ¹⁶Quiaj a xique tasajasüw, monajiüt ocueaj Roma ngondom mayac teowixaw nipilan nop najlüy tiül manchiüc mandeow sitiül nganaw manguiay andeaciw monyac nej asoet, cos atquiaj nej alndom mewüneay. ¹⁷Condom nejiw tiünüw maquiüjpüw xic miün ningüy.

Xique ngome tequiyas; ráwan tiüt amb alinoic nüt, quiaj chetetos najaw wüx asoet nej. Ndoj tñjchiüs mamb majanüch aaga naxey najlüy tiül manchiüc. ¹⁸Ajcüwa monyac nej asoet, wüx tendeaciüw, quiaj tanguiayiüs nguineay andeaciüw. Ngo mandeaciüw wüx atnej xique tayajcas apmandeaciüw. ¹⁹Nejiw tandeaciüw wüx midiosüw nejiw, aton wüx aaga nop naxey tandeow, nenüt Jesús. Naleaing cos a Pablo apiüng aaga naxey quiaj almapac. ²⁰Xique ngo naxom ximeaats nguineay najaw wüx aag ayaj, quiaj tatüniüs nanguiy a Pablo. Tasajas sitiül andiüm mamb Jerusalén majaw wüx asoet nej. ²¹Pero nej tapiüng andiüm mamb majaraw wüx asoet nej teombas Augusto César tiül Roma, quiaj tñjchiüs mamb majiürüch; ndoj, wüxan apmatüch sanamongoch mamb andüy teombas a César —aj.

²²Quiaj tapiüng Agripa, tasaj a Festo:

—Xique aton sandiüm nanguiy andeac aaga naxey quiaj —aj.

Festo tasaj nej:

—Najneaj, oxep apmenguiay —aj nej.

²³Rat tiüt amb alinoic nüt, quiaj tamb Agripa aquiüb a Berenice andüyiw awan. Nejiw xeyay najneaj ambüw, aquiüb nejiw nangos nüt. Aton aquiüjpüw meáwan monajiüt ocueaj soldados, aquiüjpüw montangtang ombas monxey tiül aaga cambaj quiaj. Condom Festo tüüch mamb majanüch miün a Pablo.

²⁴Wüx lapeay, quiaj tapiüng a Festo:

—Teat Xan Agripa, at icona teat monxey leaw iliünan ningüy

mequiüjpan xicon, nganüy jogüy ijawan aaga naxey cam. Xeyay judíos tasajüw xic aaga naxey cam xeyay ngo majneaj arang. Átan tiül Jerusalén, átan ningüy Cesarea, tepajüw apiüngüw aaga naxey cam netam mandeow. ²⁵Naleaing xique tajawas nej ngo majiür nicuajind nisoet cuane wüx apmandeow, aton cos nejay tapiüng andiüm mamb teombas César tiül Roma; áag tapiüngas sanüüch mamb. ²⁶At aton cos ngo najaw cuane sanarang wüx nawiig nasaj xenatang, áag nganüy tapiüngas miün ningüy niüng ijlüyiün, teat monxey. At cos sawaj ique Teat Xan Agripa alwüx xeyay atam ijlüy. Cos wüx landoj mapiüng menguiay nguineay arang, quiaj sanajaw cuane alndom narang wüx nawiig. ²⁷Cos xique sapiüng ngo majneaj nüüch mamb nop najlüy tiül manchiüc sitiül ngo napiüng cuane asoet ajiür —aw a Festo.

Pablo tasaj Agripa nguineay arang

26 Condom quiaj tapiüng Agripa, tasaj a Pablo:

—Nganüy apmendeac mepiüng nguineay irang —aj.

Quiaj a Pablo tarang owix nej ndijchiümoj. Condom quiaj tapots müüch mapiüng nguineay arang, tapiüng:

²—Teat Xan Agripa, apac ximeaats cos nganüy ningüy niüng ijlüy alndom napiüng meáwan cuane sarang, neol tayaciüw sasoet ajcüwa judíos quiaj.

³Aton xeyay apac ximeaats, cos sawaj ique ijaw meáwan leawa xicona nipilan judío sarangan, ijaw cuane naél ajliüy tiül xicona. Nganüy teat, sandiüm mefüc wüx menguiay sandeac.

Pablo tapiüng nguineay tarang wüx nganaw mandüüb Teat Jesús

⁴Meáwan judfos tajawüw nguineay sajngot miün sarang quich, cos xique tatangas tiül micual xefüt, átan tiül xecambaj, átan tiül Jerusalén. ⁵At aton tajawüw nguineay xique nde wüx sarang nench tajlüyiüs fariseo xic. Aag ayaj nejiw alndom mapiüngüw wüx aton sitiül andiümüw, cos fariseos xeyay apaciüw wüx marangüw meáwan leaw iün tiül a nawiig sajiüran. ⁶Nganüy sajlüy ningüy majaraw wüx sasoet, cos xique sapiüng sayac ximeaats wüx nguineay Teat Dios alinoic nüt apmapaciüch meáwan nipilan leaw landeow, atnej tanomb tasaj xexejchiün. ⁷Meáwan micualüw a gajpiüp (12) monxey micual Israel apiüngüw naleaing aag ayaj aton; áag arangüw, ayambüw Teat Dios nüt ongwiiüts. Teat Xan Agripa, xique aton sayac ximeaats wüx aag ayaj atnej nejiw, áag tayacüw sasoet. ⁸Jow icona, monyac sasoet ñneol tepiungan Teat Dios ngome apmapaciüch alinoic nüt nipilan leaw landeowa?

Pablo tapiüng nguineay tayamb ombas minipilan Teat Jesús

⁹Naleaing xique aton tanomb ngo majneaj tarangas, tapiüngas netam narang xeyay ngo majneaj wüx ombasüw mondüüb Teat Jesús naw Nazaret. ¹⁰Aag ayaj tarangas tiül Jerusalén. Tayacasüw tiül manchiüc xeyay minipilan Teat Jesús, cos tajiüras nawiig ocueajiw montangtang miteaats

narang aag ayaj. At wüx tambiyaw minipilan Teat Jesús, at a xique aton sal tiül, tapiüngas najneaj mandeowüw. ¹¹Ngome nomb tarangas, tawüüchasüw tiül meáwan sinagogas, nguineay ndom mapiüngüw apmacueatiw mandüjpiw Teat Jesús. Cos xeyay tajcüyiüs najawüw; tapots nayamb ombasüw masey tiül ngünantanej cambaj tiül palpálwüx iüt.

Teat Pablo tandüy wüx mandeac nguineay tandüüb Teat Jesús

(Hch. 9:1-19; 22:6-16)

¹²Aag ayaj sanarang, ndoj tambas sandüy tiül cambaj Damasco, sajoy nawiig ocueajiw montangtang miteaats. ¹³Teat Xan Agripa, wüx saleamb tiül tiüüd lalimnüt, quiaj tajawas noic ran imiün tiül cielo, xowüy larraw, alwüx arraw ngo matnej achech nüt. Nómban arraj xic naquiüjpüw saquiüjpüw. ¹⁴Quiaj tajmiücas, condom tanguiaiyiüs andeac nop nendeac, andeac wüx ombeay hebreo, tasaj xic: “Saulo, Saulo, ñneol tapots ijcüy mejaw xique? Ngo majneaj mejcüy, cos ngo majneaj apmemongoch, atnej arang boy wüx atoel, andüüb atileran”, aj xic. ¹⁵Xique quiaj tasajas: “¿Jan ic Teat?” saj. Nej tapiüng: “Xique Jesús, leaw ique tenguiäl ijcüy mejaw. ¹⁶Nganüy witiür lembet. Xique tejüiüquichayos mejaw xic, cos lanayac ic merang xenajiüt, mendeac meáwan leawa lamejaw nganüy, at leawa sanüüch ic mejaw alinoic nüt, ¹⁷wüx xique sanawün ic teowixaw nipilan judfo, at tiül pálwüx nipilan niüng sanüüch ic meamb nganüy, ¹⁸para

alndom meajchiw majawüw cuane netam marangüw. Cos nganüy ngo majawüw cuane teamarangüw, atnej aliw tiül pojniün. At aton apmesajüw macueatiw marangüw meáwan ngo majneaj ocueaj Satanás quiaj, marangüw najneaj leaw Teat Dios andiüm. Cos netam müjchiw xic omeajtsüw nejiw para alndom nawün asoetiw nejiw. Atquiaj nejiw alndom majlüyiwi niüing apmajlüyiwi meáwan leaw apmayar xepoch”, aj xic teat Jesús.

Pablo tarang leawa tasoic

¹⁹Teat Xan Agripa, xique sarang leaw Teat Dios tüüch xic najaw imiün tiül cielo. ²⁰Ombas tambas nandeac nasajüw nipilan monlüy tiül Damasco. Condom tandeacas nasajüw monlüy tiül Jerusalén. Condom tandeacas nasajüw monlüy tiül meáwan cambaj tiül iüt Judea. Ndófwüx tambas nasajüw meáwan palpálwüx nipilan. Tasajasüw leaam omeajtsüw macueatiw meáwan ngo majneaj leaw teamarangüw, marangüw najneaj, mayariw andeac Teat Dios. ²¹Ajcan sarang aag ayaj tasapüw xic judíos tiül nadam nangaj iüm tiül Jerusalén; tandiüümüw mambiyaw xic. ²²Pero naleaing cos Teat Dios xeyay ambeol xic, áag saliün najlüy nganüy nüt cam, tealeámban nandeac Mipoch nej manguiy meáwan nipilan masey montangtang, masey monguich. Cos xique ngo nandeac nicuajind pálwüx; xique sandeac meáwan leaw lamapiüngüw tanomb ajcüwa mondeac andeac Teat Dios. At Moisés lamandeac aton guineay

aliüc miün apmajlüy. ²³Cos lamapiüngüw guineay aaga Cristo netam mamongoch xeyay ngo majneaj, apmandeow, ndoj nej ombas apmapac tiül mondeow; condom apmüüch manguiyaw mipoch nej nipilan judío at pálwüx nipilan, cos mipoch nej ambeol nipilan atnej aaga ran ambeol nipilan maxom majaw —aw a Pablo.

Pablo tandiüm müüch aaga Agripa mayamb Teat Jesús

²⁴Wüx tapiüng a Pablo meáwan aag ayaj, quiaj tendeac a Festo napac, tasaj a Pablo:

—iNerchach Pablo! lamüüch ic merchach iteowteow nawiig —aj.

²⁵Quiaj Pablo tasaj nej:

—Ngwüy teat xan Festo, xique ngome nechachiüs, xique sandeac naleaing leaw alndom majlüy.

²⁶Joyaj Teat xan Agripa, nej aton lamajaw meáwan aag ayaj, pares xique ngo nimbol nandeac manguiy. Sayaag nej ajaw wüx aag ayaj aton cos aag ayaj ngome nexotüy. ²⁷¿Ngwüy cuane ipiüng Teat xan Agripa, ngome naleaing leaw lamapiüngüw mondeac andeac Teat Diosa? Xique sawaw ique ijaw naleaing aag ayaj —aj.

²⁸Quiaj tapiüng a Agripa, tasaj a Pablo:

—iLaliüc meaach xic nayar aquiaach Teat Cristo! —aj.

²⁹Quiaj tasaj nej a Pablo:

—Masey laliüc tengwüy masey nequiy, Teat Dios andiüm ngome ic miün quiaj, aton nej andiüm meáwan leawa lamanguiyaw sandeac nganüy cam, aton mayariw mipoch Teat Jesús para

majlüyiw atnej sajlüy. Pero ngome naoeleraniw naag galen atnej sajlüy cam —aj.

³⁰Wüx landoj mapiüng aag ayaj a Pablo, quiaj witiüt aaga natang nenajiüt maquiüüb alinop nenajiüt, at a Berenice, at meáwan montsoton quiaj maquiüjpüw.

³¹Condom tawüw andüyiw ninguiün quiriw mandeaciw nguineay apmarangüw. Quiaj tendeaciw nejeyéjan quiaj, tapiüngüw:

—Aaga naxey quiaj ngo majiür nicuajind asoet cuane wüx apmandeow, at cuane wüx macül tiül manchiüc —awüw.

³²Condom Agripa tasaj a Festo:

—Aaga naxey quiaj alndom tsajmbiüm sitiül nej ngo mapiüng mamb teombas a César —aj.

Teat Pablo tüünd mamb andüy Roma

27 Wüx tapiüngüw sanamban sandüyiün tiül iüt Italia, samban tiül nadam müx, quiaj tayaciw a Pablo, at alacas monlüy tiül manchiüc, teowix nop naxey nenüt Julio, natang nej ocueaj noic ajlüy soldados nenüt Augusto. ²Condom tajtepasan tiül nop nadam müx naw tiül cambaj Adramitio. Aaga müx quiaj apmamong mbeay acas cambaj tiül Asia. Quiaj tambasan, saquiüjpan mamb teat Aristarco naw tiül cambaj Tesalónica tiül Macedonia. ³Amb alinoic nüt, quiaj tatüchasan wüx iüt mbeay cambaj Sidón. Aaga teat capitán Julio xeyay najneaj tarang, tüüch mamb a Pablo matepeay miamigo nej, mambeolüw nej.

⁴Condom nawasan quiaj, tateajquiw

a vela, tambasan sandüyiün calüy, tamongasan milan iüt Chipre najlüy tiül ndec, samban wüx ombas nonüt, cos xowüy lapac a iünd imiün noleat, ngondom nangochiün.

⁵Wüx lasamongon tiül mindequiw monaw Cilicia, at tiül mindequiw monaw Panfilia, quiaj tajtepasan wüx iüt mbeay cambaj Mira tiül iüt Licia.

⁶Quiaj aaga minatang soldado taxom nop nadam müx naw Alejandría. Aaga müx quiaj apmamb andüy Italia. Quiaj tasaj xicon najtepiün tiül. ⁷Ndoj tawasan quiaj, tambasan teamteáman, tajüyasan xeyay nüt. Tajlüy ngo natüchiün niüng ajlüy cambaj Gnido, cos aliün mapac a iünd imiün noleat, ngo müüch xicon najüyiün najen. Áag tasapasan andüy cawac, sasapan milan iüt Creta. Condom tamongason samban niüng ajlüy oxing iüt Creta nasoic Salmón. Sayeyiün tiüt aaga iüt, tandüyasan noleat. ⁸Tambasan sasapan mbeaymbeay iüt amb cawac. Xowüy laél, tajlüy ngo natüchiün mbeay iüt nasoic Najneaj Puerto. Naw quiaj ngome miünquiaj ajlüy a cambaj Lasea.

⁹Lasaquyan xeyay nüt, nganüy laliüc matüch maw napac iünd, apmaquind. Tiül aaga nüt quiaj naél majüy müx, áag tapaj nej ocueajiw a Pablo. ¹⁰Tasaj nejiw:

—Teat monxey, sawaw laliüc matüch a nüt maél majüy müx. Sitiül apmambaats, apmamongochiiüts xeyay ngo majneaj. Ngome áagan a müx maquiüüb amal nej alndom ndrom ombas, at a icootsa aton alndom mandeowaats —aj nejiw.

¹¹Pero aaga minatang soldado tayar leaw andeacüw nejüyich a müx maquiiüb neneay müx, ingow ayar andeac a Pablo. ¹²Cos aton aaga niüng lomboy müx, niüng saxojtan quiaj, ngome najneaj macül quiaj a müx wüx apac iünd, áag xeyayiw nejiw tapiüngüw nawan quiaj, natüchiün najtepiün wüx iüt mbeay cambaj Fenice tiül iüt Creta nacüliün quiaj. Cos aaga niüng lomboy a müx quiaj andüy ombeay nonüt, at najneaj macül quiaj wüx apac iünd.

Tangoch nejiw nadam iünd tiül ndec

¹³Wüx tawün nine ncherec imiün cawac, quiaj tapiüngüw najneaj namban. Quiaj taxainguw aaga piedra nesap müx. Condom tambasan, sasapan mbeaymbeay iüt Creta. ¹⁴Naleaing ngome xeyay lasajüyüün, quiaj tangoch xicon noic napac xeech iünd imiün calüy nonüt, atnej leaw alndom mayac ndiüc oic, Euroclidón minüt nej. ¹⁵Aaga xeech iünd quiaj, tapots mawün a müx, ngondom nangochiün. Quiaj tajlüyasánan maquiiüb xicon a iünd. ¹⁶Wüx tatüchasan milan noic nine iüt najlüy tiül ndec nenüt Clauda, quiaj taxaingasan a nine müx rondon wil a nadam müx, masey taél naxainguüün. ¹⁷Wüx landoj natepichan tiül nadam müx aaga nine müx, quiaj tatsajcüw pinawan otüeng a müx nandand naag tsapaj las mambeol nej. Condom tawüniw a vela cos imboloj malox xicon wüx noic nawaag tiül ndec nasoic Sirte. Ndoj quiaj tajlüyasánan maquiiüb xicon mamb a iünd.

¹⁸Naleaing cos wüx rat tiüt amb alinoic nüt aaga iünd nde asap apac, teamachach xicon omal yow. Quiaj tapots mawijchaw tiül ndec amal a müx para tejem quiriw. ¹⁹Wüx amb er nüt, quiaj tawiichasan tiül ndec altigüy leawa netam tiül nadam müx. ²⁰Tamong xeyay nüt ngo majüic nüt, ngo majüic ocas, cos xeyay apac aaga xeech iünd. Ndójjwüx lanapiüangan lango nawan wüx, sanandeowan.

²¹Wüx lamajiür xeyay nüt ngo netiün, quiaj witiüt a Pablo masaj nejiw, tapiüng:

—Teat monxey, xique tasajas icon sitiül meyariün sandeac ngo mawaats Creta, ngo miünaats mamongochiiüts aaga naél cam, aton ngo ndrom ombas nicuajind. ²²Nganüy sasaj icon nde mermbolan, nde mamix imeajtsan, cos masey a müx apndrom ombas, icootsa nejinguin ndome apmandeowaats. ²³Cos Xeteat Dios leawa xique sandüüb, tengual narang minajiüt nej, tüüch miün niüng sajlüy nop miánel nej tepood. ²⁴Aaga ánel quiaj, tasaj xic: “Pablo, nde mbayamear, cos ique netam memong teombas a César. Langome apmandeow nejinguin leaw almaquiiüpüw ic”, aj xic a ánel. ²⁵Xique nganüy sasaj icon teat monxey, nde mermbolan, ich mapac imeajtsan, cos xique sayac ximeaats wüx Teat Dios, sawaw naleaing apmajlüy atnej lanasoic. ²⁶Nguineayantanej netam majtochiiüts wüx alngün nine iüt tiül ndec —aj nejiw a Pablo.

²⁷Noic ongwiiüts lamatüch ijquaw semán sajlüyün tiül

ndec, saleamban tiül ndec nasoic Adriático, aquíüb xicon a xeech iünd. Aleamb pinawan ongwiiüts, quiaj tapiüngüw ajcüwa monrang najiüt tiül müx ayajcüw atnej ajüic laliüc natüchiün iüt. ²⁸Quiaj tapeaxiw majawüw nguitow ajal a ndec. Tajawüw atüch nimioiw gajponüy (36) metro. Ndoj tajüyan alquiripite. Condom tandüyiüw wüx mapeaxiw alinomb. Quiaj tajawüw ajüür nimioiw ayaíw (27) metro. ²⁹Quiaj taloxiw tiüt apiquiw piedra nesap müx amb wüx owil a müx, apmacüliw ram, cos imboloj majtochiw wüx piedra. Nejiw malüy apiüngüw larrow. ³⁰Condom ajcüwa monrang najiüt tiül a nadam müx tandiüümüw mecuiürrüw macueatiw a müx. Quiaj tawüniw tiüt a nine müx mayacüw tiül ndec, arangüwan atnej ajüic apmaloxiw tiüt nesap müx amb teombas. ³¹Pero teat Pablo wüx tajaw aag ayaj, quiaj tasaj a natang soldado, at misoldados nej:

—Sitiül nejiw ayaj apmecuiürrüw, ngo macüliw tiül müx, icona aton ngondom meriowan wüx —aj nejiw.

³²Quiaj a soldados tambüw mandojquiw milas a nine müx, mamb nómban.

³³Condom wüx lajngot chiüjmbaw, quiaj tasaj nejiw a Pablo metiw, tapiüng:

—Nganüy amb gajpopeic nüt (14) tatow apacaats aiündaats, ngo metiüüts nicuajind. ³⁴Nganüy netam meretiün, müüch icon mejiüran ipacan. Cos nejinguind ngome apmandeow, ngome apndrom masey nots miondeats imalan —aw.

³⁵Wüx landoj mapiüng aag ayaj, quiaj tayar a pan. Condom tüüch gracias Teat Dios niüng ajlüyiüw. Ndoj cas taquiiw a pan müet.

³⁶Quiaj meáwan nejiw tajneaj omeajtsüw, tetiw aton. ³⁷Leaw sajlüyiün tiül aaga nadam müx quiaj, sajlüyiün ijquiaiw acoic miow ermioiw gajponüy (276) nipilan.

³⁸Wüx landoj üetiüw paxiün, quiaj tawijchaw tiül ndec meáwan trigo, tejem alquiriw a müx.

Tsoyot tiüt a nadam müx

³⁹Wüx larrow, quiaj tajüic a iüt, naleaing ngo mayajcüw nguiane. Tajawüw aaga iüt quiaj almajiür noic socol ayac püjchiün. Quiaj tapiüngüw sitiül alndom matepichaw quiaj a müx. ⁴⁰Quiaj tandojquiw milas nesap nine müx, tacueatíwan tiül ndec. Aton tachejtiw aaga las neoeleay remo neleanguiich a müx. Condom tateapiw a vela najlüy teoxing a nadam müx mangoch a iünd. Quiaj tajüy a müx aleáingan andüy tiül aaga socol quiaj. ⁴¹Naleaing iünd talox xicon andüy wüx noic oxing niüng angochay ndec. Quiaj tajtoch a müx, nómban tajtsot tiüt teombas. Quiaj tapots ajmbaj imiün wüx owil, ajmbaj nej omal yow. ⁴²Condom tapiüngüw a soldados mambiyaw meáwan leaw apmambüw tiül manchiüc ngana mecuiürrüw, cos ndot apmajchiquiaiw tiüt majrrocoj. ⁴³Naleaing aaga minatang ocueajiw soldados ngo müüch nejiw marangüw cos andiüm mawün wüx a Pablo. Quiaj tapiüng jane ndoj ombas ajrocc, ich majchiquiaiw tiüt ombas nejiw, majtepiw wüx

iüt. ⁴⁴Nganüy jane ngondom ombas ajrroc, ich mayambüw xiül tengwüy masey quiriw najmbaj müx leaw axomüw mambüw wüx. Atquiaj tawasan wüx ngo mandeow nejninguind, tümb najtepiün wüx iüt.

Teat Pablo alwüx nine iüt tiül ndec nenüt Malta

28 Wüx landoj laümb najtepiün wüx iüt, quiaj tanguiayasan aaga nine iüt tiül ndec quiaj, nenüt Malta. ²Ajcüwa nipilan micual iüt moncül quiaj, najneájan majawüw xicon, tambeolüw xicon xeyay, tajalüw biümb najüetiün cos xowüy laquind, tenguiäl ajoet. ³Condom tamb a Pablo mayamb nawaag soex mandaab. Wüx tapeay mayac tiül biümb a soex, quiaj taw nop ndiüc naw tiül a soex quiaj, cos larraar mayaag. Quiaj matsamb nej owix nej, rondótan wüx. ⁴Ajcüwa nipilan micual iüt moncül quiaj, wüx tajawüw aaga ndiüc alrrondom wüx owix a Pablo, quiaj tendeacüw nejeyéjan quiaj, tapiüngüw:

—Aaga naxey quiaj naleaing nembiy nipilan nej. Cos masey laáw wüx, ngo mandeow tiül ndec, nganüy mbich apmandeow; cos midiosaats ngondom müüch macül mapac nop nembiy nipilan —awüw.

⁵Naleaing Pablo tawiich owix nej andüy tiül biümb, quiaj tajmiüc a ndiüc andüy tiül biümb; ndoj nej ngo marang nej nicuajind.

⁶Nejiw tenguiäl macüliw cajojes apmapep nej, tengwüy cajojes apmajmiüc mandeow. Pero wüx paxiüt macüliw ngo majiüc marang nej nicuajind; quiaj tambüüljchiw

andeacüw, tapiüngüw Pablo lamidios nej.

⁷Tiül aaga iüt niüng tajtepasan quiaj, ajliüy quiaj mifüt nop naxey nenüt Publio. Aaga naxey quiaj nenajiüt nej tiül aaga nine iüt tiül ndec quiaj. Nej tangoch ximbasan, at tüüch xicon nguiane naxojtan najneajay er nüt. ⁸Wüx aaga nüt quiaj tiün andeow miteat a Publio, tasap mats üüch nej nerraar, arang nej nequixquix. Quiaj tamb a Pablo majaw nej, condom tataag orar. Wüx landoj masaj Teat Dios, tayac owix wüx ombas aaga niün andeow quiaj, quiaj tajneaj. ⁹Wüx tanguiayaran aag ayaj, quiaj tapeayiw altigüy moniün andeow monaw tiül aaga nine iüt quiaj majaw nejiw a Pablo. Meáwan tajneajiw. ¹⁰Condom ajcüwa nipilan quiaj, tapac omeajtsüw majawüw xicon, tambeolüw xicon. Ndoj wüx laliüc nawan quiaj, tujchiw xicon meáwan leaw netam xicon najoyiün.

Teat Pablo tapeay Roma

¹¹Wüx laümb arej caaw tatow sacüliün wüx aaga nine iüt tiül ndec, quiaj tawasan quiaj, samban tiül nop nadam müx naw tiül cambaj Alejandría, cos aaga müx quiaj tacülan quiaj wüx nüt aquind iünd. Aaga nadam müx quiaj narangüch wüx oxing ijpüw dios, nop nenüt Cástor alinop nenüt Pólux. ¹²Condom tajtepasan wüx iüt tiül cambaj Siracusa. Tacülasan quiaj er nüt. ¹³Ndoj nawasan quiaj, tambasan sasapan mbeaymbeay iüt, nómban samban tatüchasan cambaj Regio. Amb alinoic nüt tawasan quiaj, cos lamawün ncherec imiün

cawac. Quiaj tatüchasan cambaj Puteoli wüx amb ic nüt. ¹⁴Quiaj taxomasanüw acas monyar andeac Teat Jesús, tasajüw xicon nacüliün quiaj noic semán naquiüjpanüw. Condom nawasan quiaj, tambasan natüchiün tiül cambaj Roma, samban wüx iüt. ¹⁵Ajcüwa monyar andeac Teat Jesús monaw Roma lamanguaiyiw xicona salüücan, quiaj tambüw mangochiw xicon tiül cambaj Foro de Apio, altiül tangochiw xicon tiül cambaj Tres Tabernas. Wüx Pablo tajaw nejiw, quiaj tapac omeaats xeyay, tüüch gracias Teat Dios. ¹⁶Wüx tapeayasan Roma, quiaj aaga minatang soldado tayac teowixaw monajiüt meáwan monamb tiül manchiüc. Naleaing Pablo tujchiw macül pálwüx anopüyan, tajiür nej nop soldado.

**Teat Pablo tandeac Mipoch
Teat Dios tiül Roma**

¹⁷Laümb er nüt tatow sapeayiün Roma, quiaj tapiüng a Pablo majpajüw miün montangtang tiül nipilan judío leaw aliw quiaj. Condom wüx laümb mapeayiw niüng ajlüy nej, quiaj tasaj nejiw, tapiüng:

—Teat monxey micual xefüt, masey xique ngo narang nicuajind ngo majneaj wüx ombasüw micual miiütaats, at ngo napiüng ngo majneaj marangüch meáwan leaw tarangüw mixejchiüts, nganüy micual miiütaats tasapüw xic tiül Jerusalén, mayacüw xic teowixaw monajiüt monaw ningüy Roma namb tiül manchiüc. ¹⁸Nejiw monajiüt wüx laümb manguaiyiw

nguineay sarang, quiaj tandiümüw matsambijchaw xic, cos ngo maxomüw wüx ximbas nicuajind nisoet para nandeow. ¹⁹Pero nejiw micual miiütaats ngo mandiiümüw majawüw tsajmbiün. Pares tapiüngas netam niün ningüy teombas a César majaraw wüx sasoet. Naleaing, xique ngo niün nayac asoet micual xefüt. ²⁰Nganüy tapajas icon mewiünan mejawan xic, nasaj icon neol tayacüw sasoet micual miiütaats. Nganüy xique tatsaagaranas naag a galen cam, cos sayac wüx ximeaats nacül leaw lamapiüng tiül Mipoch Teat Dios aliüc miün apmajlüy, atnej meáwan icootsa micual Israel teamacüliiüts —aw a Pablo.

²¹Nejiw quiaj tapiüngüw:
—Xicona ngo nanguaiyiün nicuajind, ngo mapeay alngün nawiig imiün Judea mapiüng wüx ique, aton ngo miün alngün micual miiütaats masajüw xicon mandeacüw sitiül ique ngo majneaj temerang. ²²Naleaing nganüy sandiüman nanguaiyiün mesaj xicon nguineay indeac. Cos xicona lananguaiyiün nguiajantanej anderac ngo majneaj wüx ombasüw leaw monquiajchay wüx aaga poch quiaj —ajüw nej.

²³Condom tayacüw alinoic nüt miünüw. Wüx tatüch aaga nüt, quiaj tapeayiw niüng acül nej xeyay nipilan. Nej tamelich masaj nejiw wüx Mipoch Teat Dios leaw taquiaach Teat Jesús, tamelich andeac ümb arraw, ndot laquinüt. At tasaj nejiw nguineay alndom majlüyiw tiül micambaj Teat Dios. Nej tüüch nejiw majawüw nguineay

lamapiüng wüx Teat Jesús tiül Mipoch Teat Dios leaw tarang Moisés at leaw tarangüw mondeac andeac Teat Dios. ²⁴Altiül tajawüw naleaing, aton tayariw leaw tandeac a Pablo; nganüy altiül ngo mayariw. ²⁵Cos ngo mandeacüw nóiquian, altiül tapiüng naleaing, altiül tapiüng ngo maleaing; quiaj tandiümüw majtsoriw. Wúxan nganaw majtsoriw, quiaj tasaj nejiw a Pablo:

—Naleaing lamapiüng tiül Mipoch Teat Dios tarang teat Isafas aaga nendeac andeac Teat Dios, wüx tüüch nej poch a Nangaj Espiritu ocueaj Teat Dios mandeac masaj mixejchiüts. Tapiüng:

²⁶Quiür isajüw a cambaj quiaj: Masey apmenguiayüün naag ilajcan, ngome apmejawan cuane amb apiüng. Masey apmejawan naag iniüjcan, naleaing ngome apmejawan cuane.

²⁷Cos ajcüwa nipilan quiaj nadam omeajtsüw, nelajcüw, pares ngo manguiayiw, amontsotsüw oniüjcüw, gana maxomüw majawüw; cos ngo mandiümüw majawüw cuane amb apiüng,

ngo müjchiw olajcüw manguiayiw, at ngo mayacüw wüx omeajtsüw leaw anguiayiw, cos ngo mandiümüw leaam omeajtsüw wüx aaga ngo majneaj teamarangüw, ndoj marangüw najneaj. Pares xique ngondom nawün asoetiw nejiw, irajüw, aj nej a Isafas.

²⁸Nganüy inguiayüün, cos ngo mendiüman meyariün aag ayaj, pares Teat Dios lamüüch mamb masoiquiw nipilan ngome judíos alndom maw asoetiw nejiw. Nejiw mbich apmenguiayiw —aj nejiw a Pablo.

²⁹Wüx landoj masaj nejiw aag ayaj a Pablo, quiaj tajtsoriw, tapots asajayej wüx aag leaw tanguiayiw quiaj.

³⁰Pablo tacül quiaj palanüy iüm neat tiül nop iüm angüy, xeyay tapac omeaats majaw meáwan leaw tambüw quiaj majawüw nej. ³¹Nej tasaj nejiw nguineay alndom majlüyiw tiül micambaj Teat Dios, at taquiaach nejiw wüx Teat Jesucristo, ngo mimbol manguiay jangantanej, nejinguind ngo mapal nej.